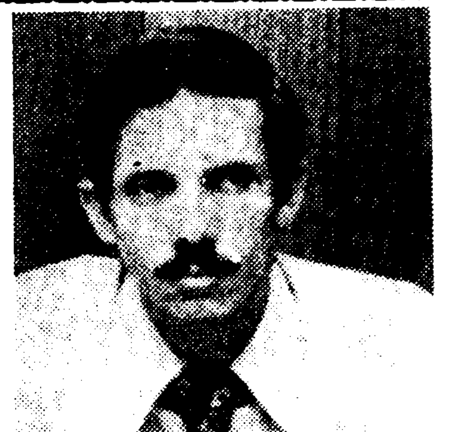

Vandaag

* Breuk in Bonn-regering, p. 1
* Werkelijke wettelijke regels betrekkelijk, p. 2
* FKP erkent ABVO niet als gesprekspartner, p. 3
* Edsel Evertsz: Plantenbakken voorkomen parkeerchaos, p. 3
* Simar: geen nationaal kabinet, p. 5
* Xiaverianen a perkura pa sorpresa den vòlibòl, p.7

EDSEL EVERTSZ .....ontsieren.....

99STE JAARGANG – No.: 213

VRIJDAG 17 SEPTEMBER 1982

TOEGANG ISLAMIETEN TOT MOSKEEEN ONTZEGD

Israel legt verwijten van VS naast zich neer

Israel blijft in West Beiroet

BEIROET/JERUZALEM — Israel blijft voorlopig in West Beiroet. Pas wanneer de geregelde troepen van Libanon de zaak aankunnen zal Israel zich terugtrekken. Zo heeft Jeruzalem laten weten in antwoord op oproepen vanuit de Verenigde Staten om zich terug te trekken uit West Beiroet. De VS hebben ondertussen Israel ervan beschuldigd het vredesakkoord van verleden maand te hebben geschonden. Voorlopig legt men in Jeruzalem deze Amerikaanse verwijten naast zich neer. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties is donderdagavond begonnen aan een vergadering over de bezetting van West Beiroet door Israel. De zoveelste veroordeling door de V-raad hangt Israel boven het hoofd.

Israelische troepen hebben vrijdagochtend beschietingen hervat op wijken in West-Beiroet die nog niet onder hun controle staan. Om zeven uur rukten Israelische tanks op naar Corniche Mazraa, waar de linkse militie Morabitoen haar basis heeft in een moskee. Volgens militaire kringen is het in dit gebied tot gevechten gekomen tussen Israeli's en de Morabitoen.

De Israelische troepen hebben vrijdag in West-Beiroet de zetel van de "De stem van het Arabische Libanon", de radio van de Morabitoen veroverd. De Morabitoen is een linkse strijdgroep die de politiek van ex-president Nasser van Egypte aanhangt. Volgens de Falangistische radio maakten de Israelische soldaten een flinke hoeveelheid wapens buit.

Israelische gemotoriseerde patrouilles, begeleid door soldaten te voet, roepen sinds vrijdagochtend in West-Beiroet om dat elk verkeer op straat is verboden. Een correspondent van het Franse persbureau AFP heeft gezien hoe vanuit een Israelische jeep de bevolking met een luidspreker werd gemaand binnen te blijven. Israelische soldaten hebben de bevolking gevraagd wapens aan de voet van gebouwen neer te leggen.

Israelische soldaten hebben vrijdag, de gebedsdag van de Islamieten, gelovigen de toegang ontzegd tot bepaalde moskeeen in West Beiroet. Volgens een correspondent van het AFP hebben soldaten een moskee en het Islamitische centrum "Aicha Bakkar" afgegrendeld toen een menigte Libanezen naar binnen wilde. Een soldaat zei: "Er is vandaag geen gebed. De moskee is gesloten".

Israelische soldaten hebben vrijdag positie gekozen op bijna alle grote kruispunten in West-Beiroet.

Berichten over het binnendringen van Israelische soldaten in de Russische ambassade in West-Beiroet zijn later ontkend door Israel en ook door buitenlandse verslaggevers ter plaatse. In de omgeving van deze ambassade zou wel gevochten zijn.

De Veiligheidsraad der Verenigde Naties is donderdagavond op verzoek van Libanon in spoedzitting bijeen gekomen om de Israelische opmars in West-Beiroet te bespreken. Jordanie heeft een voorstel voor een ontwerp-resolutie uitgewerkt waarin Israel voor zijn binnendringen in West-Beiroet wordt veroordeeld. Het stuk bevat verder een veroordeling van de moord op de toekomstige Libanese president Bechir Gemayel. Tijdens het debat steunden de meeste Arabische afgevaardigden volledig de in het Jordaanse voorstel opgenomen eis, dat Israel zich moet terugtrekken achter de stellingen die zijn troepen op 15 september, voor de actie tegen West-Beiroet, innamen. In het document worden verder alle bij het conflict betrokken partijen opgeroepen onverwijld alle militaire activiteit in Libanon en over de Libanees-Israelische grens te staken.

De VS hebben donderdag de Israelische bezetting van West-Beiroet ongerechtvaardigd genoemd en hebben onmiddellijke terugtrekking gevraagd. Een woordvoerder van het State Department zei dat de Israelische troepenbewegingen na de moord op de gekozen Libanese president, Bechir Gemayel, een schending waren van het in augustus in Beiroet bereikte vredesakkoord.

De Palestijnse leider Jasser Arafat heeft ondertussen Italie officieel verzocht om de terugkeer van de multinationale vredesmacht naar Beiroet.

Volgens Arafat bracht minister van Buitenlandse Zaken, Emilio Colombo, het verzoek over aan Frankrijk en de Verenigde Staten die met Italie de soldaten leverden voor de vredesmacht. De nieuwe opmars van Israel was volgens hem een schending van de overeenkomst over Beiroet volgens welke de Palestijnse guerrillastrijders uit de stad zijn geevacueerd. Wat er momenteel in Beiroet gebeurt, is een uitdaging van (de Israelische premier) Begin aan de Verenigde Staten, Frankrijk en Italie, zo zei Arafat.

Testament van Gracia

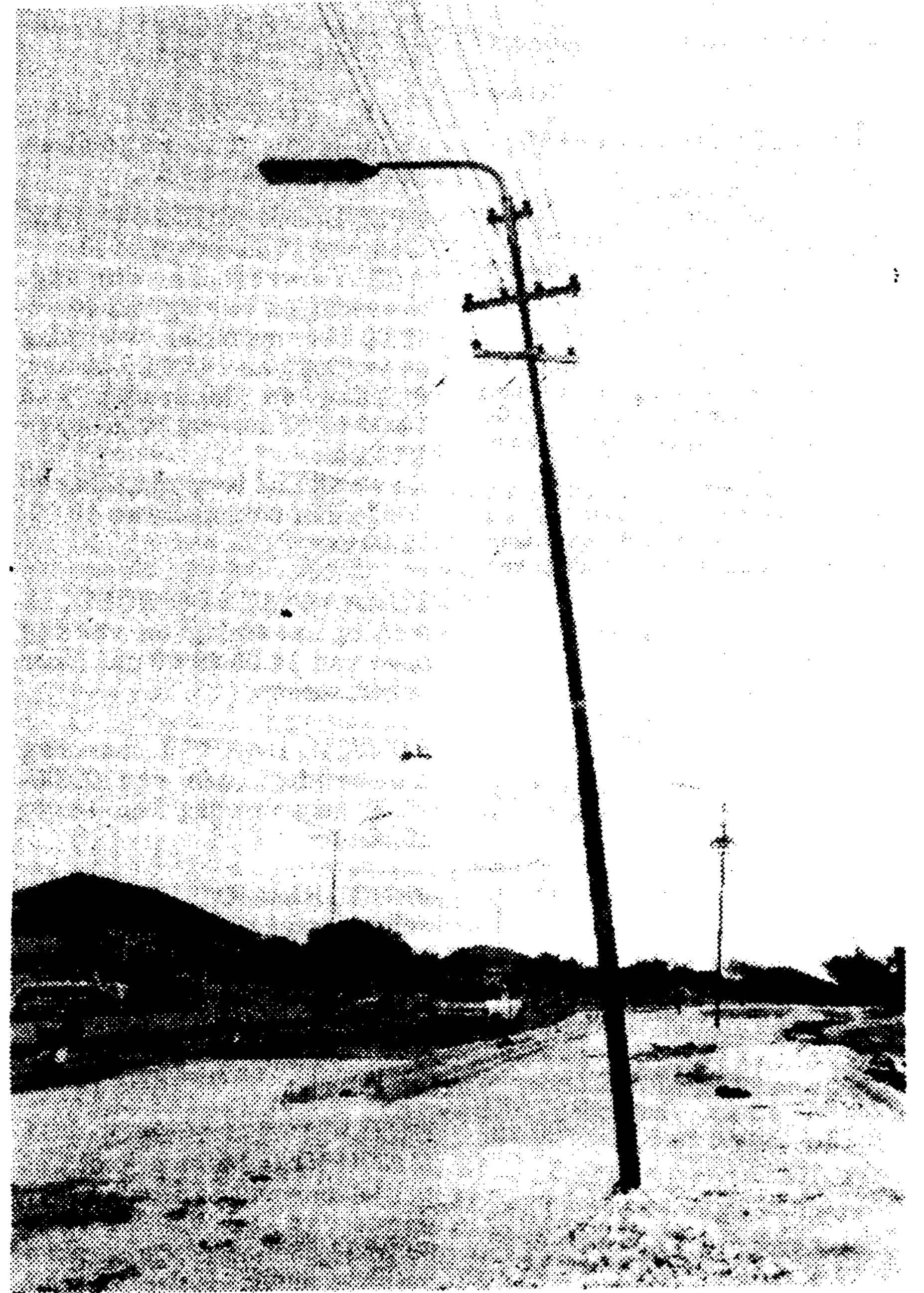
MONTE CARLO — Prinses Gracia Patricia van Monaco had, een paar dagen voor haar dood, besloten een appèl te doen voor het stopzetten van experimenten met de menselijke vrucht.

Dit postume appèl, dat vrijdag werd onthuld door 'Amade', de Mondiale vereniging van vrienden van het kind, waarvan de prinses stichtster en erevoorzitster sinds 1964 was, richt zich tot artsen en juristen en nationale en internationale instanties. Het zegt dat door het geexperimenteer onder het mom van dienstbaarheid aan de mens, deze juist wordt onteerd, verlaagd en vernietigd. De vooruitgang van de medische wetenschap is belangwekkend en belangrijk, maar mag niet gaan ten koste van de rechten van het kind. Dit heeft ook voor zijn geboorte recht op bescherming. Aldus de prinses in wat nu gezien kan worden als haar geestelijk testament.

Een aantal maanden geleden had Amade zich onder patronage van de prinses al uitgesproken tegen de internationale kinderprostitutie.

De vereniging, waarvan Pierre Cannat secretaris-generaal is, is een non-gouvernementele organisatie met banden met het Kinderfonds en de organisatie voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur van de Verenigde Naties.

Prinses Gracia blijkt, terwijl zij achter het stuur van haar auto zat door een beroerte te zijn getroffen, waarna haar zeventienjarige dochter Stephanie geprobeerd heeft de auto, welke op een bergweg reed met de handrem tot staan te brengen. Zo heeft dr Jean Duplay, directeur van de afdeling Neurochirurgie van het ziekenhuis in Nice, verklaard, die prinses Gracia als eerste onderzocht na het ongeluk.

WILLEMSTAD — De werkzaamheden aan de Schottegatwegoost vorderen langzaam maar zeker. Bovenstaande foto wekt misschien de indruk dat men hier voor een probleem staat. De reconstructie verloopt echter in fasen, zoals van de betroffen instanties vernomen werd. Maandag 20 september wordt begonnen met het verwijderen van de lichtmasten, waarbij dan ook de onderliggende kabels verplaatst worden. Met het verwijderen van de bewuste lichtmasten is wel enige tijd gewacht, omdat vermeden wordt dat de weg geheel zonder verlichting blijft.

Veel kritiek op VVD

DEN HAAG — Het terugtrekken van de liberale VVV uit het informatie-overleg in Nederland heeft veel verzet en kritiek opgeroepen. De PvdA noemde de brief waarin VVD fractieleider Ed Nijpels dit besluit van zijn partij aan informateur Van Kemenade meedeelt "onduidelijk en onbezonnen".

Ook de fractieleiders van CDA en D'66 hebben verklaard het besluit van de VVD onjuist te vinden en zij betreuren deze stap. Volgens D'66 heeft de VVD zich met deze daad veroordeeld tot een rechtse combinatie met het CDA.

De informateur zelf heeft in een brief aan de VVD gezegd dat de VVD zich onttrekt aan de inwijdingsrites welke op het Binnenhof gebruikelijk zijn. Hij betreurt de stellingname van de Liberalen en hij vindt deze trouwens ook betreurenswaardig.

Van Kemenade ontving vandaag de vroegere Shell-topman Wagner die een louter technische toelichting heeft gegeven op de voorstellen van een commissie welke zijn naam draagt en welke eerder aan het Nederlandse kabinet waren overhandigd. De voorstellen hadden betrekking op het toekomstige sociaal economische beleid. Wagner heeft zich onthouden van het uitspreken van een voorkeur voor een bepaalde coalitie.

Vervroegde verkiezingen verwacht

Breuk in Bonn: FDP uit kabinet

BONN — Met het uittreden van de vier Liberale (FDP) ministers uit het kabinet van bondskanselier Helmut Schmidt is aan diens regering de meerderheidsbasis in het Westduitse parlement ontnomen. Samen met de oppositie-partijen-combinatie CDU/CSU beschikt de FDP nu over 279 van de 497 zetels in de Bundestag. Schmidt is van plan nieuwe verkiezingen in november te forceren. Van de andere kant wil de CDU via een zogenaamde constructieve motie van wantrouwen een situatie bereiken waarin een nieuwe regering gevormd wordt waarin CDU en FDP samenwerken.

De breuk welke nu een feit is geworden binnen de Westduitse regering werd al weken lang voorzien. Het ontslag van de ministers van de FDP-ministers werd door de FDP-fractie in de Bondsraad bekend gemaakt. Met ontslag zijn gegaan Otto graaf Lambsdorff van Economische Zaken, H.Gerhart Baum van Binnenlandse Zaken, Josef Ertl van Landbouw en Hans-Dietrich Genscher van Buitenlandse Zaken. Schmidt neemt voorlopig dit laatste departement over zijn hoede. Het is in de voorbije week vooral de minister van Economische zaken geweest, die de breuk heeft geforceerd door een pakket maatregelen aan te kondigen welke de Socialisten in de gordijnen joeg.

Schmidt is acht jaar aan het bewind geweest. Onder zijn regering heeft West-Duitsland zich een vooraanstaande plaats veroverd in de wereld op economisch, maar ook op politiek gebied. Daaraan droeg het beleid van minister Genscher van de FDP zeker bij. Schmidt volgde indertijd Willy Brandt als zodanig op.

Vanuit het fractiebeleid van Schmidts partij SPD werd vanmorgen duidelijk dat Schmidt voornemens is zo snel mogelijk nieuwe verkiezingen uit te schrijven. Hiertoe zou hij de motie van vertrouwen stellen in de Bondsdag. Die zou hij verliezen, mede omdat fractieleden van de FDP verklaard hebben dat zij niet voor Schmidt zullen stemmen.

Vervolgens kan de bondskanselier president Karl Carstens vragen het parlement binnen 21 dagen te ontbinden, waarna de verkiezingen binnen 60 dagen zouden worden gehouden.

DE CDU/CSU-fractie heeft Schmidt gevraagd de vertrouwenskwestie te stellen. "Wij zijn klaar om regeringsverantwoordelijkheid te aanvaarden en daarna het oordeel van de kiezers te vragen", aldus een verklaring van de oppositionele christen-democraten. Via een "constructieve motie van wantrouwen" willen CDU en CSU daarna hun kandidaat Helmut Kohl verkiezen tot bondskanselier. Zijn eerste taak zou het zijn, nieuwe verkiezingen uit te schreven. CDU-secretaris Heiner Geisler verklaarde dat zijn fractie de FDP ertoe zal proberen over te halen in te stemmen met vervroegde verkiezingen na de vorming van een regering van christen-democraten en liberalen.

VS embargo schendt volkenrecht

DEN HAAG — "Het Amerikaans embargo op levering van onderdelen voor de Russische aardgaspijpleiding is in strijd met het volkenrecht, tenminste voor zover het betrekking heeft op de export naar de Sovjet-Unie van niet uit de Verenigde Staten afkomstige goederen door een niet-Amerikaanse exporteur". Deze uitspraak heeft de president van de Haagse rechtbank mr M.R.Wijnholt vrijdag gedaan in het kort geding dat de Franse oliemaatschappij CEP (Compagnie Europeenne des Pétroles) had aangespannen tegen het Nederlandse bedrijf Sensor. Mr Wijnholt heeft Sensor veroordeeld tot levering van 2400 seismometers aan CEP voor 18 oktober. De seismometers zijn bestemd voor olie- en gasonderzoek in de Sovjet-Unie.

Na staking personeel en artsen

Leger ingezet in Surinaams hospitaal

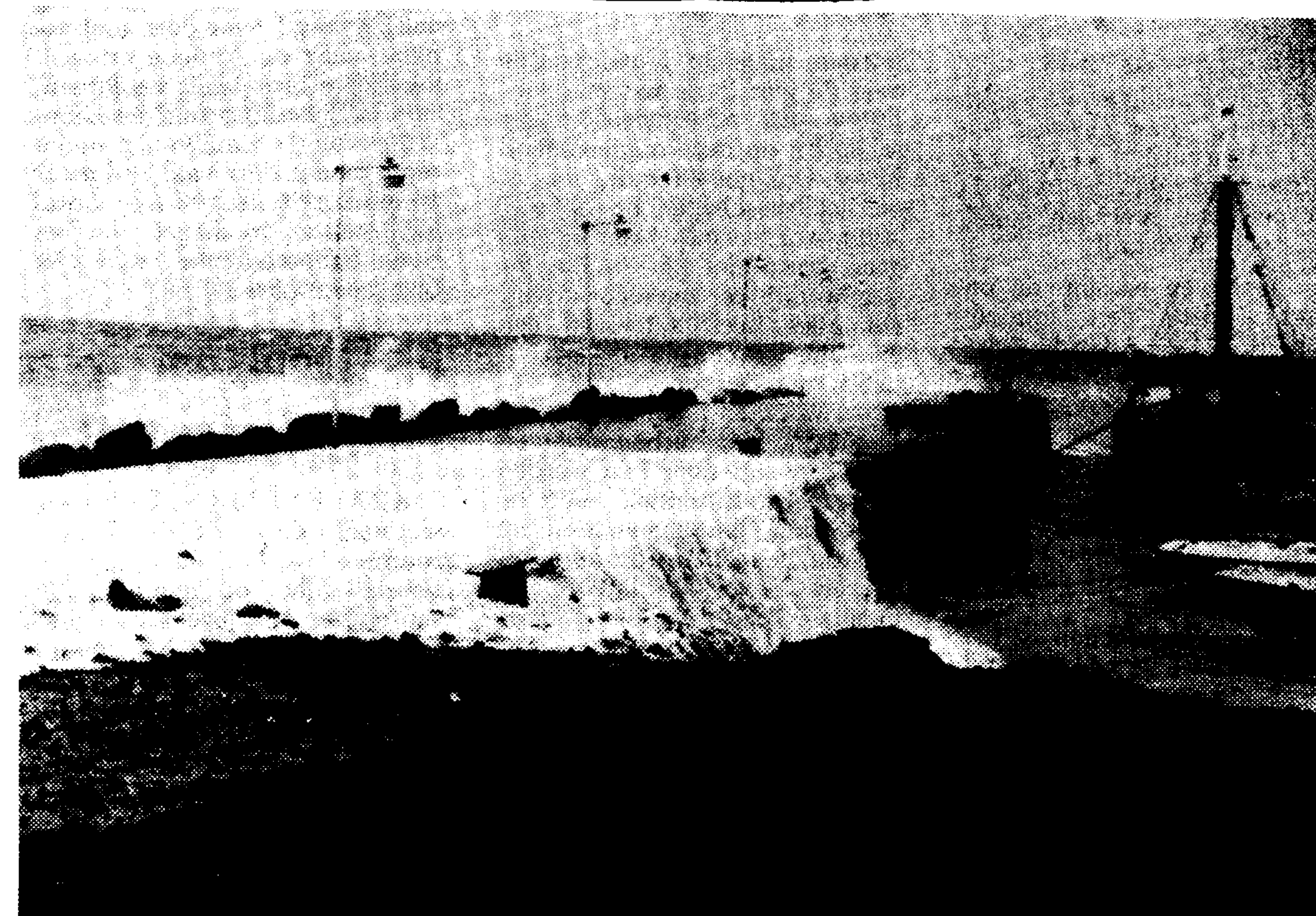
PARAMARIBO — Het Academisch ziekenhuis in de Surinaamse hoofdstad Paramaribo is leeg. Het is getroffen door een staking van het verplegend en het huishoudelijk personeel in hun strijd om een forse salarisverhoging en vrije geneeskundige behandeling.

Woensdag namen de artsen vanwege de noodsituatie in de ziekeninrichting unaniem het besluit ook het werk neer te leggen en zich solidair te verklaren met het personeel. De vakbond van het personeel heeft alleen dispensatie verleend aan de afdeling van de Eerste Hulp Bij Ongelukken en de Kinderafdeling. De situatie is van dien aard dat de patienten in het Academisch ziekenhuis moesten worden geevacueerd. Zij zijn in andere ziekenhuizen ondergebracht.

Minister Badrisen Sital van Volksgezondheid heeft inmiddels militairen ingezet, niet alleen om de orde en de rust binnen en buiten het gebouwencomplex te handhaven, maar ook om werkzaamheden van allerlei aard te verrichten. De militairen helpen ook bij de evacuatie van de zieken.

Het bestuur van de Politiebond heeft terstond in een verklaring meegedeeld het niet eens te zijn met het inzetten van militairen in het geschil tussen de bond van het personeel bij het Academisch ziekenhuis en de minister van Volksgezondheid. Gezegd wordt dat de politie bij uitstek het aangewezen korps is dat in zulke gevallen moet optreden voor het handhaven van de openbare orde, rust en veiligheid van personen en goederen.

Ondanks de staking zijn woensdagmorgen twee personen geopereerd omdat het spoedgevallen waren. Verder is aan de afdeling Cardiologie dispensatie verleend opdat vier hartpatienten die woensdag uit Nederland zijn aangekomen kunnen worden opgevangen en begeleid.

THE BOTTOM — De Sabaanse pier als golfbreker, een woest en wat dreigend beeld (lees op pagina 2 over de problemen bij de pier).

Amin Gemayel presidents kandidaat

BEIROET — De oudere broer van de vermoorde Libanese president Beshir Gemayel is donderdag door de christelijke Falangisten gekozen tot kandidaat voor het presidentschap. Volgens Radio Beiroet gebeurde dat unaniem.

De 40-jarige Amin Gemayel, een jurist, zit al twaalf jaar in het Libanese parlement. Hij staat bekend als de ideoloog van de Falangistenpartij. Aan het graf van zijn broer zwoer hij diens politieke weg te vervolgen en de moordenaars te straffen.

MADRID — Meer dan 2300 gedetineerden in de gevangenissen van Madrid en Barcelona hebben vrijdag hun hongerstaking beeindigd. De actie heeft bijna drie weken geduurd. De hongerstakers eisten meer spoed bij de afhandeling van processen en gerechtelijke onderzoeken.

Tol watersnood in India boven 600 doden

NIEUW DELHI — Bij de overstromingen die drie staten in het noorden van India teisteren zijn tot dusver al meer dan 600 doden te betreuren.

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n
Curacao N.A.
Postbus 577
Giro 440.000
Bankrek. nr. 11-07-313
Algemene Bank N.V.
bankrek. nr. 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank n.v.
CURACAO
Centrale (alle afdelingen): 672000
Directie: drs E.R. Wilsoe
Namens Antillean News Holding n.v.: R.F. Snow.
Hoofdredacteur:
Frans Heiligers
Overige leden Redaktie:
Oswald Chatlein, Toon van Dongen, Paul Comenencia, Caroline Thodé, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse).
Advertentie-afdeling (adquisitie):
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 7.30 - 16.00 uur;
Zaterdag 7.30 - 10.00 uur.
Alle advertenties voor de volgende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 3 uur binnen zijn.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30 - 16.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag.
Alléén zoekertjes die op maandag en donderdag vóór 12 uur binnen zijn kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE (ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur.
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Gouv. N. Debrotweg z/n, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor, tel.: 2283 - 3040; huis, tel.: 3072.

SABA:
Correspondentie: Eleonora Piers, tel.: 3288 (kantoor) en 3245 (huis):
Fotografe: Eline Drieze.

ST EUSTATIUS:
Correspondente: Anna Hofstee, tel.: 2222;
fotografe: Olga Schats, tel: 2222

DEN HAAG:
Correspondent: Jan Schinkelshoek, Dr R.J. Fruinplantsoen 30, 2552 LH Den Haag, Nederland, tel.: 070-975886.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v.
DISTRIBUTIE (ook abonnementen):
Curacao:
Districo n.v.
tel.: 70503, 70504, 70304.
Ook voor klachten betr. bezorging (het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr. 208.000, Maduro's bank rek. nr. 286.330.08 en ABN rek. nr. 11.15.626).

Aruba, Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire: Entrejol 153-A, tel.: 4222.

Losse nummers 50 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NA fl. 80,15 per maand (luchtpost) of NA fl. 24,00 per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST eilandsgeneeskundigen:
18 september 1982 van 08.00 uur t/m 20 september 1982 om 06.00 uur:
Stads- en 2de Distrikt Oost: dokter D.Braakman, Spreekkamer Montagne Abau, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313.

17 september 1982 van 18.00 uur t/m 20 september 1982 om 06.00 uur:
Stads- en 2de Distrikt West: dokter A.Roose, Spreekkamer Cas Chiquito, tel.: 23550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 84952.
In het derde distrikt (Bandabao): dokter F.Hernandez, Spreekkamer Pannekoek, tel.: 641442; spreekuren: 10.00-12.00/16.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641442.
WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag gesloten: de wacht heeft zuster Visser, tel.: 673137; op zaterdag- en zondagmorgen is zuster Van Veldhoven, tel.: 76728 te bereiken.
KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmorgen van 07.15-10.30 uur, alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

TANDHEELKUNDIGE KLINIEK: woensdagmiddag van 14.00-16.00 uur gelegenheid voor behandeling.

BOTICA BANDABAO: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

★★★

BOTICA'S (nachtdienst)
Otrabanda: Coromoto, tel.: 23241/23822; Punda: Cerrito, tel.: 77393.

★★★

VERLOF BEGRAFENIS
18 sept.: E.R. van der Horst, Kanarieweg 3.
19 sept.: M.A.Frans, Kaya Cumulus 22.

★★★

ZATERDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 07.00-21.30 uur "The Victoria".

CUR. POSTZEGELVER.: 09.30-11.30 uur jeugdbijeenkomst-"De Tamarijn".

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Joh. van Walbeeckplein 13): Afd. Volwassenen: dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00 uur; maandag, woensdag en vrijdag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-18.00 uur; zat. van 09.00-12.00 uur.
De studiezaal is op maandag en donderdag ook open van 10.00-12.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag en vrijdag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandag t/m vrijdag open van 09.00-12.00 uur; dinsdag van 14.00-19.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Conscientiesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BIBLIOTHEKA MONQUI MADURO (Landhuis Rooi Catootje): openingstijden dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00-12.00 uur (voor afspraken gelieve mevr. Pijpers, tel.: 35119 of mevr. Dankmeyer, tel.: 34263 te bellen).

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: idere zat. uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur, Fokkerweg 7.
BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Scharlooweg 77, tel.: 612358/612473): openingstijden 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

DOCUMENTATIE CENTRUM "ZIKINZA": geopend op werkdagen van 08.00-11.30/14.00-16.30 uur, Roodeweg 7A.

DE TEMPEL: dagelijks geopend van 09.00-23.00 uur; zondag van 10.00-23.00 uur.

SYNAGOGE: museum open van maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00 en 14.00-17.00 uur.

CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut) openingstijden maandag t/m vrijdag van 08.00-16.30 uur.

WEGA-TECA: open van 15.00-17.00 uur; op woensdag en vrijdag van 19.00-21.00 uur.

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek

BIOSCOPEN
CINELANDIA
19.00 en 21.00 uur *Death wish II* (horror, Engels, boven 18 jaar, fl. 2,75 en fl. 3,75); 24.00 uur *It would happen to you* (sexfilm, Engels, boven 18 jaar, fl. 2,75 en fl. 3,75).

THEATER DE TEMPEL
19.00 en 21.00 uur *The Hidenburg* (actiefilm, Engels, boven 18 jaar, fl. 5,-).
(zaterdag)
14.30 uur *Carambola* (actiefilm, Engels, alle leeft., fl. 5,-).

GOLDEN DRIVE-IN
21.00 uur *Las mujeres son cosas de guapos* (actiefilm, Spaans, boven 18 jaar, fl. 5,-); 24.00 uur *Nefele* (sexfilm, Engels, boven 18 jaar, fl. 5,-).

★★★

TELECURACAO: 16.30 cartoons; 16.45 three stooges; 17.00 lone ranger; 17.30 Magila Gorilla; 18.00 AGHUSA; 18.15 Papiamento; 18.30 EVD; 19.00 notisiero tele-8; 19.25 spil di bida; 19.30 telenovela: La Sucesora; 20.00 RVD; 20.30 Benson; 21.00 police story; 22.00 show di Job; 23.00 sluiting.

(na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

TENTOONSTELLING CURAÇAOS MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

VERKOOPPUNTEN
losse nummers "Amigoe"
Curaçao Plaza-hotel
Holiday Beach hotel
Hilton hotel
Bookshop Hato
Kappel, Winston Churchillweg
Toko Las Palmas, Schonegevelstraat 68
Celia, Postkantoor
Nene, Berg Altena
Faulborn, Berg Altena
Boekhandel Van Dorp, Punda
Otrabanda en Promenade
Boekhandel Salas (Fokkerweg)
Sousa, Cas Coraweg
Jean Louis Liquor Store, Gosieweg
Zuikertuintje
Mensing Caminada
El Chico, Keukenstraat
El Chico, Caracasbaaiweg
Boekhandel Eddine
Novo's book and Giftshop
Henriquez, Trapsteeg
Joyeria Paris, Sebastopolstraat
Chu, Breedestraat (O)
Shon Nana, Breedestraat (O)
La Bonanza (O)
Majestic, Breedestraat (O)
Roodeweg t/o Holsum Bakery
Shon Ma Center, Welgelegen
Ana, Schottegatweg West
Eddy's, Schottegatweg West 112
La Estrella, Winston Churchillweg
Kort, Schottegatweg West/ Rio Canario
Job, Colebra Berde

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

BONAIRE MUSEUM: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-12.00 uur; zaterdag 09.00-13.00 uur.

Radiomuseum RNWO na afspraak, tel.: 8472.

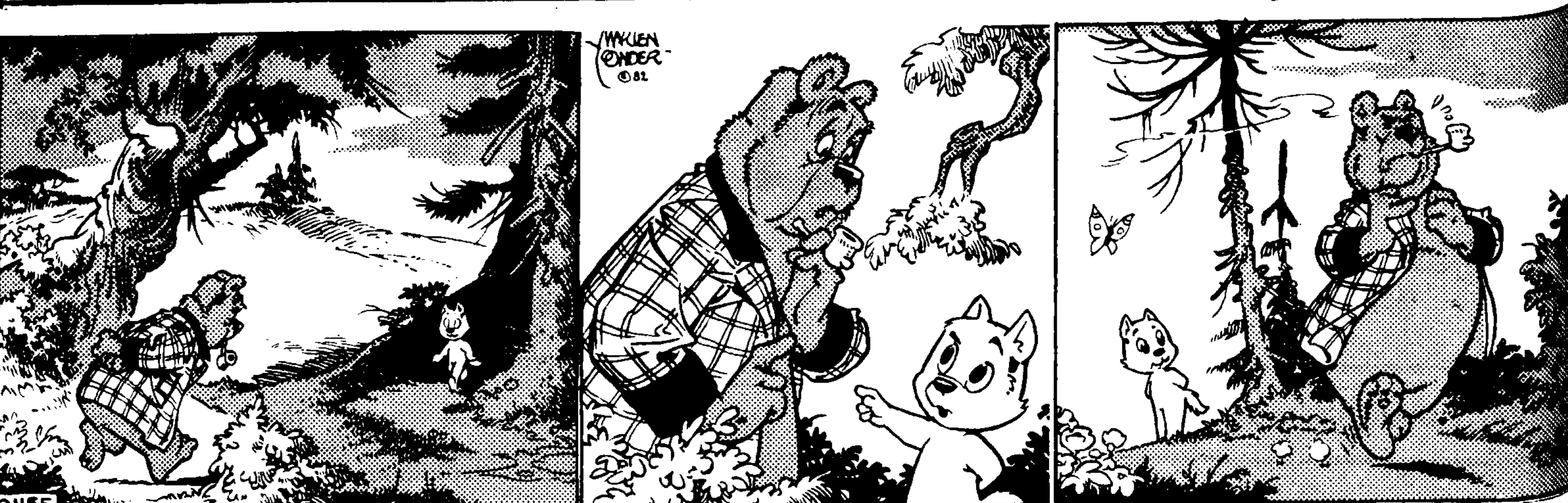
OPENBARE BIBLIOTHEEK: dagelijks van 08.00-12.00/15.00-18.00 uur; woensdag van 08.00-21.00 uur; zaterdag gesloten.

POSTSLUITING (maandag t/m vrijdag): aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: woensdagavond Mona Lisa om 19.30 uur.
Lions: 2e vrijdag van de maand Hotel Bonaire.
Round Table: elke tweede maandag Hotel Bonaire om 20.00 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30-19.00 uur.
Coromotokerk Antriol
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk Rincon
dagelijks, ook zondag 19.30 uur.

Heer Bommel en de Antiloog

01155— In diepe gedachten verzonken liep heer Bommel terug naar huis.
"De waarheid zeggen", sprak hij tot zichzelf. "Dat zegt mevrouw Doddel, die ik eigenlijk Doddeltje zou noemen als ik mijn hart volgde, wat erg moeilijk is als ik de waarheid zou zeggen, zodat ik me wel eens afvraag wat de waarheid is, als ik begrijp, wat ik bedoel."
Op dat moment werd hij opgeschrikt door Tom Poes, die hem tegemoet kwam.

"Ik ben bij de heuvel geweest, waar dat licht vandaan kwam," zei die. "Het is de Oertroep, en daar heeft een zwerver een tent opgezet. Het is die Denker van Terpen Tijn, weet u wel? Hij blijft daar om te ontdekken, wat hij denkt. Maar die heuvel is toch van u?"
"De Oerterp?" herhaalde heer Olie opschrikkend, "Natuurlijk is die van mij! Een zwerver in een tent, zeg je? Schandelijk! Ik ben veel te goed, zodat er altijd door iedereen misbruik van me gemaakt wordt. Een hoogstaande dame heeft me daarnet nog gewaarschuwd, en ik heb mijn besluit genomen, jonge vriend. Ik neem het niet langer."
"Hij heet Krummknikker Kop," zei Tom Poes.
"Ook dat nog!" riep heer Bommel uit. "Maar nu is het uit. Ik ga die heer Kop de waarheid zeggen, bedoel ik."
Zo sprekende trok hij zijn jas recht en stapte met vastberaden tred in de richting van de heuvels.
"Ik laat niet langer over me heen lopen," mompelde hij. "Tenslotte dient zelfs een zwerver te weten wat mag, en niet mag, zonder toestemming van de eigenaar".

Citro na dodelijk ski-ongeval :

Werkelijk wettelijke regels betrekkelijk

KRALENDIJK — Naar aanleiding van het waterski-ongeval dat vorige week vrijdag een dodelijke afloop had, heeft de Citro Bonaire een aantal tips voor waterskiers opgesteld. De Citro meent, dat insiders allang een ongeluk voorzagen in deze snelgroeiende tak van sport en vindt, dat er na een dergelijk ongeval al direct stemmen opgaan voor wettelijke voorschriften.
Volgens voorzitter Guus Schweigmann geeft Citro Bonaire reeds vanaf de oprichting informatie aan de bewoners omtrent hun veiligheid op het water en wat het waterskien betreft zou de Citro daar aan willen toevoegen, dat speedboten binnen de strook van 100 meter uit de kust, waar gewoonlijk schepen voor anker liggen, maar een matige vaart mogen hebben, terwijl er voor de bestuurders nog eens extra aandacht wordt gevraagd bij stranden en hotels, bij Klein Bonaire en de bekende duikplaatsen, omdat daar gemakkelijk een zwemmer, duiker of snorkelaar overvaren kan worden.
De waterskiboten, aldus Citro Bonaire dienen met minimaal twee man bemand te zijn en de bestuurder van de boot kijkt alleen naar voren, terwijl de andere persoon naar achteren kijkt en voortdurend de waterskier in het oog houdt. De skier zelf kan het beste een zwemvest dragen.
Onze samenleving, aldus de Citro Bonaire wordt beheerst door allerlei wettelijke regels waarvan de werking soms maar betrekkelijk is. Aan de veertig kilometer per uur snelheid wordt ook niet de hand gehouden, aldus de Citro en volgens deze vereniging ligt bij het waterskien de verantwoordelijkheid allereerst bij de watersporter zelf. Het is te hopen, aldus de Citro dat uit dit trieste ongeluk door andere lering getrokken wordt. Desgevraagd verklaarde Guus Schweigmann dat er in ieder geval geen internationaal aanvaarde regels zijn die bepalen, dat waterskien slechts op een afstand van 200 meter uit de kust mag gebeuren. Sommige landen kennen deze regel wel, maar op Bonaire is daaromtrent in ieder geval geen bepaling.

Remitido

Wega a para

POLIS CU LADRON, Blindeman, Kandelita y Vrijtikken, antes tabata e weganan favorito cu nos tabata hunga tempu nos tabata mucha. Awor cu mi a bira hende grandi e weganan ei a bolbe drenta cu furia. Ma no pa muchanan sino pa causa consternacion den nos comunidad.
KANDELITA ta wordu hungá bow di dak entre inbrekers cu doñonan di cas.
BLINDEMAN ta wordu hungá entre recherche y polis cu asesinonan of ladron.
VRIJTIKKEN ta wordu hungá entre huez y abogadonan cu criminal- of delincuentenan. Tempu mi tabata mucha, casi semper polis tabata gara ladron, Awendia ta ladronnan a bira "top scorer". Kamer van Koophandel a bira bestia den nan protesta y gobierno a bira furiko. Danki Dios, esei ta precisamente loke mester a sosode pa lanta outoridadnan, por lo menos for di un di nan soñonan dorá. Den terminologia di Motivacion nan ta jama esei: "The next best thing to a shot in the ear".

JAMES G. CAPRILES

Newsday: ALM beledigt Boven winden weer

WILLEMSTAD — De ALM als nationale luchtvaartmaatschappij heeft weer eens de bevolking van de Bovenwinden en van Sint Maarten in het bijzonder beledigd door niet aan de Bovenwinden te denken bij het plaatsen van de advertentie met de mededeling dat men niet meer in staat is op Suriname te vliegen. De zogenaamde nationale maatschappij zag de pers van de Bovenwinden gewoon over het hoofd, aldus Windward Islands Newsday in een commentaar. Deze belediging is er een in lange rij van discriminerende maatregelen van de ALM tegen de bevolking van Sint Maarten, Saba en Statia. Dit zal nooit tot een einde komen als niet de overheden opstaan en duidelijk maken dat het nu genoeg is geweest. Aldus Newsday.

School reglement bijzonder onderwijs

KRALENDIJK — Donderdag heeft de voorzitter van het R.K. Schoolbestuur frater G.G.P. Verbunt aan de leerkrachten van de bijzondere scholen het reglement overhandigd dat per 1 augustus 1983 in werking zal treden. Het Schoolbestuur heeft voor Bonaire hetzelfde reglement dat ook op Curacao reeds van kracht is, zij het dat er misschien iets aangepast zal moeten worden aan de Bonaireaanse omstandigheden. Het ligt in de bedoeling van het Schoolbestuur dat de reglementen in schoolvergaderingen behandeld worden, waarna de scholen hun op- of aanmerkingen aan het Schoolbestuur kunnen doen toekomen. De vakbond van leerkrachten Simabo, heeft voor maandag 20 september met het R.K. Schoolbestuur een vergadering aangevraagd over deze materie maar naar de Amigoe uit welingelichte bron heeft vernomen, zal het Schoolbestuur deze aanvrage van de Simabo niet honoreren omdat deze vakbond maar 16 leden telt, terwijl het aantal leerkrachten in dienst van het R.K. Schoolbestuur ruim vier maal zo groot is.

Problemen bij pier Saba bij zware wind

THE BOTTOM — Op Saba is het het afgelopen weekeinde stormachtig weer geweest. Op het vliegveld werd een windsnelheid gemeten van 50 mijl per uur, met een enkele windstoot tot 70 mijl.

In de haven en aan de pier bracht dit een enorme „deining" teweeg. Grote golven sloegen over de pier de haven op, boten moesten opnieuw verankerd worden waarbij één boot niet meer te redden viel en op de rotsen liep.
Hieruit blijkt wel dat men niet op een orkaan hoeft te wachten voor er iets aan de Sabaanse pier moet gebeuren.
Na de laatste orkaan in 1979 en het staartje van de orkaan in 1980, zou de haven uitgebaggerd worden en de bestening aan de buitenkant van de pier vernieuwd. Het uitbaggeren is gebeurd, het vernieuwen van de bestening laat nog op zich wachten.
Dit heeft tot gevolg dat golven niet meer voor de pier gebroken worden, maar op de pier en dus over de pier in de haven slaan. Boten die aangemeerd liggen scheppen op deze manier altijd water. Ook goederen die voor of na het verschepen op de pier staan worden nat. Daar is zelfs geen storm met een windkracht van 50 mijl per uur voor nodig! Dit alles heeft uiteraard een nadelige invloed op alle activiteiten rond de pier.
Het wachten is op E.F.B. St. Maarten. Het uitbaggeren en bestenen zou door hen worden uitgevoerd. Inmiddels heeft de oplevering plaatsgevonden en zou de bestening alsnog gebeuren. Wegens tijdgebrek is men hier echter nog niet aan toe gekomen.
Een kraan bij de haven zou het Sabaanse gouvernement de mogelijkheid geven om zelf stappen te ondernemen. Deze kraan is via de E.E.G. aangevraagd, maar om redenen van rentabiliteit nog steeds niet goedgekeurd.
Misschien wacht men liever op een volgende orkaan?.

Slot tennis om Bonaireaanse titel

KRALENDIJK — De laatste wedstrijden voor de Bonaireaanse kampioenschappen tennis zullen op maandag 20 september verspeeld worden. De wedstrijden zijn het herenenkel tussen de gebroeders Rudy en Robby Domacassee en het heren-dubbel waar de beide broers het zullen opnemen tegen de kampioenen van het vorige jaar Chuay Gonzalez en Arthur Domacassee. De overige wedstrijden zijn al verspeeld. De titel bij het dames-enkel ging naar Annemiek Gielen, die trouwens ook het dames-dubbel met Nery Gonzales op haar naam bracht ten koste van Lucille van Tilburg en Odilia Balzar. Het gemengd dubbel werd in de wacht gesleept door Chuay Gonzales en Erika Antoin tegen Arthur Domacassee en Shirley Antoin. De kampioenen zullen Bonaire vertegenwoordigen in het toernooi van de Copa Antillano, dat op Curacao verspeeld wordt van 24 tot 27 september.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever; La Fama; Piet Soda Fountain; Spark and Clean en Cas de Revista, Steenweg 19A.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store; De Wit Stores in Sheratonhotel; Van Dorp in Americana en Holiday Inn drugstore.

Kantooruren: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316, 22950. Pageboy: 027-774.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

BIOSCOPEN
ORANJESTAD
Boulevard Theater: 20.30 uur *Absence of malice* (14 jr.); 24.00 uur *High season* (18 jr.).
Rialto: 20.00 uur *Money Movers* (18 jr.); 22.30 uur *Summer camp* (18 jr.).
BALASHI
Drive-in: 20.30 en 24.00 uur *Escape from NY* (18 jr.).
SAN NICOLAS
Principal: 20.30 uur *Who finds a friend* (alle leeft.); 24.00 uur *The married priest* (18 jr.).

★ ★ ★

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz: tel.: 28288; Paradera: tel.: 25543; Savaneta: tel.: 47020; Brasil: tel.: 48301; Dakota: tel.: 29008; San Nicolas: tel.: 45906; Tijdens kantooruren van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur: Patiastraat 27, tel.: 24444.

BOTICA'S: Oranjestad: National, tel.: 26244; San Nicolas: San Lucas, tel.: 45119.

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Sta Cruz, Paradera en Noord: dokter J.C.Frederiks, tel.: 24484.
San Nicolas en Savaneta: dokter P.Deeleman, via Centro Clinica San Nicolas, tel.: 48833.

(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

★ ★ ★

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

★ ★ ★

ARUBA INTERNATIONAL DRAMA FESTIVAL: 20.00 uur toneeluitvoeringen: Curaçao: Arteproba: "E secreto di Inaro"; Venezuela: Escuela de Arte: "La Empresa perdona un momento de locura"; Bonaire: Grupo Teatral Bon.: "Pé y Bechi"-Cas di Cultura.

SPORT
VOLLEYBAL: 19.30 uur heren A-kl.: AAB vs Penha; 20.30 uur heren A-kl.: CBN vs BEC-Sport Centrum Savaneta.

★ ★ ★

ZATERDAG
DIVERSEN

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Oranjestad): openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-20.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; donderdagochtend gesloten en 's middags open van 13.30-17.00 uur.

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.30 uur; dinsdag van 13.30-17.30 uur; donderdag de hele dag gesloten.

BIBLIOTHEEK CTRO. DI BARRIO DAKOTA: dinsdag en vrijdag van 16.00-20.00 uur geopend.

STICHTING TOT BEVORDERING VAN VERANTWOORD OUDERSCHAP: dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur-Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225. Bij praktijken in het Wit Gele Kruis-gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Sta Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822: donderdag 08.00-10.00 uur; Club Caiquetio, Parkietenweg 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24 uur per dag geopend (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).**

SPORT
CAMACURI BOWLING CENTRE: maandag t/m vrijdag open van 18.00-24.00 uur; zaterdag van 13.00-19.00 uur; op zondag gesloten.

★ ★ ★

TELEARUBA: 17.00 cartoons; 17.20 little house on the prairie; 18.15 music from Studio B; 18.45 news in Dutch; 19.00 telenovela: La Sucesora; 19.30 cocktail musical; 20.00 telenoticias; 20.30 you asked for it; 21.00 Sanford and son; 21.30 wrestling; 22.30 movie of the week.

Journalist en politicus Diaz obstakel

Simar: er komt nu nog geen nationaal kabinet

ORANJESTAD — De vakbond van leerkrachten Aruba, Simar heeft met een verklaring gereageerd op de mogelijkheid dat een nationaal kabinet op de Antillen kan worden gevormd. Simar wijst erop dat er in de huidige situatie een samenwerking tussen de partijen moet bestaan om de problemen op te lossen. Een nationaal kabinet zou een degelijke samenwerking kunnen bevorderen.

Maar om tot een nationaal kabinet te komen zullen alle partijen moeten beseffen dat wanneer men deel uitmaakt van de regering men deel uitmaakt van een Antilliaanse regering en dat in belang van Antillen gewerkt moet worden. Voorts zullen de partijen moeten beseffen dat in een Antilliaanse regering men in de huidige structuur moet werken totdat deze veranderd wordt. Zeer belangrijk is het dat er ministers komen die berekend zijn voor hun taak, hetgeen inhoudt dat men persoonlijke belangen moet laten vallen en ministers moet benoemen die capabel zijn. Ofschoon wij de indruk hebben, aldus Simar, dat er een mogelijkheid bestaat dat partijen elkaar zullen vinden, zijn wij toch van mening dat de condities om een nationaal kabinet te vormen niet bestaan. In dit verband haalt Simar als voorbeeld aan de positie die het statenlid/journalist Agustin Diaz inneemt. Volgens de Simar beschikt de La Prensa hierdoor over alle interne inlichtingen zowel van de overheid op Curacao als van de Antillen en kan deze gebruiken wanneer hij het goedvindt. Natuurlijk wanneer dit in het belang van de partij van de heer Diaz is. Simar vindt dit een van de obstakels naar een samenwerking van alle partijen, waarbij nog gesteld wordt dat de twee posities van de heer Diaz niet samengaan. Zij die menen dat wij ons met zaken op Curacao willen bemoeien, aldus merkt Simar op, zeggen wij dat de heer Diaz ook lid van de Staten van de Nederlandse Antillen is en Aruba vormt nog steeds een onderdeel van de Nederlandse Antillen. Behalve dit voorbeeld zijn er nog voorbeelden genoeg waaruit blijkt dat een nationaal kabinet een droom blijft. Wij hopen dat we verkeerd zijn, aldus besluit Simar zijn verklaring, en dat een nationaal kabinet werkelijkheid wordt. En als het lukt hopen wij voor blijvend. Indien dat niet het geval is dan zal het volk zijn politici leren kennen en wij hopen dat het volk daarover zijn afkeuring zal laten horen.

SANTA CRUZ — Het korfbaltoernooi, georganiseerd door SV Volvox, is geeindigd, waarbij Volvox als kampioen van zijn eigen toernooi eindigde. In de laatste serie wedstrijd won Volvox met 6-1 van Santa Cruz Stars. In de tweede wedstrijd Arukorf-Victoria werden beide ploegen gediskwalificeerd wegens ontoelaatbare houding. In de laatste wedstrijd behaalde Volvox de kampioenstitel door een 3-2 overwinning op Noord Masters, die als subkampioen eindigde. Bij de foto: een spelmoment tijdens een van de wedstrijden.

Drama festival 1982

Volkstoneel en kritisch toneel

HET DERDE International Drama Festival is woensdag 15 september begonnen in het CCA. De heer J. Beaujon sprak een openingswoord. Hij stelt het doel als volgt: "...queremos hacer despertar las ansias en nuestros actores, por dar todo loque pueden..." In het goed verzorgde programmablad schrijft gedeputeerde Nelson Oduber een historisch overzicht, en doet de suggestie dat een park of plein ook goed is voor de opvoering van toneelwerken. Daardoor worden ze meer "publiek" gemaakt. Een waardevolle suggestie, want de opkomst op woensdag was ronduit slecht. Maar gelet op het feit dat hetzelfde programma in het weekeinde herhaald wordt, zegt dit nog niet alles.

Drie werken stonden op het programma: van Ernesto Rosenstand "Nami 5 minuut", van Alejandro Casona "E secreto di Inaro", en van Rodolfo Santana "La empresa perdona un momento de locura". Ik ga de inhoud niet weergeven, dat is de taak niet van een kunstkritiek, ik beperk mij tot de keuze van het onderwerp, en de uitvoering. Voor wat het stuk van Casona betreft: dát zou zich bij uitstek lenen voor uitvoering op een plein. Het is een populair stuk, uit het leven gegrepen, het schetst volkstypen zoals wij verwachten dat ze zijn, met humor van take it or leave it. Zoiets is geweldig voor de voorbijganger die een ogenblik blijft staan om te glimlachen. Denk niet dat ik het stuk niet waardeer, ik zoek alleen de juiste plaats ervoor om tot zijn recht te komen. Een volksstuk is voor het volk, en hoort onder het volk, niet in een zaal met de allures van klassiek toneel. Technisch was de uitvoering best, maar het vereist ook weinig ervaring om volkstypen uit te beelden, je ziet ze elke dag, een stuk van hen leeft in onszelf.

Anders was dat bij het stuk van Santana, en zéker bij dat van Rosenstand. Dat laatste rangschik ik onder kritisch toneel, en als zodanig juich ik het toe. Op zoiets zitten wij te wachten. En de boodschap was zo duidelijk als wat. Lichte ontspanning is iets in zijn eigen recht, maar kunst die aan de maatschappij, en de 'mores' bouwt, is broodnodig. Daar ligt die vrouw in haar ziekenhuisbed, de dokter die de abortus deed roept maar van "sosega, sosega un poco", dan komt de afgedreven vrucht binnen, roodgeaderd in het licht, en spreekt. Dat zijn dramatische momenten van de hoogste orde. Helaas waren de spelers nog niet opgewassen tegen die dramatiek. Maar dat gaf niet, want daardoor kregen de momenten van hoogste spanning een ingehouden waardigheid die het geheel nóg klemmender maakte. Of de moeder in haar leed nu juist geknield moet liggen aan het eind, worstelend in het bundeltje licht dat op haar is gericht, laat ik voor rekening van de auteur. Hij had misschien een oplossing kunnen zoeken die minder vreemd is aan de geest van onze harde eeuw. Een vrouw die opstaat en haar tekorten accepteert om verder te leven, staat dichter bij de gemiddelde kijker, dan een die neervalt om als een worm te kruipen!

Blijft over "Un momento de locura". Een geweldig stuk, op conditie dat u begrijpt wat echte kameraadschap is. Anders zult u nooit meevoelen waarom de obrero uit het stuk met woedende slagen de machines vernielt die hij moet onderhouden. Het gaat hier, als in het werk van Rosenstand, om emoties die diep van binnen raken, waardoor zulke werken niet geschikt zijn voor opvoering in een sidewalk-theatre. Niet dat ze daardoor meér zijn, ze zijn ánders. De dialogen waren prachtig, en nergens saai. De bewegingen van de acteurs (het waren er maar twee!) waren ontbloot van het zinloze heen en weer rennen wat ik meestal zie, en wat mij onrustig en geïrriteerd maakt. Kortom: een erg goed stuk. Eén suggestie voor de spelers: als jullie hand in hand staan voor het slotapplaus, neem dan de arme pop in je midden. Hij heeft zóveel klappen moeten incasseren... Dat is óók kameraadschap!

HARMEN GEURS

Deelname aan Schiet-WK in gevaar

Maduro stelt Schietbond ultimatum na schorsing

ORANJESTAD — Het bestuur van de Aruba schietbond (ASB) heeft aan het bestuur van de POVA schietclub laten weten dat zijn lid Policarpo P. Maduro voor een periode van drie maanden is geschorst - ingaande 1 september 1982 - vanwege zijn deelname zonder de goedkeuring van de ASB aan de Caribische kampioenschappen op Cuba. Het is de heer Maduro niet toegestaan in die drie maanden deel te nemen aan enige schietwedstrijd, georganiseerd door bij de ASB aangesloten schietverenigingen of enig ander insulair, Antilliaans of internationaal schiet-evenement. De heer Maduro heeft het bestuur van de ASB laten weten niet akkoord te gaan met deze schorsing en dat deze schorsing volgens hem ongegrond is en onmiddellijk ongedaan gemaakt dient te worden. Indien het bestuur van de ASB dit binnen vijf dagen niet doet zal de heer Maduro langs gerechtelijke weg zijn recht zoeken.

Door dit besluit van de ASB kan de heer Maduro niet deelnemen aan de strijd om de Copa del Caribe welke in oktober aanstaande op Puerto Rico is noch aan het wereldkampioenschap dat in november in Caracas plaats heeft.

De heer Maduro wijst het bestuur van de ASB erop dat door zijn besluit één van de beste schutters niet deel zal kunnen nemen en dat alleen vanwege een reeds jarenlang durende ruzie tussen de voorzitter van de ASB Ivan Kelie met de voorzitter van de Antilliaanse schietbond JM van der Pool.

Aangezien de ASB niet eens een huishoudelijk reglement heeft om in beroep te gaan tegen deze schorsing heeft de heer Maduro met een brief waarin de gehele situatie uiteengezet wordt de aandacht gevraagd van minister mr L Navarro, Sportgedeputeerden Remy Zaandam (Aruba) en Lourens (Curacao), besturen van NAOC, ASU, Idefre, alle schietbonden van de Antillen alsmede de Internationale organisaties van Puerto Rico, Venezuela, Mexico.

Aruven neemt Americana casino beheer over

ORANJESTAD — Afgelopen nacht is in opdracht van de Aruven het casino van Americana Hotel, dat beheerd wordt door de combinatie Fradl/Thielman en Hart, gesloten. Zoals bekend ontstonden er tussen de heren Fradl en Thielman moeilijkheden. Zij beheerden samen het casino, hetgeen de eerste jaren uitstekend verliep, doch door persoonlijke problemen de laatste maanden verkeerd ging. Het had reeds eenmaal een staking ten gevolge omdat de salarissen van het personeel niet betaald konden worden daar één van de beheerders zijn handtekening op de cheques weigerde te zetten. De heer Richard Hart, die een minderheidsaandeel in dit casino heeft, trachtte te bemiddelen door beide partners Fradl en Thielman tot elkaar te brengen, hetgeen niet lukte. Hierna stelde de Aruven een ultimatum: De problemen regelen of anders wordt vergunning ingetrokken. Het laatste is nu gebeurd. Aruven zal voorlopig zelf het casino gaan beheren totdat een nieuwe operator is gevonden.

Harlan county bij Filmliga

ORANJESTAD — De Filmliga Aruba brengt zondagavond half negen een filmavond voor zijn leden in Cas di Cultura. Na het Polygoon nieuws wordt de Engelse film — met Nederlands onderschrift — "Harlan County" vertoond. Harlan County werd in de Verenigde Staten gemaakt onder regie van Barbara Kopple zonder acteur. Zij maakte en ongemeend boeiende documentaire waarvoor zij in 1977 een Oscar heeft gekregen. Nieuwe leden van de Filmliga kunnen zich zondagavond aan de zaal opgeven.

Raad van bijstand gevormd

Wetswinkel gaat binnenkort draaien

ORANJESTAD — Tijdens een persconferentie werd donderdagmiddag een uiteenzetting gegeven van de stand van zaken rond de Tienda di ley Aruba (Wetswinkel), waarvoor de eerste maanden van dit jaar door studenten in het recht de nodige voorbereidingen werden getroffen.

Enige tijd geleden werd een bestuur gekozen waarin twee coordinatoren zitting hebben die niet meer studeren: mr Benki Fowler en mr Alfredo Rosenstand. Penningmeester is Arielle Croes, secretaris Dennis Nava en president Boris van Lis Donata, onder wiens leiding gistermorgen de persconferentie stond. De studenten kozen als naam voor het geheel "Tienda di ley Aruba". Deze stelt zich ten doel te helpen met het oplossen van problemen die op juridisch terrein bestaan voor personen die een laag inkomen hebben. Voor iedere zaak wordt vijf gulden gevraagd. Dit is om de kosten te dekken. Geen enkele student wordt betaald voor zijn werk. Integendeel ieder lid betaalt maandelijks een contributie. Zeer op prijs werd het gesteld dat door mr. N E Henriquez Jr en andere directieleden van de universiteit op Curaçao financiele steun werd aangeboden voor de begin periode van de Wetswinkel. De organisatie is hoofdzakelijk van subsidie afhankelijk. Voorts wordt door het personeel van de universiteit alle mogelijke medewerking verleend. Om kwaliteitswerk te leveren werd een raad van bijstand ingesteld waarin zes personen — met praktijkervaring — zitting hebben.

Dit zijn de advocaten mr H Sjiem Fat en Hubert Lopez, kandidaat notarissen mr W Smit en mr D J W Kuiper, griffier mr E Mohamed en deurwaarder I Hart. Het doel van de raad van bijstand is om de studenten te laten zien wat de beste oplossing is voor zaken die ontvangen werden. De medewerking van de leden van de raad van bijstand geschiedt pro deo.

Ingeval van moeilijke zaken die te moeilijk voor de studenten zijn wordt het advies gegeven zelf een advocaat, notaris of andere expert te consulteren, waarbij natuurlijk de keuze van wie geheel vrij is. Op 28 september komt de rector magnificus van de universiteit prof. Dr. Romer naar Aruba om de eerste tien personen als wetswinkelier te installeren. Het eerste consult wordt op maandag 4 oktober van half zeven tot negen in de universiteit van Aruba gehouden.

Daarna zal bekend worden gemaakt of eenmaal of tweemaal per maand deze consulten zullen worden gehouden. In dit verband werd nog opgemerkt dat de Arubaanse studenten die in hun doctoraal fase zitten voor de hoofdvakken regelmatig naar Curacao moeten reizen. De colleges zijn over zes dagen van de week verspreid en het zou aanbevelingswaardig zijn indien deze vakken voor de Arubaanse studenten op Curacao over drie of vier dagen verdeeld kunnen worden. Het huidige rooster is voor de Wetswinkel een puzzel om een geschikte dag te vinden zodat de studenten op Aruba aan het consulteren kunnen deelnemen.

Na zege op La Fama

Dakota naar finale ronde

ORANJESTAD — Dakota Bata heeft gisteravond in de Eredivisie voetbalwedstrijd in het stadion zich een plaats voor de classificatie-play off weten te verzekeren door met 1-0 van La Fama te winnen. Het werd gisteravond een wedstrijd welke het aanzien waard was en bijzonder sportief was. Het winnende Dakota doelpunt werd in de tweede helft door Henkie Bikker gescoord. Voor de kampioensronde hebben zich nu geplaatst RCA Maduro (ongeslagen), Dakota en La Fama Segurosca Mansur. De vierde kandidaat kan zaterdagavond bekend zijn wanneer de wedstrijd tussen Bubali en Estrella wordt gespeeld. Estrella plaatst zich indien men wint of gelijkspeelt. Mocht Bubali winnen dan gaat Bubali verder.

Arubaanse atleten naar Antilliaanse kampioenschappen

ORANJESTAD — Komend weekeinde worden op Curaçao de Antilliaanse atletiekkampioenschappen gehouden. Van Aruba zullen de volgende atleten deelnemen: Evelyn Farrel (1100-200 ver), Mildred Werlemen (100-200-800), Inania Daal (speer-kogel-verspringen), Amalai Richardson (200-800 discus), Emely Peterson (kogel en discus), Sherry Howell (kogel, speer en verspringen), Miranda Duinkerk (ver-100-speer en kogel), Emmy Hubert (begeleidster van de dames), Leo Schmidt (verspringen), Antonio Jermin (verspringen en 200), Ronnie Hoogvliets (800-400), Ronnie dos Santos (1500-800), Kenneth Lucas (speer en verspringen), Rubert Redhead (discus en verspringen), Gino Wauben (kogel, speer en discus), Reynaldo Martina (400-800), Louis Titre (100-200), Winston Ashby (kogel en coach), Sammy Dumfries (100-200), Pedro Hazel (kogel, speer en 100), Roly Croezé (trainer), Julio Kock (official) en Jerry Gomes van IDEFRE (delegatieleider).

De delegatie vertrekt zaterdagmorgen in twee groepen uit Aruba en wordt zondagavond terug verwacht (hopelijk met veel kampioenschappen — RED).

Raad gaat vuil water bespreken

ORANJESTAD — De PPA-eilandsraadsleden Benny Nisbet, ing Virgilio Kock en Domi Tromp hebben een openbare vergadering van de Arubaanse eilandsraad gevraagd om te spreken over het waterbeleid van de overheid.

Reden om deze vergadering aan te vragen, is de grote bezorgdheid die allerwege op Aruba bestaat voor de watervoorziening. Niet alleen schijnt er water tekort te zijn — waardoor ondermeer Lago water moet invoeren — maar het water is de afgelopen weken zo smerig en vol zout geworden, dat dit op Aruba wordt gezien als de oorzaak van vele zieke mensen. Er zijn reeds enige dokters die hun patienten adviseren het "smerige leidingwater" niet meer te drinken. Het geimporteerde water dat in de supermarkten wordt verkocht, vliegt iedere dag weg.

De Amigoe tekent hierbij aan dat dan eindelijk weer eens een vergadering van de eilandsraad zal worden gehouden. Er werd reeds vele maanden niet vergaderd, terwijl nog zes geschorste vergaderingen op afhandeling wachten. Voorts moet nog een zestal agendapunten van de begrotingsvergadering die eind 1981 van de agenda werd afgevoerd en in januari 1982 zou worden behandeld, afgehandeld worden. Het wordt de hoogste tijd dat de overheid orde op zaken in eigen huis gaat stellen.

Personalia

BIJ DE POSTERIJEN te San Nicolas herdenkt de heer Benigno Koolman, dat hij 25 jaar geleden als schrijver in dienst van de overheid trad. Hij is thans hoofdklerk.

Chauffeuse mishandeld

ORANJESTAD — Een 26-jarige dame deed aangifte van mishandeling bij de recherche tegen een voor haar onbekende autobestuurder. Zij verklaarde dat nabij de kruising Oude Schoolstraat/Middenweg een onbekende man voor haar auto ging parkeren, waardoor zij niet verder kon rijden. Voordat zij ook maar iets kon zeggen stapte de man uit zijn auto, kwam op haar af en gaf haar een klap in het gezicht. Zij had een opgezwollen oog en ging zelf naar de polikliniek voor eerste hulp. De politie zoekt naar deze "heer in het verkeer".

BEKENDMAKING

De commandant van de marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat de volgende voertuigen en artikelen ten verkoop worden aangebodemn:

VOERTUIGEN

Merk/type	registratienr.
VW-kever	KM 06-02
VW-Bus	KM 06-50
VW-Bus	KM 06-51
Unimog	KM 70-89
VW-pick up	KM 75-07

KAVELS

Kavel 1) onderdelen Chevrolet truck C50
Kavel 2) onderdelen Volkswagen
Kavel 3) 28 tuinstoelen
Kavel 4) 2 flessenkoelers
Kavel 5) 2 flessenkoelers
Kavel 6) 1 naaimachine
Kavel 7) 3 kasten
Kavel 8) 4 tafels div. maten
Kavel 9) 3 kasten
kavel 10) 2 wasmachines
Kavel 11) 2 airco's
Kavel 12) 142 stoelen div. uitvoeringen

Plaats van bezichtiging: het garagecomplex en bureau bevoorrading van de marinierskazerne savaneta, woensdag 22 september 1982 en donderdag 23 september 1982 van 10.30 uur tot 12.00 uur.

Gegadigden hebben uiterlijk tot vrijdag 24 september 1982 12.00 uur de gelegenheid een bod op genoemde voertuigen en andere artikelen uit te brengen. Op elk der voertuigen en kavels dient afzonderlijk te worden geboden.

Dit bod dient in een gesloten enveloppe met als opschrift "Bod op KM-voertuigen en kavels" te worden ingeleverd bij de officier belast met de administratieve dienst, de heer P. Steenmeijer, marinierskazerne savaneta. Op 27 september 1982 zal schriftelijk aan de inschrijvers worden medegedeeld of de verkoop al dan niet werd gegund.

Bij gunning dient/dienen het/de voertuigen en kavels uiterlijk 30 september 1982 te zijn betaald en afgehaald.

Derotando Olympic den partido emoshonante 3-2

Xaverianen a perkura pa sorpresa den vòlibòl

WILLEMSTAD — E kampeonato di vòlibòl lokal a kontinua ayera nochi den e kancha kubri di Sentro Deportivo Korsou na Brievengat ku kuater partido, for di kua e resultado mas sorprendente tabata sin duda e viktoria di 3-2 kua e ekipo di Xaverianen a logra a kosto di Olympic/Curaçao Welding valido pa kategoria maskulino superior. E ekipo di Olympic tabata sin duda favorito absoluto pa bai ku e viktoria i di un forma fasil. Sinembargo ayeranochi nan a trompeka riba e hoben ekipo di Suffisant i bisendario ku a bini ku otro intenshon.

Tabata e ekipo di Olympic ku a gana e prome set ku skor di 15-10 i asina tuma un ventaha di 1-0 na set. Xaverianen rapidamente ta korta e desventaha ganando e di dos set ku skor di 15-11, pa despues nan kai vensi den e di très konfrontashon ku skor perta di 15-17. Kon ku bai bin e hoben ekipo no a sukumbi i bini bek pa forsa un set desisivo ganando e di kuater un biaha mas ku skor di 15-11.

EMOSHONANTE

E di sinku i ultimo set tabata unu hopi emoshonante kaminda ku ambos ekipo a bataya formalmente pa kada punto. Al final de la kuenta tabata Xaverianen ku a sali vensedó ku skor perta di 18-16, demonstrando vòlibòl di bon nivel. E viktoria di Xaverianen sin duda tabata hopi impreshonante ya ku Olympic riba papel ta un ekipo muchu mas fuerte.

FEMENINO SUPERIOR

Den kategoria femenino superior e ekipo di Hurricane/Eddine no tabatin masha problema pa nan a supera e ekipo nobato den e kategoria aki, Meja Berde/Datsun ku skor di 3-1. Ku skor di 15-3, 15-13, 11-15 i 15-12 Hurricane a buta e partido riba su nomber, manteniendo su posishon komo un dje ekiponan favorito den e kategoria enkuestion.

MASKULINO A

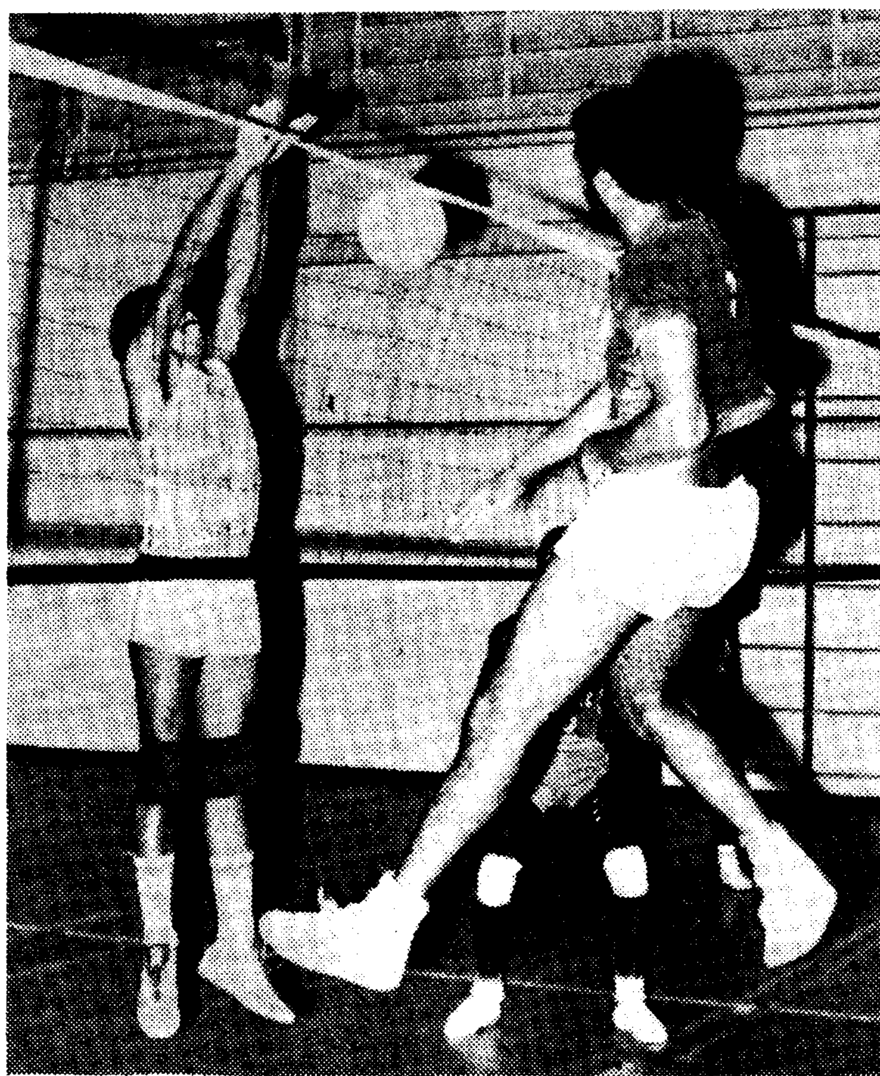
Den kategoria maskulino A, Amstel Volley Gent a pasa sin muchu difikultat riba Columbia ku skor di 2-0. E parsialnan tabata: 15-6 i 15-13.

Den divishon femenino A, tabata Excalibur ku a dal Xaverianen ku skor di 2-1: 15-9, 9-15 i 15-7.

KONTINUASHON

E kampeonato ta pendiente pa kontinua djadumingu proksimo ku kuater partido for di kua e dosnan di mas interesante ta esnan valido pa kategoria maskulino superior entre Sithoc i Jets i Warwaru kontra Olympic.

E programa di djadumingu ta kuminsa pa 5'or di atardi ku e enkuentronan entre Wishi Tiger-BSC Smash i Amstel Volley Masters-Flamboyant, valido respektivamente pa kategoria maskulino i femenino A.

WILLEMSTAD– Riba e kombinashon di potret por mira dos momentu di akshon durante dje programa di vòlibòl kua a tuma luga ayeranochi den e kancha kubri di SDK. Por mira respektivamente un bista dje partido entre Xaverianen i Olympic i tambe dje partido entre Excalibur i Xaverianen, valido pa kategoria maskulino superior i femenino-A.

Kampeonato di karate hubenil

WILLEMSTAD — Mayan djasabra e bont di karate di Korsou ta organisa nan kampeonato habri hubenil na Shell Werknemers Recreatie Centrum na Suffisant. E kampeonato ta pendiente pa kuminsa 4'or di atardi en punto. Tur skol di karate organisa, afilia na CuKarBo lo partisipa na e kampeonato. Tur hende ta bon bini pa mira e futuro karatekanan lokal den akshon. Entrada ta kompletamente gratis.

Kontinuando djadumingu SUVEK

Di dies torneo sòftbòl "Entre Nos"

WILLEMSTAD — Djadumingu ultimo a tuma luga na tereno di SUVEK apertura di e di dies torneo di sòftbòl "Entre Nos" organisá pa Navegantes. Un total di ocho ekipo ta forma parti di e liga aki, kua tin komo meta prinsipal krea amistat entre tur e klupnan.

Pa kuartu pa dies e desfile a inisia ku tur e ekiponan partisipante saliendo for di tereno di futbòl, rumbo pa e parke di sòftbòl. E kuerpo di umpire a enkabesa e desfile, sigi pa Sito, Shell Shop Sluggers, Navegantes, Forti, Kolebra (Sitek), Sigi Goza, Vikings i por ultimo Quick '60.

Despues ku e ekiponan a posishona riba e liña den shortstop, a sigui un diskurso enlokuente pa parti di e presidente di Navegantes, señor T.Zabala, kende a gradisi un i tur pa e koperashon risibi i a pidi pa sigi ku esaki te na final. Despues ku madrina di Navegantes, señorita Y.Gerard, a kanta himno di Korsou, señor Arturo Zimmerman, medayista dje weganan CAC na Cuba, a ehekuta e prome lansamentu. Tabata un bunita bista pa mira tur e blasnan bai laria, komo señal di apertura dje torneo.

NAVEGANTES-KOLEBRA

E partido inòugural a bai entre e ekipo amfitrion, Navegante, i Kolebra (Sitek). Navegantes a nabega bai pasa riba Kolebra sin muchu problema ku skor di 7-4. Pa Navegantes: 7 kareda, 9 hit, mihó bateadó tabata Sherilis Jansen 3-2, pitcher ganadó tabata Sergio Liberia. Pa Kolebra: 4 kareda, 4 hit, mihó bateadó tabata Rignald Balentina 2-1, pitcher perdedó tabata Francis de Lannoy.

Pa kuartu pasá di unu a sigi e kandeloso enkuentro entre Forti i Quick '60. Pa Forti e tabata un wesu moli ya ku nan a "konck-out" Quick ku skor di 12-1. Pa Forti: 12 kareda; 14 hit; mihó bateadó tabata Nelo Vervinie 3-3; pitcher ganadó tabata Errol de Lannoy. Pa Quick '60: 1 kareda, 3 hit, mihó bateadó tabata R.Isenia 2-2, pitcher perdedó tabata O.Gado.

Finalmente pa kuartu pasa di tres a tuma luga e ultimo partido entre Vikings i Shell Shop Sluggers. No obstante di tur e zeta ku Sluggers a basha den e ultimo inning e Vikingnan a pasa riba nan ku skor konvinsente di 10-6. Pa Vikings: 10 kareda, 15 hit, mihó bateadó tabata Jurgen Lichtenberg 3-3; Michael de Room a bai ku e viktoria. Pa Shop Sluggers: 6 kareda, 11 hit, mihó bateadó tabata Roy Chrishlow kende a konekta di 4-4. Sandy Harrison a karga e derota.

KONTINUASHON

E torneo ta kontinua djadumingu proksimo ku tres partido kuminsando 11'or ku Sito enfrentando Vikings; pa 1'or Sigi Gosa ta sali kontra Quick '60 i pa 3'or Sitek ta enfrenta Shell Shop Sluggers. Tur hende ta keda invita pa bin presensia e partidonan na tereno di SUVEK na Van Engelen. Entrada ta gratis.

WILLEMSTAD– Riba e kombinashon do potret por mira e momentu kaminda ku Arthuro Zimmerman, medayista durante dje weganan CAC na Cuba ta ehekuta e prome lansamentu durante dje apertura dje di dies torneo di sòftbòl "Entre Nos". Tambe por mira e madrina dje ekipo amfitrion señorita Gerard tratando di konekta e prome hit dje torneo.

Awenochi den SDK

Otro programa di karate Free Way Fist

WILLEMSTAD — Awenochi pa 8'or ta tuma luga den e kanchu kubri di Sentro Deportivo Korsou na Brievengat otro programa di karate Free Way Fist bou di òuspisio di e Asosiashon di Kickboxing/Full Kontakt di Korsou. Lo tin pelea den tur kategoria, for di kua algun ta pa e titulo.

E programa kompletu ta komo siguiente:

KLASE A

Den e kategoria aki un total di kuater pelea lo tuma luga, tur pakta na kuater rònt. Esnan ku lo mira akshon ta: Oswin Juliana kontra Gerald Mogen, Reno Best-Ramiro Sabiña, Ronald Sluis-Robert Izijk i Ramiro Concincion-Edsel Principaal.

KLASE B

Pa klase B tin un total di tres partido programa tur tres pakta na tres rònt: Stephen Elisabeth-M.Louisa, Edsel van Eiter-Edgard Janzen i Edsel Doran kontra Eddy Davis.

Den kategoria di damas tambe tin un pelea planea kua lo bai entre Aishelyne Doran i Solegna Wyatte.

KLASE C

Den e kategoria aki tin dos pelea planea, ambos pakta na dos rònt. Den e prome kombate balido pa e kategoria ariba menshona Frank Raphaela ta enfrenta Norwin Doran i despues Signaldo Copra lo bataya kontra Giovanni Schoop.

RANKING

Si trata na forma un sistema di ranking den Full Contact aktualmente nos ta hanya e siguiente resultado (sinembargo mester tene kuenta ku e echo si ku tin bastante praktikante ku aktualmente ta inaktivo):

kategoria 45 pa 50 kilo

E titulo den e kategoria aki aktualmente ta vakante. Na di dos luga ta aparese M.Louisa sigui pa 3.K.Melfor, 4.O.Baart, 5.S.Pieter.

50-55 kilo

Titulo tambe ta vakante. E prome tresnan den e kategoria aki ta: Edsel Principaal, Ramiro Concincion i Marlon Louisa.

55-60 kilo

Kampeon Reno Best, 2.Ramiro Sabina, 3.E. van Eiter, 4.S.Eliabeth, 5.E.Janzen.

60-65 kilo

Kampeon Oswin Juliana, 2.Gerald Mogen, 3.Ramon Catlin, 4.Axel Reinita, 5.Edsel Doran, 6.J. van Eiter, 7.J.Louisa, 8.Frank Raphaela, 9.Sh.Kwidama.

65-70 kilo

Renald Sluis kampeon, 2.Robert Izijk, 3.Elvis Sambo, 4.Norwin Doran, 5.Giovanni Schoop, 6.Signald Copra, 7.Eddy Davis.

Den e kategorianan 70-75, 75-80 i 80-85 kilo tur e promé tres puestonan ta vakante.

PROMOSHON

Promoshon di un klase pa otro den Karate Freey Way Fist ta bai di e siguiente forma. Un partisipante den klase C kua ta e klase di prinsipiante, mester bringa por lo menos sinku pelea den su kategoria for di kua e mester gana tres pa promove pa kategoria B. Tambe ta posibel pa pasa pa klase B, derotando e kampeon den e kategoria aki.

Na turno un partisipante den klase B mester bringa ocho pelea for di kua e mester gana sinku pa por promove pa klase A. Tambe ta posibel pa promove pa e klase enkuestion despues di a gana di e kampeon di un peso.

Den klase A ta saka unikamente e kampeonnan di Korsou den kada peso. Un partisipante di un klase mas abou por reta un peleador di un klase mas avansa, pero un partisipante den un klase haltu no por reta un bringadó di un klase mas abou.

Zondag op de kartbanen te Hato

Go Kart races tussen Curacao en Aruba

WILLEMSTAD — Curacao Karting Club organiseert aanstaande zondag op de internationale kartbanen te Shut een open race met interinsulair karakter. De strijd zal gaan tussen rijders van Aruba en Curacao, met deelname in vier categorieen.

Aruba zal vertegenwoordigd zijn door in totaal 20 rijders, van wie zes dames en een grote hoeveelheid aanhangers. De beste rijders van Curacao zullen ongetwijfeld ook van de partij zijn.

De vier klassen waarin gestreden zal worden zijn: Yamaha 100 cc super stock light 120 kg; Yamaha 100cc super stock dames 120 kg; Yamaha super stock heavy 140 kg en Enduro. In de laatste categorie mag gereden worden met welke 100cc motor dan ook, met een maximaal gewicht van 135 kg.

Alle races hebben een duur van 10 minuten en twee rondes, voor elke serie. Eén race bestaat uit maximaal drie series. De races geldig voor de Enduroklasse duurt 30 minuten plus twee rondes.

INSCHRIJVING

Inschrijving is mogelijk vanaf morgen zaterdag tussen 12 en 2 uur 's middags. Tussen 3 en 6 uur zullen de voorrondes geldig voor de start-posities in de verschillende klassen verreden worden. Voor degenen die moeten werken en zaterdag niet aanwezig kunnen zijn bij de voorrondes, bestaat de mogelijkheid om zondag tussen 10 uur en half elf te klokken. Niet deelnemen aan de voorrondes betekent dat men helemaal achter in de rij moet starten. De wedstrijden starten om elf uur precies.

Curacao Karting Club nodigt iedereen uit om te komen genieten van enkele spannende races op de kartbanen te Hato, op weg naar de stortplaats Shut. De toegang is geheel gratis.

Onderzoek naar wenselijkheid WK 1986

BOGOTA — President Belisario Betancur van Colombia heeft een commissie in het leven geroepen die de wenselijkheid van de huisvesting van de eindronde van het wereldkampioenschap voetbal in 1986 moet onderzoeken. De commissie bestaat uit ministers, sportofficials en zakenlieden en dient voor eind november zijn conclusies in reportvorm uit te brengen. De Colombiaanse president herhaalde kortgeleden nog eens, dat hij elke vorm van rijkssubsidie voor het Mammoet-toernooi afwijst.

"Animo" badminton-toernooi

WILLEMSTAD — Vandaag, morgen zaterdag en zondag aanstaande organiseert badmintonclub "Animo" een open toernooi in de sporthal van Asiento te Rust en Burgh. Gespeeld zal worden in de A- B- en C-klasse. De speeluren zijn: vanavond half zeven tot elf uur; zaterdag van zes tot half twaalf en zondag van negen uur 's morgens tot twaalf uur 's middags. Na de laatste wedstrijden van zondag volgt de prijsuitreiking. Iedereen is welkom, de toegang is gratis.

Wereldrecord voor Roemeense op de mijl

RIETI — De Roemeense atlete Maricica Puica heeft donderdag in Rieti het wereldrecord op de mijl scherper gesteld. Puica verwezenlijkte bij internationale wedstrijden in de Italiaanse plaats de tijd van 4 minuten en 17,44 seconden. Het record op de mijl (1609 meter) stond op naam van de Amerikaanse loopster Mary Decker, die op 9 juli van dit jaar in Parijs de afstand in 4.18,08 aflegde.

SCHEVENINGEN — Het Nederlands damteam heeft ook de derde landenwedstrijd tegen de Sovjet-Unie verloren. Het werd donderdag in Scheveningen 9-11 in het voordeel van de Sovjet-ploeg. In de totaalstand leidt de Sovjet-Unie thans met 34-26.

Debuut Van der Gijp in Nederlands voetbalelftal

ZEIST — Rene van der Gijp debuteert woensdag in het Nederlandse voetbalelftal. De speler van Lokeren is door bondscoach Rijvers gekozen in aanvalslinie van het team, dat het in het Feyenoordstadion tegen Ierland moet opnemen. Het duel in Rotterdam geldt voor de voorronde van het toernooi om het Europees kampioenschap 1984. Rijvers twijfelt nog over de formatie van de verdediging en het middenveld. Voor twee plaatsen heeft hij drie namen genoteerd: Ophof, Spelbos en Boeve.

De namen van de twaalf "basisspelers" zijn:
Hans van Breukelen (Nottingham Forest); Michel van de Korput (Torino); John Metgod (Real Madrid); Ben Wijnstekers (Feyenoord);Edo Ophof (Ajax of Ronald Spelbos (Club Brugge); Peter Boeve (Ajax) of Ronald Spelbos; Willy van de Kerkhof (PSV); Dick Schoenaker (Ajax); Rene van der Gijp (Lokeren); Gerald Vanenburg (Ajax); Ruud Gullit (Feyenoord).

Wisselspelers: (indien niet in de basis) 12. Spelbos, 13. Kees van Kooten (Go Ahead Eagles), 14. Huub Stevens (Psv), 15. Michel Valke (Feyenoord) of Rene van de Kerkhof (PSV), 16. Edward Metgod (Haarlem).

PORTO ALEGRE — Tijdens een vergadering in Porto Alegre van de regionale voetbalfederatiebond van de Braziliaanse staat Rio Grande Do Sul is besloten dat vrouwen, indien vergezeld van een man, vanaf heden gratis toegang hebben tot de voetbalstadions in dat deel van Brazilie. Deze beslissing is genomen omdat na een onderzoek in de afgelopen drie maanden bleek dat er 27 procent minder bezoekers naar de stadions van de hoogste afdeling kwamen dan vorig seizoen. Tevens werd besloten om minder wedstrijden direct op de televisie uit te zenden, zodat de mensen eerder geneigd zijn de wedstrijd bij te wonen.

VOETBAL — River Plate (Argentinie) en Peñarol (Uruguay) hebben zich geplaatst voor de halve finales van het toernooi om de Zuidamerikaanse voetbalbeker voor clubs.

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

WOONHUIS IN een rustige buurt, fl. 280.000,-, tel.: 77046.

WEEKENDHUIS Brakkeput Ariba, vraagprijs fl. 80.000,-, tel.: 89709 na 18.00 uur.

HONDA ACCORD 1977, fl. 4.000,- cash, tel.: 672014 tijdens kantooruren, Elcona nv., Scherpenheuvel.

WINDSURFER COMPLEET + gr. zeil, tel.: 673504.

BOSCH IJSKAST (2-deurs) fl. 750,-; Magic-Chef-stoof fl. 500,-; Hotpoint autom. wasmachine fl. 600,-; Hotpoint airco's, 22.000 BTU à fl. 750,-; muurfan, 2 stuks v.a. fl. 50,-; 1 rol (groen) gaas fl. 250,-; 1 herenfiets fl. 150,-, tel.: 672287.

DODGE DART 1969, in zeer goede staat, Indianaweg 80, tel.: 81036.

FOXTERRIER-puppies, Adjudantenweg 18, tel.: 44329 na 5 uur.

ZWARTE TOYPOEDELS met stamboompapieren met tatoeage, met parvo-entingen, Saturnusstraat 30.

2 GARDEROBEKASTEN, 3-deurs, wit, geheel nieuw, prijs NAfl. 350,- per stuk. Inlichtingen: tel.: 674160.

WEGENS VERTREK: 2 1-pers.-bedden + matras; 2 fauteuils; Sony stereo-set 3-in-1; filmcamera + -zon fl. 100,-; viewer; tafelgrill 220 Volt; serviesgoed enz., zaterdag 18 sept. 9-12 uur, Abrahamsz 90, tel.: 674247.

AUTO-SPEAKERS 40 Watt fl. 150,-; tv z w fl. 75,-, tel.: 37956 na 6.30 uur.

INBOEDELS, Tulpenboomstraat 15, Janwé.

DATSUN 120Y, 4-deurs, bouwjaar 1978, vraagprijs fl. 4.000,-, tel.: 78554.

4 MANOE DRAAISTOELEN, kleur: bruin, Kaya Kokolishi 64 (Schelpwijk).

WEGENS VERTREK: Renault 5TS, 11 mnd. oud, sunroof, tinted glass, Europese type, fl. 3.000,-, beneden nieuwprijs; Dufour zeilplank, 11 maand oud, inclusief twee zeilen fl. 1.150,-, tel.: 673401.

RENAULT R4 TL '78, i.z.g.s., Vlietstraat 4, Suffisant na 18.00 uur.

AUSTIN MINI 1000 fl. 2.000,- cash; 2 persoonsbed, 2x2 m fl. 1.000,-; windsurfer + 2 zeilen fl. 1.000,-, tel.: 82950.

AUDI 1975 i.g.s. fl. 2.500,-, tel.: 37235/54811.

WEGENS VERTREK: Audi 100LS (bj. '74) fl. 750,-; stoomstrijkijzer (GE) fl. 50,-; naaimachine (Singer) fl. 70,-. Te bevragen bij: F. van Duyl, kantoor: 24242, thuis: 53932.

ZITKAMER + eetkamerstel, tel.: 44746.

TOYOTA COROLLA 1979. Voor inlichtingen: tel.: 25595.

WEGENS PLAATSGEBREK: 4--deurskleerkast, hang/leg (groot), met spiegeldeuren, tel.: 77825.

WEGENS OVERCOMPLEET: Chevrolet Caprice '69, full equipped fl. 3.500,-; boot + cabine, 24 voet lang, binnen- en buitenboordmotor (electronisch), waterpomp + trailer, z.g.a.n., fl. 13.000,-; zeer geschikt voor appartement of tuinhuisje Indesit gasfornuis, + 1 jr. oud, fl. 600,-; 2-pers.-bed + matras fl. 250,-; zitkamerset (zwart/rood) (sofa + 2 stoelen + tafeltje) fl. 500,-; eetkamerset (tafel + 4 stoelen) oranje gebloemd fl. 200,-. Informaties: tel.: 648355 na 18.30 uur.

EEN BUFFET van teak (4 laden - 2 kasten) i.z.g.s., fl. 600,-, Mahaaiweg 28 na 7 uur.

OLDSMOBILE CUTLASS Supreme, 2-deurs, in goede conditie, bouwjaar '76, airco, power-steering, power-brake, prijs fl. 3.200,- cash, John de Laetstraat 19.

FORD MERCURY Bobcat, bouwjr. '80, airco, radio AM/FM, cassette, i.z.g.s., financiering mogelijk, na 6 uur tel.: 36250.

EEN BANK + 2 stoelen + tafeltje met marmeren blad, tel.: 37362.

WEGENS VERTREK: gasfornuis; grote houten tafel met bijbehorende bank plus vier stoelen; 1 strijkplank; 2 strijkbouten; kleuren tv; 2 hoekkasten; bureautje; medicijnkastje; 2 grote klden; 6 slaapkamerkleedjes, tel.: 79303.

TAFEL VOOR tv 19" NAfl. 40,-. Inl.: Bonamweg 25, tel.: 79187.

4 ZITSBANK tevens slaapbank fl. 200,-; 2 armstoelen à fl. 150,-, tel.: 76683.

AUDI '80, mot. goed, fl. 2.500,-, Vredenberg 25.

2 PERSOONSMATRAS, tel.: 79506.

PEUGEOT 604 Deluxe, i.z.g.s., prijs fl. 7.500,-, tel.: 81802.

SURFPLANK MISTRAL fl. 800,-; meisjesfiets 8-12 jr. fl. 75,-; verrekijker fl. 60,-; vaatwasmachine GE fl. 250,-; koffiezetapparaat DE fl. 50,-; auto Imperiaal fl. 50,-; Suzuki buitenboordmotor fl. 950,-, tel.: 77273, Kaya Kokolishi 60, Schelpwijk.

SUZUKI GS 1000E DOHC, fl. 4.500,-, tel.: 77377.

1 PERS.-BED; strandstoelen; wasmachine, Fransche Bloemweg 6, tel.: 35420.

BOAT 18 FT 1980, fiberglass, center console, twin 20 HP Mercury, good for waterskying and fishing with trailer fl. 7.500,-; canoe 17 ft Sears, unsinkable fl. 700,-; Motorcycle 100CC fl. 900,-, tel.: 25687 office hours.

EETTAFEL VAN glas met 6 draaistoelen, was fl. 1.700,-, nú voor fl. 1.200,-, Steenkoraal 27.

WEGENS VERTREK: Peugeot 305 CR Saloon, fl. 7.400,-, tel.: 43148.

COMPLEET DAYLIGHT-lampen, 10, 20, 22 + 40 Watt; TL-buizen 10, 20, 22 en 40 Watt, bij Monterrey Otrabanda en Monterrey Suffisant.

MAZDA 329 '79, 4-deurs, automatic, i.z.g.s. fl. 5.500,-, van maandag t/m zaterdag, tel.: 79871 tijdens kantooruren.

CASSETTE-DECK nobo-nobo marca Pioneer, model CT-F850, NAfl. 1.100,-, tel.: 77079.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

WOONHUIS: 2 of 3 slaapk., + fl. 500,- per maand, tel.: 43202 of 35817.

PERSONEEL AANGEBODEN CURACAO

STUDENTE BEDRIJFSKUNDE zoekt baantje. Aanbiedingen tussen 6 en 7 pm, 8-9 am, tel.: 23159.

PERSONEEL GEVRAAGD CURACAO

DIENSTMEISJE INWONEND of voor 5 hele dagen per week, omgeving Jan Thiel, tel.: 675220.

DIENSTMEISJE VOOR 5 ochtenden in de week, tel.: 36915 na 4 uur pm.

DIVERSEN CURACAO

HOTEL-PENSION Holanda, Hofweg 3, tel.: 82920, laagste prijs, doch Hollandse zindelijkheid en service, speciale prijzen voor langblijvers met vol pension.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

LADA '81, proefrit toegestaan; tikmachine; 3 gitaren. Te bevr.: Cantaloupestraat 14 na 5 uur.

WEGENS VERTREK: Meubilair; wandelwagen; fietsen; huishoudelijke artikelen; speelgoed; Kerstartikelen; glazen shutters; platenspelers, tevens Toyota Corona en Crown Stationwagon, dagelijks van 8-12 en van 4-10 uur, Arts, Ponton 57.

LADA 1200, 12 mnd. oud, fl. 4.250,-, Seroe Biento 24C.

1978 CELICA LIFTBACK i.z.g.s., Datustraat 11, tijdens kantooruren tel.: 22741.

ACHTERHOEK. RUIME en moderne semi-bungalow, gelegen aan de rand van het dorp Hengelo (Gld.). Indeling: woonkamer met open haard, 4 slaapkamers, 2 badkamers, garage, door architect aangelegde tuin. Inlichtingen tijdens kantooruren, tel.: 08-22294, toestel 25.

PLYMOUTH SATELLITE 1974, fl. 2.500,-, Beaujonstraat 18, tel.: 27595.

UN BOTO 25" Aguasport, 2 motor Johnson, cada un 115 HP, yama tel.: 25552 entre 4-6 pm.

PERSONEEL GEVRAAGD ARUBA

DIENSTMEISJE VOOR 6 halve dagen, R.Smits, Pitastraat 1.

TE KOOP GEVRAAGD ARUBA

AUTO: MG of Triumph Cabriolet; wasmachine, tel.: 24300, ext. 134.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

CUNUCU HOUSE: 2 bedrooms, semi-furnished, quiet and beautiful location, tel.: 23444, Biemans.

BOVENVERDIEPING + 100 m2, tel.: 24294 tot 6 uur, tel.: 21339 na 6 uur.

RUIM WOONHUIS op Bucutiweg: 3 slaapkamers, 2 badkamers incl. meidenkamer + washok, direct aanvaardbaar, Rene Nieuwkerk, tel.: 24693 of 21182.

GEMEUB. HUIS, omgeving Ponton, 3 slaapkamers, fl. 900,- per maand, tel.: 28073.

TE HUUR GEVRAAGD ARUBA

HUIS, Fam. Tonk, Piedra Plat 11A, tel.: 28472.

Ingezonden

Plagiaat?

[illegible]

Forum over Papiamentu

WILLEMSTAD — In het programma Wat zeggen zij ervan? presenteert Anneke van ... [illegible]

ETHELYN LA CRUZ

Demonstratie gitaren en ...

WILLEMSTAD — ... [illegible]

Taakverdeling in Statencommissies

WILLEMSTAD — De Griffie van de Staten heeft een lijst samen met de namen van de verschillende commissies der Statencommissies. ... [illegible]

Rellen gemeld in Wroclaw

Poolse kerk somber

WARSCHAU — De katholieke kerk van Polen heeft vrijdag verklaard dat het land door een crisis op zijn grondvesten schudt en waarschuwt dat de recente onlusten in de steden zouden kunnen leiden tot een bedreiging van het bestaan van de natie.

In een krachtige en pessimistische verklaring die werd uitgegeven na een bisschoppenconferentie in Warschau, veroordeelt de kerk ook het gebruik van geweld tegen betogers door de autoriteiten van het militair gezag.

In de verklaring wordt gepleit voor toegevingen, verzoening en vergeven en wordt de weg van 'afwijzing om de afwijzing en haat' afgewezen.

De bisschoppelijke verklaring verscheen op een ogenblik dat er zich weer spanningen ontladden in Polen. Zo deden er zich woensdag ongeregeldheden voor in Wroclaw na afloop van de voetbalwedstrijd tussen een plaatselijk elftal en een club uit Moskou. De incidenten duurden ruim [illegible]. De militairen maakten gebruik van waterkanonnen en traangas om de straten schoon te vegen. Er werden vijftien arrestaties verricht. [illegible] incidenten werden door het Poolse persbureau PAP dinsdag ook gemeld in Ruda Slaska bij Katowice.

Voor vandaag, vrijdag, is door ondergrondse groeperingen opgeroepen tot betogingen omdat op 17 september 1939 het Rode leger Polen binnentrok op grond van het verbond tussen Hitler-Duitsland en Stalins Sovjet-Unie.

De Poolse politie heeft donderdag professor Jan Jozef Lipski gearresteerd, een van de oprichters van de oppositiegroep KOR. Lipski was woensdag vrijwillig vanuit Londen naar Warschau teruggekeerd, omdat hij vindt dat de Poolse arbeiders niet de indruk moeten krijgen dat de intellectuelen hen in de steek laten. Lipski werd donderdagochtend vroeg door twee politiemannen van huis gehaald, en zijn vrouw kreeg later te horen dat hij formeel in staat van beschuldiging is gesteld. Hem wordt samenzwering voor een gewelddadige omverwerping van de maatschappelijke orde in Polen ten laste gelegd.

Korte Turkse actie in hal ANP

DEN HAAG — Ongeveer [illegible] Turken van de actiegroep Birkom hebben vrijdagmorgen gedurende anderhalf uur de hal van het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) in Den Haag bezet gehouden. De actievoerders wilden dat het ANP aandacht besteedt aan gewelddadigheden in Turkije tegen tegenstanders van de Turkse regering.

Western vervoert geen uitgezette Salvadorianen meer

LOS ANGELES — Onder de druk van kerkelijke en andere actiegroepen heeft de Amerikaanse luchtvaartonderneming Western Airlines besloten voortaan geen Salvadoriaanse vluchtelingen, die door de Amerikaanse regering worden uitgezet, naar El Salvador te vervoeren. De actiegroepen wijzen er al geruime tijd op, dat Salvadoriaanse vluchtelingen bij terugkeer in hun land ernstig gevaar lopen.

[illegible] worden dagelijks [illegible] Salvadorianen uit de VS [illegible] teruggestuurd. [illegible] hebben al de [illegible] van "vluchten [illegible]". Meestal bracht Western Airlines de uitgewezen Salvadorianen naar Mexico-Stad, vanwaar een andere maatschappij hen naar El Salvador vervoerde.

WORLD IN A NUTSHEL

JERUSALEM — Israel has shrugged off an American call to withdraw its forces from West Beirut, saying this would lead to chaos. The Cabinet made clear after a meeting last night that Israeli troops would remain in key positions seized Wednesday untill the Lebanese army was able to ensure order in the city.

BEIRUT — After two days of fierce fighting between Israeli invasion forces and Lebanese leftist militias the Israelis are in control of most of West Beirut. The Lebanese said 31 people had been killed and 112 wounded.

MONTE CARLO — Princess Grace's 17-year-old daughter Stephanie made a frantic attempt to prevent an accident as her mother suffered a fatal stroke behind the wheel of the family car, a French neorologist said.

WASHINGTON — The United State critised Israel's occupation of West Beirut as unjustified and called for an immediate withdrawal. State Department spokesman John Hughes said Israeli military moves after the assassination of Lebanese President-elect Bashir Gemayel on Tuesday violated terms of a Beirut peace agreement reached in August.

UNITED NATIONS — Lebanon asked for an urgent meeting of the UN Security Council to try to stem the Israeli military push into West Beirut. Ghassan Tueni, Lebanon's chief delegate, called on the Council president, Masahiro Nisibori of Japan, to deliver the request, a Lebanese mission spokesman said.

ROME — PLO leader Yasser Arafat cut short a triumphant visit to Italy last night and flew to Damascus to confer with his aides on Israel's push into West Beirut, PLO officials said. He said he had formally requested the return of the three-nation multinational force to Beirut in conversations with Italian Foreign Minister Emilio Colombo.

WARSAW — Poland's martial law authorities repeatedly tried to hold talks with the underground leadership of the independent trade union Solidarity but were rebuffed, Interior Minister Czeslaw Kiszczak said.

JERUSALEM — Israeli Prime Minister Menachem Begin will pay an official visit to Zaire in the second half of October, Zaire's Ambassador said here. Mr M'Buze Lobwanabi told reporter's Mr Begin would spend three days in Kinshasa but gave no specific date for the trip. Mr Begin's visit was originally scheduled two months ago but was postponed because of the war in Lebanon.

NEW YORK — The stock market's early surge ran out of steam and prices closed mixed Thursday as the summer rally felt the pressure of profit takers. Trading was fairly active. The Dow Jones industrial average, which rose 7.45 Wednesday to a 13 month high, was off 2.86 points to 927.60 shortly before the New York Stock exchange closed. It had been down three at the outset and up more than four at mid-session. Wednesday's close was the highest since it finished at 936.93 on Aug. 14, 1981. It has soared 153.54 points since hitting a 27-month low on Aug. 12. Advances led declines by an 8-7 margin among the 1,921 issues crossing the New York stock exchange tape at 4 PM EDT. NYSE turnover amounted to about 79,290,000 shares, up from the 69,680,000 traded Wednesday. Prices were higher in moderate trading of American stock exchange issues.

PARIS — France's decision to seek a four billion dollar credit line to finance the defence of the Franc helped the French currency on foreign exchange markets Wednesday. The Franc, which has recently dropped to record lows against the dollar, was quoted at 7.0775 to the dollar compared with an opening level of 7.1190 despite the dollar's strength against other currencies yesterday. It also gathered strength against the West German currency and was quoted at 282.12 per 100 German Marks from an earlier 282.41. The reaction on other French financial markets to the announcement of the loan has also been generally favourable.

MADRID — Gunmen shot and killed a Kuwaiti diplomat in central Madrid yesterday, hospital sources said. They said the diplomat was clinically dead as he was taken to the La Paz hospital. They named him as Najeeb Sayed Hashem the embassy's first secretary. His Spanish driver was wounded, they said.

Eyewitnesses said the gunmen fired pistols at the diplomat's car outside the embassy and bodyguards returned fire. The diplomat was taken to hospital in his own car.

Basebal results

NEW YORK — Results of Major League baseball games played on Thursday:

AMERICAN LEAGUE
Texas Rangers 8 Minnesota Twins 2; Baltimore Orioles 3 New York Yankees 1; Toronto Blue Jays 2 California Angels 1 (10 inn.); Detroit Tigers 4 Boston Red Sox 2; Chicago White Sox 6 Oakland Athletics 3 and Seattle Mariners 4 Kansas City Royals 2.

NATIONAL LEAGUE
New York Mets 9 Montreal Expos 4 and San Francisco Giants San Diego Padres 3.

U.S. STOCKMARKET NEWS

Am.Tel.Tel.	55 3/4	- 1/2	I.B.M.	74 1/8	+ 5/8
ASA Ltd.	45 3/4	- 1/2	I.T.T.	26 7/8	- 1/8
Atl.Richf.	43 1/2	- 3/8	K.L.M.	33 1/8	unch
Bally	25 3/4	- 1/4	Merck	80 3/4	- 1/8
Burroughs	37 3/4	unch	Motorola	79 1/8	- 1/2
Comsat	70 1/2	+ 1 5/8	N.C.R.	66 1/2	- 7/8
Coca Cola	40 1/2	+ 1/8	Pepsico	44 3/8	unch
Disney	56	+ 1 1/4	Pfizer	67	- 3/4
Dome Mines	9 7/8	unch	Royal Dutch	32 1/2	- 1/4
Dupont	36 3/8	- 1/8	Schlumberger	37 1/8	- 1 3/4
East.Kodak	85 7/8	+ 5/8	Shell Oil	38 3/4	- 1/4
Exxon	28 5/8	- 1/4	Syntex	45	- 3/8
Ford	27 5/8	- 1/8	Union Pac.	41 1/8	- 3/4
Genl.Dynamics	32 3/4	- 1/8	U.S. Steel	18 7/8	- 1/4
Genl.El.	76 3/8	- 3/8	West.El.	33 1/8	+ 1/8
Genl.Motors	48 3/4	- 1	Xerox	34 7/8	- 3/8
Dow Jones	927,80	- 2,66	Gold	444,50	- 0,50
Six months tsy bills	10,12%		Silver	9,08	+ 3,50

AMSTERDAM

A.B.N.	230,00	Philips	25,00
Akzo	25,70	Robeco	219,20
Heineken	66,10	Rolinco	214,70
Kon.Olie	89,70	Unilever	161,50

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
INVESTMENT DEPARTMENT TEL: 612511 - 612991

Koersen Centrale Bank

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.425	1.445	1.465
PND STERLING	2.99	3.045	3.105
NED GLD	64.59	65.31	66.11
BOLIVAR	40.91	41.63	42.43
ZW FRANCS	93.34	94.06	94.86
FR FRANCS	24.00	25.10	25.80
DUITSE MARK	70.82	71.54	72.34
SUR GLD	--.--	100.07	102.59
IT LIRE	0.95	1.25	1.31

English Companion

HENRY By Jack Tippit
TO EXERCISE, HENRY
CRACK!
DOCTOR'S OFFICE
YOU'VE BEEN EXERCISING TOO MUCH, HENRY.

BEETLE BAILEY By Mort Walker
OKAY, LET ME POINT OUT A FEW MISTAKES YOU MADE

Jim Henson's MUPPETS
BETTER THROW THAT ONE BACK, FOZ!
SORRY ABOUT THAT, MR. COUSTEAU!

QUINCY By Ted Shearer
...AND THEN TAKE UP A COLLECTION FROM YOU!

Burgerlijke stand

WILLEMSTAD — GETROUWD: 10 aug. Johannes Blom en Rosa Panneflek, Marcel Lichtenberg en Carmen Reyes; 11 aug. Ronald Marcha en Marlin Grigorius, Kenneth Corasol en Chanine Daal, Siegfried Ortega en Riekna Roda, Oscar Trappenberg en Vilma Pieters, Elvis Chakoetoe en Norma Selberie, Frensel Donas en Souen Filé; 12 aug. Leoncito Martina en Maritza Martina, Cedric Brito en Sheila Chatlein, Sidney Lacrum en Aira Emelina; 20 juli Ronny Tielen en Altagracia Perez; 21 juli Charles Wayne en Aura Olbino; 22 juli Marelvo Felomina en Shahaira de la Merced, Charles Reinilia en Emira Laken, Cedric Roberto en Rafaela Pronker; 23 juli Edmond Albertus en Roselyn Casimir, Sherwin Schotborg en Mirugia Concession; 24 juli Rignald Anthony en Merelyn Lebacks; 11 juni Eric Monte en Marvela Ayala; 14 juni Armando Huerta en Sonaida Farah.

EMOTIONELE AFBRAAK VAN EEN TIJDPERK

.....*directheid in de vorm van stenen en gegroepeerde takjes*.....

ZOMER 1982. Overvolle terrassen in Amsterdam. De temperatuur blijft hoog. Europa baadt in het zweet. Er vinden twee kolossale beeldende kunst treffers plaats; eentje in Venetië, de biennale, en eentje in Kassel (Duitsland), de dokomenta 7.

Hordes kunstaanhangers ondernemen de bedevaart naar Kassel, reizend met ingerichte woonbusjes of met slaapzakken neerstrijkend onder de bomen in het monumentaal aangelegde park.

"Vorsicht Kunst" staat te lezen op aanplakbiljetten in deze grimmige Duitse stad, waar grijze betonbouw staat te knarsetanden, als opvulsel van pokdalige lege plekken, bommengaten van de Tweede Wereldoorlog. De manifestatie vindt plaats in de drie neo-klassieke gebouwen van de vroeger zo idyllische stad. Keurig gerestaureerd liggen daat het Fredericianum, het Orangerie, en de Neve Galerie.

HET PUBLIEK

Vaag herinner ik mij van vroeger ondernomen busgroepsreizen de uitgelaten zingende bustochtgenoten met hun "potje met vet". Weer zit ik met een groep in een bus, nu op weg naar het verre Kassel. Dit keer met mede-kunstbroeders of tewel intellectuelen. Er is niets zo lachwekkend als een groep intelligente mensen, die dan toch maar met z'n allen in een bus zijn gekropen om de verre Duitse autobanen te nemen, maar die er eigenlijk niet in willen zitten. Ernstige kunstgezichten, niet gediend van luchtvervuilende achtergrond muziek, die elkaar nauwelijks verdragen of vinden dat ze zeer diepzinnige gesprekken moeten voeren. Met myself incluis. Een enkeling als zodanig is te pruimen, maar een hele groep bij elkaar werkte op je lachspieren.

GEURSPOOR

Hoewel het een kunstgebeuren is op wereldformaat, ademt de eerste ontmoeting met het mekka van de kunst een duidelijk Duitse sfeer. Op de grote Friedrichsplatze hangen aan hoge masten een reeks vlaggetjes en uit luidsprekers klinkt duidelijk militaristische marsmuziek. Je eerste reactie is: "wat dat kan toch niet meer in deze tijd". Het is een schok. Ben ik nou gek of zij? Of loop ik misschien achter, als product van de jaren zestig? Totdat ik in de katalogus zie, dat het een project is van de kunstenaar Buren, die de vlaggetjes heeft uitgezet, als een soort geursporen, zoals een dier dat doet. Het onderscheid tussen kunst en de alledaagse wereld — want vlaggetjes en muziek kunnen overal voorkomen — wordt alleen gemaakt door een bewuste handeling, volgens hem.

Kunst en de alledaagse werkelijkheid. Wat is kunst en wat is bijv. een vlaggemast? Kunstenaar Buren heeft de vlaggemast een alledaags voorwerp uit deze tijd gebruikt tegen een sfeer uit het verleden. De kontext van de vaandels en de muziek is het bekritiseerde oorlogsverleden. Met hun betekenis uit het voorbije werk en zij op deze plaats in deze tijd schokkend. Een alledaagse gegeven wat door zijn kontext schokkend wordt, kan als kunst beschouwd worden, als het bewust zo geplaatst is. En als het niet bewust zo geplaatst is, kan de openheid of het bewuste kijken van de beschouwer het tot kunst maken...

Dit lijkt een van de uitgangspunten van de kunst in Kassel. Het is de instelling waarmee de beschouwer kijkt, die het werk tot kunst maakt (of niet dus). Een duidelijk uitgangspunt waarom speciaal de kunstwerken, die er hangen uitgekozen zijn en geen anderen, blijkt er niet te zijn.

Voortdurend hoor je om je heen dan ook kritiek op de samensteller van de tentoonstelling, de Nederlander: Rudi Fuchs: "Was hat der Rudi gemeint?" of "Ich weiss gar nicht was der Fuchs will".

DREIGING

Kassel wil doorzetten, Kassel wil opschieten. De kunst moet kapot. De twintigste eeuw lijkt maar één wens te hebben, namelijk om zo snel mogelijk naar de een-en-twintigste over te stappen. Er is een hang naar vernietiging, naar omverwerping.

De aanklacht van de kunstenaar is hevig. Meedogenloos gaat hij te werk. In zekere zin hangt de Avantgarde of de Transavant-garde, of het Post-modernisme of Post-conceptvalisme of Post-minimalisme of Post-movement of de groep "de jonge Wilden" (zoals het allerlaatste in de kunst genoemd wordt) op het randje van de afgrond. Het is kunst van de directe beleving. Je proeft het of niet. Is het de dreiging van Orwells 1984, die in de lucht hangt?

Er zijn overeenkomsten in deze Avant-garde kunst met vroegere avant-garden en ook met de stroming van het fin du siècle in de 19e eeuw: de Romantiek. Evenals in de Romantiek zijn kunst en leven de thermen bij uitstek die de Avant-garde bezighouden. Beiden pogen deze twee tot verzoening te brengen. Terwijl de Romantiek voor zijn vertwijfeling terugviel op het verleden, richt de hedendaagse avant-gardist zijn blik radicaal op de toekomst en wordt het verleden als ballast afgedaan.

GRAS EN AARDE

Directheid, vertwijfeling, afbraak zijn de sterkste gewaarwordingen als je wandelt van de ene naar de andere zaal. In abstracte kunst is er directheid zonder verhaal. Op het doek zijn alleen vorm kleur, ruimte over, zonder figuratie.

In Kassel gaat men nog verder. Zelfs doek en verf en penseel worden aan de kant gezet. Men gaat directer te werk. Vorm en ruimte hoeven niet meer via een medium op het schilderij gezet te worden. Ze kunnen ook begrepen worden als het groeien van gras op een berg aarde, nu in een museumzaal neergelegd..............

Kunst en leven in relatie, directer kan het niet meer. Echter deze directheid verwijst naar het punt nul, naar totale opgang. Alleen al vanuit het punt bewaarbaarheid, zijn deze werken twijfelachtig en gedoemd tot afbraak. Welk museum is in staat bergen zand met gras te bewaren of vethoeken (Joseph Beuys' "Fettecken") of boomstronken en gegroepeerde takjes? Na de directheid volgt afbraak en alleen het idee als kunstwerk blijft over.

STEENHOOP

Joseph Beuys heeft een hoop basalt blokken neergelegd op de Friedrichplatze in een driehoekige vorm. De blokken zijn onversjouwbaar voor een mens. Het is een wanhopige aanklacht tegen de verstening van onze aarde en tegelijkertijd een visueel gemaakte toekomstvisie op een tijdperk na de atoombom. Als een nucleaire schreeuw van deze eeuw ligt de hoop recht tegenover het gebouw dat de romantische greep is, naar het verleden van de vorige eeuw: het klassicistische

Fredericanium.

Beuijs heeft de kleinste hoek van de driehoekige hoop stenen laten uitkomen bij een als eerst geplante eikeboompje...Bij ieder nieuw geplante eik, mag er één basalt blok weggehaald worden...

Door deze akt te stellen ondermijnt hij dus zijn eigen kunstwerk. Hier ontstaat een ontkenning, een tweezijdige houding, een gepletenheid, die een hevige spanning oproept. Wil het kunstwerk bewaard blijven, dan verliest het zijn werking. Wordt het kunstwerk wél toegestaan in werking te treden, dan heft het zichzelf in zijn visuele tegenwoordige vorm op: de hoop stenen verdwijnt.... een nieuw leven komt op in de vorm van de jonge bomen.

BALLINGSCHAP

In deze houding ligt misschien de essentie van de hedendaagse avant-gardistische kunst. Het oude tijdperk is afgelopen, een nieuwe tijd daagt. De vormen van de oude tijd dienen kapot gemaakt te worden. Dit gaat met emotie en spanning gepaard. Er is geen moment van stilte of overpeinzing. "Total destruction, total solution" lijkt de kunst te zeggen.

Wil de mens weer die contreien van zijn innerlijk gaan aansnijden, die deze eeuw verloren zijn gegaan door een teveel bezigzijn met technologische problemen, dan moet hij deze technologie een halt toeroepen.

Het verlangen naar het verloren paradijs blijft naklinken in de mens. Iedere tijd geeft er zijn eigen uitdrukking aan. Wij zijn bannelingen, die smachten naar het vaderland. Er is geen weg terug, zegt de kunst in Kassel ons. De wet van het leven is er een van voortdurende afbraak. Vooral nu. Het einde van deze eeuw schokt en schreeuwt daarom zo hard, omdat het de hoogste tijd is.

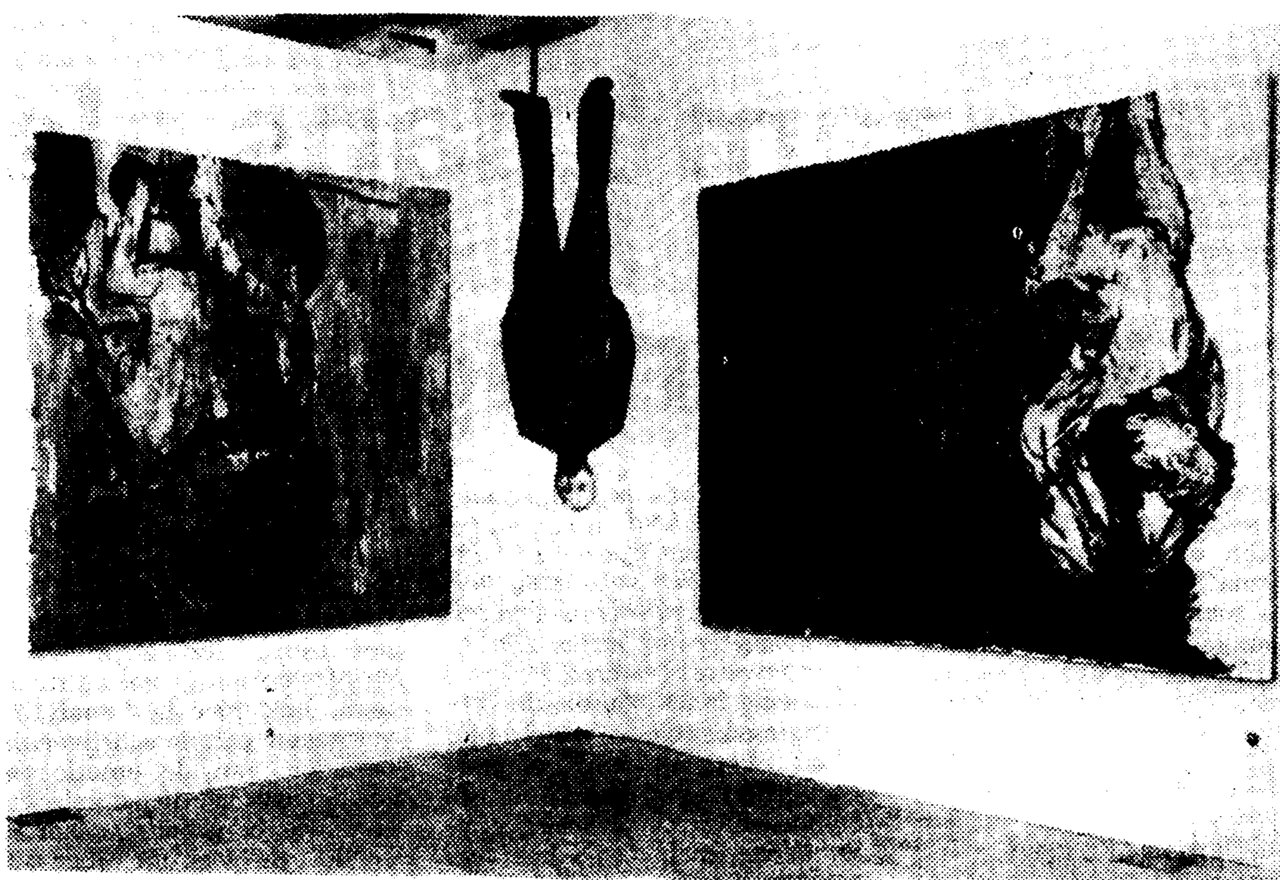
PREDIKANT

Het gezicht van de tijd is niet enkelvoudig, maar kent duizend beelden. Kassel is een bedevaartsgang, langs beelden, waarin honderden kunstenaars ons voorgaan.

.....En buiten op het plein stond een predikantachtige figuur. Je kon met hem in discussie treden over kunst. Naast hem op een sokkel stond een gouden beeld, een man voorstellend, die met een kijker het heelal aftuurt. Echt iets nieuws onder de zon bleek hij niet te vinden. Ingewikkelde Duitse vaktermen vlogen over de grasvlakte.

Op een gegeven moment echter knipperdet het beeld met de ogen en veranderde van stand.......

Het was een met goud opgespoten levend mens, die stijf geworden in de ene nu maar eens een andere positie aannam, daarmee de grote illusie ondermijnend, die hij zo zorgvuldig in acht nam... Hij zag eruit als een Middeleeuwse jaarmarkt-attractie, maar ook als het symbool voor de kunst van onze tijd.

Omkering: rebellie van de "Jonge Wilden"

RIA HOUWEN

In de Ñapa schreef reeds eerder pater Nooyen over het boek "Het verstoorde leven" van Hetty Hillesum dat zo'n succes is gebleken dat het in meer talen is uitgekomen en binnen een jaar tijd diverse drukken heeft gekend. Enkele maanden geleden is van Hetty Hillesum een bundel brieven in boekvorm verschenen bij uitgeverij De Haarn in Haarlem (Nederland). Pater Schoenmaeckers schreef voor de Ñapa bijgaande beschouwing naar aanleiding van beide publicaties.

Oorlogsdagboek antwoord op vragen van nu

De herontdekking van God

DEZE BIJDRAGE is geen gewone boekbespreking zoals de "Amigoe" c.q. Ñapa die regelmatig presenteert, vooral van Nederlandse literatuur op het westelijk halfrond. Wel wordt de aandacht gevraagd voor een literair fenomeen in Nederland, een fenomeen dat overigens niet tot ons taalgebied beperkt zal blijven. Bijna een jaar geleden (1 october 1981) werd een boek gepresenteerd dat in 6 maanden 9 drukken beleefde, in honderdduizend exemplaren verkocht werd, terwijl verschillende buitenlandse uitgaven in voorbereiding zijn. Literaire critici spraken over een "eenzame hoogte"; "behorend tot het beste wat in Nederland en misschien zelfs daarbuiten geschreven is". Het gaat hier over "Het verstoorde leven; dagboek van Etty Hillesum, 1941 - 1943".

Een oorlogsdagboek dus, na 40 jaren herontdekt, geschreven door een joodse vrouw die leefde onder de druk van een toenemende vervolging, net als het 14-jarige meisje Anne Frank in "Het achterhuis". Dit laatste boek heeft mede zo'n indruk gemaakt omdat hier het rijpingsproces gevolgd kon worden van een volwassen jonge vrouw, 27, 28 jaar, academisch gevormd, van joodsen huize maar zonder geloof opgevoed, erotisch vrijgevochten en intellectueel vrijzinnig. En onder de groeiende druk, waarin haar alles wordt afgenomen, vindt zij de ware vrijheid, de zin van het leven temidden van de zinloosheid van oorlog en vernietiging. Zij vindt

"Men probeert veel in het leven te redden met een soort vage mystiek. Mystiek moet rusten op een kristalheldere eerlijkheid: Na de dingen eerst doorvorst te hebben tot op hun naakte realiteit:

"God" in een onbelaste gelovigheid "die enerzijds direct herkend zal worden door andere gelovigen, anderzijds door niet-gelovigen aanvaard zal kunnen worden en zelfs begrepen", zoals haar uitgever J.G. Gaarlandt in zijn inleiding zegt.

HET VERSTOORDE LEVEN

Het leven van deze begaafde jonge vrouw had op kunnen branden in sexuele avonturen en intellectuele zelfbespiegeling. Maar dit vrijzinnig bestaan wordt "verstoord" door oorlog

"Je hebt me zo rijk gemaakt, mijn God, laat me ook met volle handen uit mogen delen. Mijn leven is geworden tot een grote ononderbroken samenspraak met jou, mijn God, een grote samenspraak. Wanneer ik sta, in een hoekje van het kamp, mijn voeten geplant op jouw aarde, het gezicht geheven naar jouw hemel, dan lopen me soms de tranen over het gezicht, geboren uit een innerlijke bewogenheid en dankbaarheid die zich een uitweg zoekt. Ook 's avonds, wanneer ik in mijn bed lig en rust in jou, mijn God, lopen me soms de dankbaarheidtranen over het gezicht, en dat is mijn gebed".

en bezetting. Dan begint voor Etty een geestelijk groeiproces waarvan zij onbeschroomd in haar dagboek en haar brieven getuigenis aflegt. Zij is zich bewust dat wat er in haar gebeurt iets bijzonders is dat van betekenis kan zijn voor andere mensen. "Jullie moeten met deze cahiers iets doen", zegt zij aan haar vrienden. Zij groeit tegen de verdrukking in. Iedere maatregel tegen de joden brengt haar tot grotere vrijheid aangaande dingen waarover het werkelijk gaat en waar geen macht ter wereld vat op heeft. Ofschoon zij zich aan internering en deportatie had kunnen onttrekken (zij had een "baantje" bij de "Joodse Raad") geeft zij zich vrijwillig op om geïnterneerd te worden in Westerbork om zo het lot te delen van haar vervolgde landgenoten. Door haar "officiele" positie kan zij zelfs nog verschillende malen van Westerbork naar Amsterdam reizen, maar zij komt steeds vrijwillig

(Vervolg op pag 6, kol 6)

ITALO CALVINO werd in 1923 op Cuba geboren uit Italiaanse ouders. Aanvankelijk was hij lid van de Italiaanse Communistische Partij, maar na de inval in 1956 in Hongarije trok hij zich terug. Hij begon als neo-realistisch schrijver en in zijn eerste vertellingen kwam duidelijk zijn militant antifascisme tot uitdrukking. In deze beginfase was zijn vriendschap met Cesar Pavese van groot belang. Na zijn neo-realistische periode, volgde het fantastisch realisme dat hem wereldfaam bezorgde.

Calvino heeft zijn literaire carrière gekombineerd met de periodistiek. Hij werkte voor "L'Unitá", officieel partijorgaan van de Communistische Partij en later werd hij directeur van het tijdschrift "Il menabo di letteratura". Momenteel woont hij in Parijs en Turijn.

Een odyssee van Marco Polo

Italo Calvino: "De onzichtbare steden"

IN "DE ONZICHTBARE Steden" van Italo Calvino, vertelt Marco Polo aan Kublai Kan, keizer der Tartaren, over de steden die hij tijdens zijn tochten bezocht heeft.

In het leven van de Kan is er wanhoop. Zijn rijk, dat het toppunt van alle wonderen had toegeschenen is een lichaam in ontbinding zonder einde of vorm.

Alleen in de verslagen van Marco Polo lukt het Kublai Kan, door de tot instoring gedoemde muurmassa's en torens heen, het fijne netwerk te onderscheiden van een structuur, zo ragfijn dat zij ontsnapt aan de "beet van de termieten". Echter, zo begint het boek: "Het is niet gezegd dat Kublai Kan alles gelooft wat Marco Polo zegt".....

OPBOUW

"De Onzichtbare Steden" is volgens een vernuftig systeem opgebouwd. De vijfenvijftig steden die beschreven worden, vallen uiteen in elf kategorieen: de steden en de herinnering, de steden en het verlangen, de steden en de tekens, de subtiele steden, de steden en de uitwisselingen, de steden en de ogen, de steden en de naam, de steden en de doden, de steden en de hemel, de kontinue steden en de verborgen steden. Van elke kategorie worden vijf steden beschreven.

Voor de lezer bestaan er dus twee mogelijkheden. Hij kan het boek per kategorie steden lezen, of hij kan het boek op de klassieke manier doorwerken nl. van voren naar achteren. De kursieve gedeeltes waarin de Kan en Marco Polo aan het woord zijn, besluiten en openen de negen hoofdstukken.

Je kunt natuurlijk ook achter elkaar alleen de kursieve gedeeltes lezen.....

STEDEN

Het is maar goed dat de Kublai Kan niet alles gelooft wat Marco Polo zegt, want in Calvino's boek staat de ene gefantaseerde stad na de ander. Zo heb je de spinneweb-stad, die als een spinneweb gesponnen is tussen twee bergen. Of je hebt Melania, de stad waar een spreker tegelijkertijd twee of meer rollen speelt: tiran, weldoener, boodschapper. Toch is er in deze bonte stoet van steden een structuur te ontdekken. De steden zijn tekens van iets anders, afspiegelingen, beelden. Het heeft iets Borges-achtig.

Op de eerste plaats zijn er de beeldraadsels. Toen Marco Polo nog onbekend was met de talen van het Oosten, verzon hij pantomines die de vorst dan moest uitleggen: een stad werd uitgebeeld door de sprong van een vis die ontsnapte aan de snavel van een aalscholver om in een net terecht te komen, een andere stad door een naakte man die door het vuur ging zonder zich te branden, een derde door een doodshoofd dat tussen zijn tanden, groen van schimmel, een glanzende rode parel hield.

Maar ook de steden zelf zijn tekens. In Eudossia bijvoorbeeld wordt een tapijt bewaard waarop je de ware vorm van de stad kunt aanschouwen. Met iedere plaats van het tapijt correspondeert een plaats in de tapijt. Of er is de stad die zo perfect overeenstemt met de hemel dat iedere verandering in Andria iets nieuws bij de sterren teweegbrengt.

Als Kublai Kan aan Marco Polo vraagt: "Reis je om je verleden opnieuw te beleven? dan antwoordt deze: "Wat elders is is een spiegel in het negatieve. Een reiziger herkent het weinige dat van hem is door het vele te ontdekken dat hij niet gehad heeft en nooit zal hebben". Al tovert Marco Polo vele steden tevoorschijn voor de Kan, in werkelijkheid beschrijft de Venetiaan, maar een stad nl. Venetie. Elke keer als hij een stad beschrijft, zegt hij iets over Venetie.

HEL

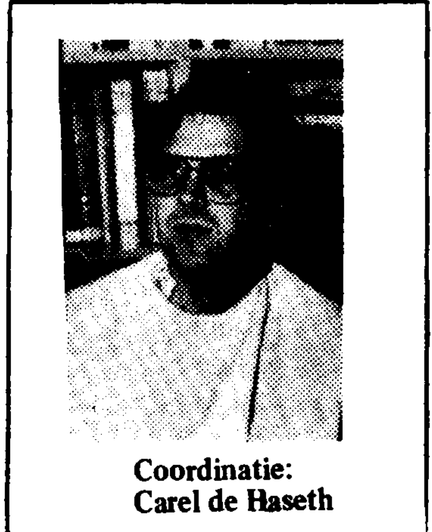
De glasheldere stijl van het boek kontrasteert scherp met de somberheid van het menselijk leven, dat Marco Polo in het slot van het boek schetst:

"De hel van de levenden is er niet iets wat zal zijn; als er een is, dan is het de hel, die hier al is, de hel die wij dag in dag uit bewonen, die wij vormen door onze samenleving. Er zijn twee manieren om niet onder te lijden. De eerste valt velen makkelijk: de hel aanvaarden en er deel van gaan uitmaken tot je op het punt bent gekomen dat je hem niet meer ziet. De tweede is riskant en vereist ononderbroken aandacht en studie: zoeken en weten te herkennen wie en wat er, te midden van de hel, geen hel is, dat laten voortduren, en er ruimte aan-geven".

"De Onzichtbare Steden" is geen makkelijk leesbaar boek. Er wordt een ernstig beroep gedaan op het voorstellingsvermogen van de lezer. Het vereist een afstand nemen van de triviale, banale werkelijkheid en een open staan voor het speelse, het niet-eenduidige, het niet-vanzelfsprekende. Het resultaat is adembenemend.

WALTER PALM

Italo Calvino: "De Onzichtbare Steden"
(Oorspronkelijke titel: "Le Città invisibili")
Vertaling: Henny Vlot
Uitgever: Bert Bakker.

Coordinatie: Carel de Haseth

Vijfhonderd pagina's verveling

Processie van fanatici

IN 1888 SCHAFTE de Braziliaanse monarchie de slavernij af en een jaar later werd de monarchie afgezet. Brazilie was veranderd in een Republiek. Maar voor de boeren in het Noord-Oosten van het land had de verandering van Imperium in Republiek niets te betekenen: de grond bleef even droog en onvruchtbaar.

Al in de tijd van de monarchie deed zich het verschijnsel voor van "Consejero" 's, geestelijke leiders zou je kunnen zeggen, die van het ene dorpje naar het andere trokken. Antonio Mendes was een van die "Consejero's". Voor hem was de Republiek slechts symbool van de verfoeilijke, bestaande orde en de associatie Anti-Christ en Republiek was al gauw gelegd. **Mendes stichtte het dorpje Canudos dat na vier bloedige veldslagen in 1897 verwoest werd door het Republikeinse leger. Deze bloedige veldslagen en de geschiedenis van Antonio Mendes werden reeds uitvoerig beschreven door de Braziliaanse auteur Euclides da Cunha (1866-1909) in zijn uit 1902 daterend boek getiteld "Os Sertoes". De Peruaanse schrijver Mario Vargas Llosa heeft met zijn nieuwste roman "La guerra del fin del mundo" gemeend deze hele geschiedenis nog eens te moeten vertellen, maar dan wat kleurrijker zodat het verfilmd kan worden.**

FANATICI

"La guerra del fin del mundo" is een avonturenroman geworden barstens vol veldslagen, gevechten van man tot man, schermutselingen en wederzijdse wreedheden. Uiteraard ontbreken ook niet de kleurrijke figuren.

Daar is op de eerste plaats kolonel Moreira César, die het parlement wil afschaffen en het leger een centrale plaats wil geven. Intellectuelen zijn onbetrouwbaar volgens de kolonel. Zij hebben goede ideeen, maar ze moeten leiding krijgen. Volgens hem is Canudos niets anders dan een monarchistisch komplot, dat steun krijgt van de Engelsen.

Verder is er Galileo Gall, een roodharige anarchistische Schot, die al diverse keren aan het schavot ontsnapt is. Voor hem is Canudos een herhaling van de Commune van Parijs: onschuldige boeren die zich met hand en tand verzetten tegen het oprukkend leger. Daarnaast heb je een reeks dweepzieke apostelen van de "Consejero": João Abade, Pajeú, Beatito, León de Natuba, María Quadrado, João Grande.....

Maar de grootste fanaticus is de "Consejero" zelf, de Khomeiny-achtige Antonio Mendes. Volgens hem is het einde der tijden nabij. In 1900 zouden de lichten doven en de sterren vallen, maar voor die tijd zouden zich allerlei merkwaardige voorvallen voordoen. Het Republikeinse leger zou proberen om Canudos weg te vagen, maar op het cruciale moment zou de legendarische koning Sebastián, die op mysterieuze wijze verdween in een veldtocht tegen Moren, hen te hulp schieten.

Al met al een hele serie fanatici, die het onderscheid verloren hebben tussen werkelijkheid en illusie. Fanatici, wier wegen en degen elkaar kruisen in Canudos.

JUREMA

Zoals in elke Hollywood-produktie ontbreekt ook in "La guerra del fin del mundo" niet het vrouwelijk element. Haar naam is Jurema. De grondeigenaar van Canudos heeft haar in betere tijden geschonken aan een andere lijfeigene nl. Rufino. Als Gall aan de horizon verschijnt, gaat zij er met de Schot vandoor. In een dodelijk duel vermoorden Gall en Rufino elkaar.

Nadat zij Pajeú resoluut maar elegant afwijst, wordt zij verliefd op een journalist. Deze bijziende journalist staat model voor bovengenoemde Euclides da Cunha, die indertijd oorlogsverslaggever was voor het dagblad "Estado de Sao Paulo". Het is trouwens opmerkelijk hoeveel personen in "La guerra del fin del mundo" fysieke afwijkingen vertonen. De journalist is niet alleen bijziend, maar heeft ook last van niesbuien. León, de volgeling van de "Consejero" heeft een enorm hoofd en hele korte beentjes. Uiteraard ontbreekt in het verhaal niet een dwerg. Pajeú, een andere volgeling van de "Consejero" heeft een enorm litteken, waar anderen een neus hebben. Zeer pittoresk, zeer Hollywood-achtig.

VERVELING

De processie van fanatici voert de lezer door een hel van verveling. Vijfhonderd pagina's met dit soort figuren en vervelende beschrijvingen van veldslagen maken van "La guerra del fin del mundo" een onleesbaar boek.

Waar blijft om in Hollywood-termen te spreken, de glamour van "La tia Julia y el escribidor?" Waar blijft de Mario Vargas Llosa van de briljante "Pantaleón y los visitadores?"

WALTER PALM

Mario Vargas Llosa: "La guerra del fin del mundo"
Plaza & Janes/Seix Barral
Barcelona

Put achter de Kembang Sepatoe

DE NOVELLE "De put achter de Kembang Sepatoe" is het laatste boek van de auteur Johan Fabricius die in 1981 overleed. In de nadagen van zijn leven wilde hij nog een keer terug naar het Indie van zijn jeugd waar hij zoveel van had gehouden en waar hij de inspiratie had opgedaan voor een groot deel van zijn oeuvre.

De lezer van "De schreeuw van de witte kakatoe" had al de heimwee van Fabricius kunnen ervaren naar het oude Indie. Nog een keer moest de schrijver terug naar dit tropisch paradijs waar zijn ouderhuis had gestaan. "De put achter de kembang sepatoe" is een nostalgische verzameling van herinneringen aan het Soerabaja van weleer met de deftige planters, de ondeugende Indische jongetjes, de moederende njonja's, maar vooral van het vrije en blije onder de tropenzon.

Het is het verhaal van het Hollandse jongetje dat opgroeit in "de Oost" en opgevoed in twee werelden: de Westeuropese discipline en vormelijkheid en de exotische ietwat mysterieuze Oosterse traditie waarin bijgeloof een grote rol speelt.

Met zijn zusjes Non en Marietje en zijn schoolkameraadje Njo groeit hij op in een avontuurlijke omgeving. Op school komt hij in aanraking met het meisje Eefje, een teer poppetje met Britse ouders dat zich vastklampt aan haar Hollands vriendje. Het wordt hun eerste, heimelijke liefde, dat culmineert met sensuele spelletjes bij de put achter de kembang sepatoe. Maar aan alle goede dingen komt een einde. Eefje vertrekt met haar moeder naar haar tweede vader op Semarang en pas veel later komt het bericht dat zij daar is gestorven aan de ziekte die haar op zo jonge leeftijd al heeft aangetast.

Johan Fabricius proeft zelf nog een keer de sfeer van het vroeger Nederlandse Indie, met de koloniale verhoudingen, de praatzieke vrouwtjes, het heerlijke eten de talloze rassen met ieder hun eigen taal en gebruiken. En hij laat de lezer hiervan meegenieten met zijn meesterlijke verteltrant: recht op de man af.

RONNIE HENRIQUEZ

"De put achter de Kembang Sepatoe". Uitgave Leopold Den Haag ISBN 9025804233

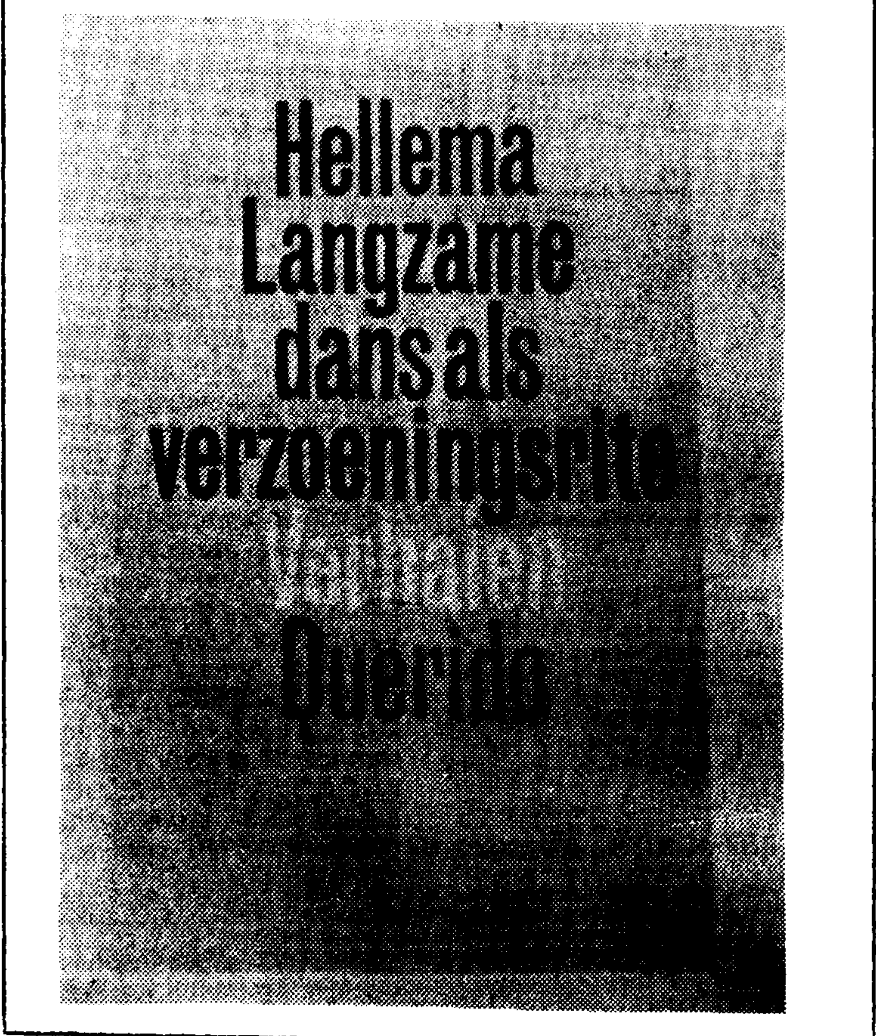
Koele afrekening met het leven

Langzame dans als verzoeningsrite

LANGZAME DANS ALS VERZOENINGSRITE is de titel van de verhalenbundel waarmee Hellema dit voorjaar bij Querido debuteerde. Het debuut van een oudere schrijver, die in de oorlogsjaren in Buchenwald heeft gezeten en de jaren daarna het dagelijks leven heeft moeten leren inpassen in hetgeen hij toen meemaakte. Een inpassen dat uiteindelijk leidde tot de verhalen over die "duizendjarige" jaren.

In totaal veertien verhalen, sommige van nauwelijks drie pagina's tot de langste van dertien, beschrijft Hellema zijn ervaringen in het kamp, kort na de bevrijding en de jaren daarna. Een enkele maal ook een flash-back naar wat aan het kamp voorafging, de dood van zijn vader.

Hellema's verhalen zijn geen gedetailleerde beschrijvingen van de gruwelijkheden waarmee hij gekonfronteerd werd, al zijn deze gebeurtenissen niet weg te denken uit het geheel. Wat Hellema beschrijft is eerder de mens zoals hij verwordt onder dergelijke omstandigheden. De konfrontatie met de onherroepelijke dood, de waanzinnige willekeur: *een onverwoestbare trots, een ongenaakbare eenzaamheid en een mateloze verachting waarin we kunnen wegschuilen en onszelf blijven, deze drie zullen ons vergezellen zolang er nog ratten zijn en vuur om ze te roosteren.*

Hellema is iemand die de vernietigingskampen overleefde. Maar overleven houdt onherroepelijk een levenslange veroordeling tot de herinnering in. Wanneer Hellema het verwoeste Berlijn beschrijft en "het bittere genot" hierom proeft, vraagt hij zich af: *Maar hoeveel van dit verleden droeg ik zelf met mij mee.* De mens als gebombardeerde stad, de tweespalt tussen de wraak en het naleven van de idealen waarom alles begon:

dat zijn overwinning mijn dood zou zijn geweest, maar mijn overwinning hem in leven liet; en dat dat precies is waarvoor ik bereid was geweest te sterven: een wereld waarin de verslagenen leven zouden.

Het onwaarachtige dat de geschiedenis haar loop vervolgt: *hem ontgaat het fijne trekje van onze contemporaine geschiedenis, dat de Endlosung werd dat de joden een Blitzkrieg voeren en de Duitsers aan een klaagmuur staan,* merkt Hellema op als hij het over de Berlijnse muur heeft.

De verhalen van Hellema geven bij stukjes en beetjes zijn ervaringen weer, het ene verhaal grijpt in op het andere. De gebeurtenissen laten zich langzaam maar zeker rekonstrueren. Op deze wijze dringt Hellema details naar een tweede plan: het blote menselijk voelen wordt omhoog gehaald. En toch, ook hier het analytisch vermogen van de schrijver, het ontleden van de emotie, het zoeken naar het dieper gelegene. Niet wat er gebeurt, maar het objektieve waarom: menselijk tegelijk en onmenselijk. Heel sterk komt dit naar voren in een verhaal als *De moord op dr. Haack*, waarin Hellema beschrijft hoe hij na de oorlog een gewezen Duitse kampsarts doodschiet omdat de man een oproer voorbereidde onder Duitse krijgsgevangenen.

Er lag geen wraak in deze gedachte. Je kunt een miljoenenvoudige moord niet wreken. Je kunt ook niet die ene die je lief hebt gehad wreken. Een moord wist niets uit, vereffent niets, integendeel, een moord wordt onuitwisbaar ingesneden. Ik voelde mij ook niet gedrongen, ik voelde mij niet geroepen. Ik leefde in de simpele zekerheid dat ik hem feilloos doden zou, zonder genoegen, zonder spijt.

Een ander aspekt dat naar voren komt in de verhalen is de ontmoeting met de dood, vooral met de onwaarschijnlijke willekeur waarmee hij zijn slachtoffers kiest. Van drie soldaten die op een rij marcheren overleeft alleen de middelste het, een onbekende gevangene naast je op het appel wordt eruit gepikt om gefusilleerd te worden. Je eigen dood blijft onvoorspelbaar lang weg. Een overal aanwezige dood:

Zo was dus de dood, had hij gedacht, de dood lag aan zijn voeten; hij was in een van deze lichamen gaan zitten en kon er niet meer uit en zoveel doden als er gelegen hadden, zoveel doden waren er geweest - ieder had zijn eigen dood die precies in zijn lichaam paste.

En waar de dood zo alledaags wordt, krijgt het leven een diepere betekenis. Geboorte noch dood tellen, het is wat ertussen ligt dat gebeurt. Het gaat om de rozentuin van de jonge non en die van de stervende kampbewoner (een openlucht kooi van prikkeldraad, waar de gevangen urenlang rechtop moest blijven staan). De dood heeft bij Hellema alleen inhoud zolang er leven achterblijft: zelf had hij willen sterven om een wereld waarin verslagenen zouden leven. Zo ook ziet hij steeds op krusiale momenten zijn overleden vader terug: momenten waarop de dood hem halen kwam. Wanneer deze momenten zich niet meer voordoen, vervaagt zijn vader steeds meer: wanneer er nog zorgen op aarde zijn is de dood wreed. Herneemt het leven zijn gewone gang, dan is het hierna "heel koud en heel eenzaam".

Langzame dood als verzoeningsrite bevat een verzameling heel bijzondere verhalen. Niet om de kracht waarmee ze geschreven zijn, de helderheid van stijl, dat mag niet meetellen. Het gaat om een menselijk beleven van de meest afschuwelijke gebeurtenissen, het beleven en verwerken ervan op een zo menselijke manier dat zij grenst aan het onmenselijke. Het zoeken naar een welhaast onvindbaar evenwicht tussen heden en verleden, ratio en emotie, onuitwisbaar verleden en alledaagse trivialiteit.

CAREL DE HASETH

Hellema: Langzame dood als verzoeningsrite
Querido 1982, ISBN 90 214 6559 0

Kort bestek

Zaad-verzamelen
Als tweede in de serie *Contributions LVV* verscheen in augustus "Introduction of a Seed Collection Programme in Curacao NA and its Relation to Agricultural Extension" van de hand van Mevr. T.v.d. Veer-Postma. In dit keurig verzorgde en van de nodige illustraties en tabellen voorziene boekje wordt verslag gedaan van de opzet van een systeem van verzamelen van diverse plantenzaden en een voorlopige studie verricht aan een deel van het verzamelde materiaal.

Het Moment
In *Het Moment*, een tijdschrift waarin de uitgeverij Meulenhoff aandacht aan haar fondsuitgaven besteedt, werd in het mei-nummer 1982 een kort verhaal van de Curacaose schrijver Edward E. de Jongh opgenomen, "Bijzonder oordeel" getiteld. Het verhaal bevat een herinnering aan De Jonghs geboorte-eiland Ambon in Indonesie.

Antillen Review
Het augustus-september-nummer van *Antillen Review* (Vol. 2 no. 5(i s weer enkele weken geleden verschenen. Naast de gebruikelijke financiele overzichten ditmaal een nabeschouwing over de verkiezingen en relatief veel aandacht aan de persmedia. Van Amigoe-medewerker Wim Rutgers een artikel over "Ernesto Rozenstand and the Aruban Theatre".

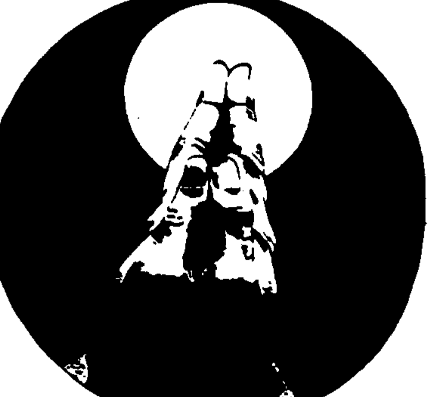
Nieuw werk van Cola Debrot
De knipselkrant van het Kabna van 10 augustus 1982 bevatte het bericht dat van Cola Debrot dit jaar nog een posthume novelle DE VERVOLGDEN zal verschijnen bij Meulenhoff. Hierin beschrijft Debrot de strijd tussen de zestiende eeuwse Spaanse veroveraars en de Indianen in ons gebied. Zo wordt er aan de veelzijdigheid van Debrots schrijverscarrière nog een dimensie toegevoegd: die van de historische novelle. Meulenhoff wil ook het Verzameld Werk van Debrot gaan uitgeven, dat verzorgd zal worden door Debrots echtgenote, Estelle Reed, en enkele literaire vrienden. In dezelfde Knipselkrant vinden we een uitvoerig interview van Hans Vogel met mevrouw Debrot over haar danscarrière.

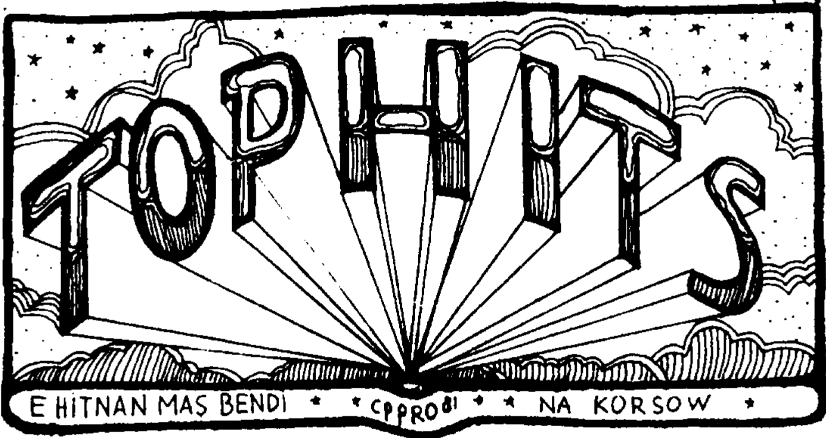
NOS MANNAN
NOS
MATERIA PRIMA
PRINSIPAL

Yerba Seku

Handen
Onder de titel *Nos mannan nos materia prima prinsipal* verscheen van Yerba Seku (pseudoniem van Richard Hooi(een bundel poezie, geillustreerd door Eithel Kroon. In tweeendertig pagina's komt Yerba Seku tot de konklusie dat onze handen de belangrijkste natuurlijke hulpbron zijn van onze eilanden. De bundel die hier en daar een druk-slordigheidje bevat blinkt voor het overige niet uit wat betreft originaliteit of bijzondere zeggenskracht.

e siman aki	siman pasá			siman riba lista
1	2	*JUST AN ILLUSION	IMAGINATION	13
2	9	*Hard to say I'm sorry	Chicago	9
3	1	Do I do	Stevie Wonder	13
4	7	*Do it dance it	Boy Dap	7
5	6	Love is in control	Donna Summer	9
6	5	Even the nights are better	Air Supply	13
7	4	I've never been to me	Charlene	11
8	3	Dueño de nada	José-Luis Rodríguez	17
9	8	Sayonara	A Taste of Honey	15
10	17	*Love will turn you around	Kenny Rogers	9
11	22	*Wasted on the way	Crosby Still & Nash	7
12	12	Lluvia	Luis Angel	13
13	13	Ebony & Ivory	P.McCartney/S.Wonder	21
14	15	Un barbuléte/Hulanda	Zjozjoli	9
15	25	*Samba pa'ti	José Feliciano	7
16	28	*A lo que viniste	Doble R & SSS	5
17	18	So good so right	Joe Cocker	9
18	37	*Abracadabra	Steve Millerband	3
19	30	*We've got the groove	A Taste of Honey	5
20	14	Don't you want me	The Human League	23
21	16	Vagabundo	Soledad Bravo	15
22	10	Fandango	Herb Alpert	15
23	23	Happy Hour	Deodato	9
24	27	Somebody who cares	Paul McCartney	7
25	29	Un toque de locura	José-Luis Rodríguez	7
26	33	*Damelo todo	Conjunto Quisqueya	7
27	19	A night to remember	Shalamar	19
28	21	Forget me nots	Patrice Rushen	13
29	26	Early in the morning	The Gapband	19
30	42	*Campeon sin corona	Victor Jiménez	5
31	48	*A que no le cuentes	Ednita	3
32	38	'Till the morning comes	Roberta Flack	7
33	11	Steamin' hot/Dock of the bay	The Reddings	15
34	20	Dance wit' me	Rick James	17
35	44	*Lanza perfume	Nancy Ramos	5
36	47	*Make believe/Africa	Toto	3
37	24	Friends in love	D.Warwick/J.Mathis	17
38	43	In the name of love	Thompson Twins	5
39	–	*El derecho de nacer	Oscar D'Leon	1
40	46	Quiereme tal como soy	Herb Alpert	5
41	–	*Big fun	Kool & The Gang	1
42	50	Don't throw it all away	Stacy Lattisaw	3
43	39	Empty garden	Elton John	11
44	49	Eye of the tiger	Survivor	3
45	45	Sooner or later	Larry Graham	5
46	–	Qué sucedió/What happened?	W.Colon/R.Blades	1
47	–	Still in the game	Steve Winwood	1
48	–	Mi ke pa bientu bisti hala	Rudy Plaate & Mariachi Solis	1
49	–	Nueva York/Hold on	Santana	1
50	–	Change	Barry White	1

Tophits komentario

ATA NOS UN biaha mas ku boso. Saludos....! E siman aki nos ta topa nomber nobo riba e prome lugar..... IMAGINATION, un grupo ku ultimamente nos a skibi hopi di nan i nan ta alkansa e lugar di honor ku nan eksito grandi e aña aki: JUST AN ILLUSION.......

Djies tras di nan tin e grupo CHICAGO ku ta riba merkado atrobe ku un Lp masha bon i for di dje nan a lansa e hit HARD TO SAY I'M SORRY, ku e siman aki ta subi na puesto no. 2! BOY DAP i su grupo tambe ta subi ku pasonan firme, demostrando ku musika lokal tambe ta konta riba e hitparade.....E siman aki nan ta alkansa puesto no. 4.

Na puesto no. 10 nos ta haña KENNY ROGERS ku ta masha popular den publiko amante di musika suave i romantiko, ku su hit LOVE WILL TURN YOU AROUND, tema di e pelikula 'Six Pack'. E trio triumfador GROSBY STILL & NASH tambe ta sigui ku nan eksito e aña aki; nan hit WASTED ON THE WAY ta otro hit masha gustá aktualmente, nan ta pará na puesto no. 11.

I e siegu maraviyoso JOSE FELICIANO ta eskalá posishon ketu bai, ku su regreso den ambiente musikal e ta sigui tá un di e mihónan pa loke ta kanto i guitarista na idioma Spaño, e siman aki e ta okupa puesto no. 15. E grupo lokal DOBLE R & S.S.S. e siman aki ta subi na puesto no. 16 ku su hit A LOQUE VINISTE, ku ta un pasa boka pa publiko amante di musika latino.

Te ainda nos no ta kompronde kon STEVE MILLER a dal pega ku su eksito ABRACADABRA, masha poko bo ta haña un hit den estilo Rock ku ta pega duru asina manera esaki, kisas influensha di radio ó simplemente e publiko ta gusta e grupo aki...? Kon ku nan hasi nan kuenta e siman aki nan ta subi na puesto no. 18 den apenas tres siman... tene nan na bista!

Otro grupo ku tambe ta pa nan kuenta e aña aki ta A TASTE OF HONEY, pasobra nan a skore ya kaba tres hit tras di otro for di nan ultimo Lp i e siman aki nan ta alkansa puesto no. 19 ku esun aktual WE'VE GOT THE GROOVE....

CONJUNTO QUISQUEYA ta pidi pa duné kos i nan ta hañando esei tambe, nan popularidat ta keda demostrá ku benta formidabel di nan ultimo Lp i ku e hit DAMELO TODO ku ta alkansa puesto no. 26 e siman aki. Aunke VICTOR JIMENEZ no ta un kantante konosi, aktualmente diripente su hit CAMPEON SIN CORONA ta resona bastante na radio i no kabe duda ku su promoshon na television a duné un empuhe grandi. E siman aki e ta subi na puesto no. 30.

EDNITA NAZARIO, kantante puertoriqueña tambe ta produkto di telenovela; A QUE NO LE CUENTES ta figura entre e varios temanan di novela ku ta birando popular tambe na Antias. E siman aki e ta okupa puesto no. 31 mester tené tambe na bista...!

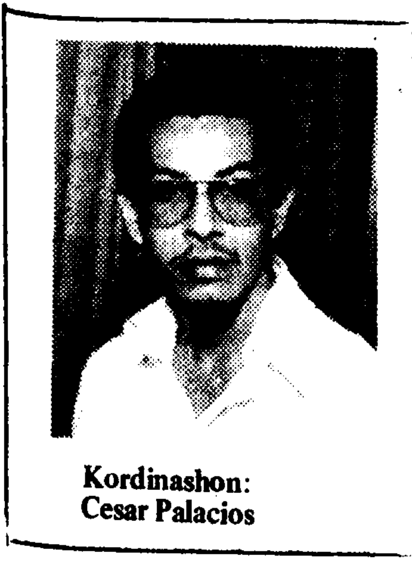
NANCY RAMOS a presenta ku su ultimo Lp LANZA PERFUME, un produkto eksagerádamente komersial ku fragansianan (kansionan) konosí di otro kompositor. E hit LANZA PERFUME tambe ta inklui den e kolekshon aki i e siman aki e ta subi pa puesto no. 35!

TOTO e grupo di momento ta kontinua ku su eksito. E biaha aki nan ta presenta ku MAKE BELIEVE i AFRICA for di nan resien Lp ku ta un berdadero goya musikal! E siman aki ta subi pa okupa puesto no. 36. Chéck nan bon.....! OSCAR DE LEON e Leon di Salsa ta bèk riba merkado ku un tremendo Lp speshal pa e salseronan. Ademas di esei e ta presenta un komposishon (di Flor Morales Ramos) sumamente bunita ku un mensahe humano: EL DERECHO DE NACER ku mesora a yama atenshon di publiko. E siman aki e ta debuta na puesto no. 39 .....un bon komienso!

Despues ku nos por a presenciá e grupo KOOL & THE GANG resientemente na televishon lokal, nan a presenta ku un Lp nobo ku masha bon komposishon atrobe i ku ta priminti di bira un hit grandi e temporada aki. E siman aki nan ta debuta ku BIG FUN, na puesto no. 41..!

Otro duo ku e aña aki ta masha popular ta WILLIE COLON & RUBEN BLADES. Apesar di e rumornan di ku nan lo a separa tabata sirkulá, sinembargo nan ta bèk i ku otro tremendo Lp tema di e pelikula THE LAST FIGHT. Entre e varios temanan tin esun aki di QUE SUCEDIO/WHAT HAPPENED ku tin un basilon tremendo di Ruben Blades. Sin duda otro eksito pa e duo aki. E siman aki nan ta debutá na puesto no. 46 i nan ta primiti hopi pa e proksimo simanan...!

I te aki nos ta keda e siman aki, nos lo keda pendiente pa mas eksito nobo, laga nos bisa te aki dos siman atrobe, ku Dios ke... ayo....!

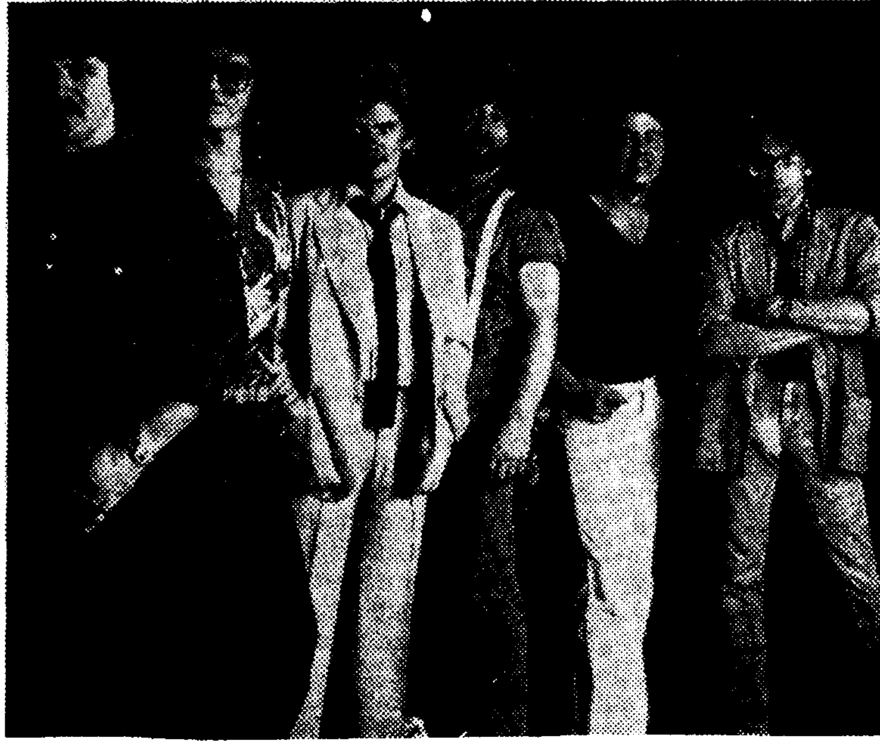

Kordinashon:
Cesar Palacios

Toto: instituto di hopi talento

UN GRUPO KU Talento, Originalidat, Trabou i Organisashon kisas esakinan ta algun definishon ku nos por duna e grupo TOTO, ku ultimamente ta masha popular den tereno musikal, pa nan fabuloso habilidat pa kompositá i areglá kansionan. Ademas pa nan profeshon komo sesionplayers kompañando numeroso kantante i grupo popular aktualmente.

E grupo aki dirigí pa JEFFREY PORCARO i STEVE LUKATHER ta un di esnan mas solicitá aktualmente. Esei komo konsekuensha di nan talento i nan karakter serio! Segun Jeffrey i Steve; e grupo ta manera un famia grandi, kada un miembro konose otro hopi tempu kaba i hasta tin di nan ku a bai skol huntu i a lanta huntu den mesun bario. Aunke hoben, e grupo tin varios persona ku eksperiensha riba tereno musikal. Ademas kasi tur a kaba un estudio na konservatorio di musika i esaki sin duda ta hunga un rol grandi...! E grupo Toto, porsierto ku un nomber straño, ta konsisti di e rumanan: STEVE i JEFFREY PORCARO (resp. Keyboards/drummer), DAVID PAICH (Keyboards), STEVE LUKATHER (guitara), DAVID HUNGATE (guitara), BOBBY KIMBALL (Perlenshon/kanto).

TOTO

For di prinsipio e hobenan tabata kompronde otro masha bon i e entendimentu aki a krese i na aña '77 por bisa ku e grupo huntu a duna nan prome presentashonan publiko. Manera Jeffrey ta bisa: un bon entendimentu ta sirbi pa logra hopi den bida..... i esei nan ta demostrando, pasobra nan ta traha komo ún kurpa, kada ún tin su trabou i pesei kada miembro ta di importansha, segun Jeffrey. E seriedat aki a hasi ku ultimamente varios grupo i kantante (solista) ta solisitá algun di e hobenan pa yuda den e parti musikal! Segun Steve i Jeffrey e trabou di session-player ta algu divertido, miyonario pero tambe agotador, ku ta eksigi hopi pasenshi i resistensha!

Steve i Jeffrey ta entre e musikonan mas popular aktualmente i konstantemente por nota nan nomber riba kaft di otro disko, manera huntu ku; ELTON JOHN, BOBBY CALDWELL, BOZ SCAGGS, LEO SAYER, AMERICA, CHICAGO, MICHAEL MCDONALD i varios mas....! Apesar di e trabou aki e hoben musikonan aki ta disfruta di nan profeshon i ta kombina esei ku eksplorashon na otro fuentenan di musika, na otro estilo ku ta brinda publiko un mihó variashon. Nan prome Lp a dunanan varios hit grandi na Merka, manera HOLD THE LINE, GEORGY PORGY i I'LL SUPPLY THE LOVE. Apesar di nan grandioso debut nan no a keda ku mesun suerte, pasobra e dos siguiente Lp-nan HYDRA i TURN BACK no a brinda nan e satisfakshon deseá. Pero apesar di esaki nan no a perde speransa i a sigui traha duru.

Segun Steve Lukather e swing di bai i bini di studio pa studio tokando pa diferente persona alolargu ta bira fèrfelu, fisikamente i mentalmente bo ta kansa i pesei nan no ta sobra tempu tampoko pa nan mes produkshon. Kisas pa kumpli ku e obligashon di nan publiko pa mas grabashon a hasi ku nan a drenta studio sin prepara debidamente i pesei e resultado no a sali manera nan lo a desea...! Segun Jeffrey: pesei nan sa tuma un periodo den aña pa nan sosega i despues kuminsa traha atrobe, den e periodo aki e ta haña mas inspirashon i ta bini fresku atrobe den studio....

Resientemente e grupo a termina un kompromiso na Hapon, na unda nan a presenta na varios siudat Hapones. Segun prensa lokal e grupo ta un di esnan mas talèntoso ku a presenta ultimamente na e pais i pa e grupo sin duda esaki tabata un estimulo. E Lp nobo TOTO-IV a presenta e grupo atrobe den su miho forma, ku komposishonan i areglonan fantastiko ku a hibanan na e prome lugarnan di benta na varios siudat di mundu.

Riba e Lp aki ta aparese e hitnan: ROSANNA, I WON'T HOLD YOU BACK, MAKE BELIEVE i esun na nos pareser mas miho AFRICA. Segun Steve i Jeffrey a deklara ya nan ta preparando pa e siguiente longplay ku posiblemente lo sali fin di aña. E trabou ta hopi pero nan sá di adapta nan mes na e ritmo di trabou i e hecho ku nan tin semper mas komposishon ku loke nan ta bai graba ta duna nan un konfiansa den nan trabou.

Rekonosiendo e balor musikal di e hobenan aki nos ta sigur ku den futuro e grupo lo kontinua ku mas eksito, nan tin tur kos aden pa sigui triumfa.

Lucha spiritual den musika moderno

BLACK SABBATH

MUCHU HENDE awendia ta asina materialista ku nan no por kompronde kosnan spiritual, menos aun distingui nan. Manera nos a skibi un biaha kaba, tin podernan invisibel ku semper ta afekta bida di hende, sea ta bon ó malu. Hende semper a kalifika sorto di podernan asina komo poder Divino (di Dios) i podernan diaboliko. Kisas esaki por parse kuentanan di mucha pero hecho ta ku aktualmente tin un lucha spiritual den tur ambiente i un di esakinan ta musika...Den e tempu aki, un era di teknologia i komputer, ku aparatonan sofistiká i ku ta brinda tur sorto di oportunidat pa transmiti mensahenan, evidentemente ta un di e kanalnan mas husá pa e proposito aki! Manera tur invento ku hende a hasi den historia, tin ta husé pa bon i otro pa malu. Den e kaso aki tambe musika i teknologia moderno ta bira un arma potensial i presisamente e aerea aki ta forma un kampo di bataya awendia...

Nos a nota kon ultimamente mas i mas hende ta puntra kiko ta e berdat den e mensahenan misterioso ku spesifikamente musika Rock ta kontene, tin hopi papiá i skibí. Di nos parti nos ta trata di informa bosnan más objektivo i sinsero, sperando ku e konseho ku sali lo kai den bon tera.

Manera nos a skibi den un edishon anterior (28 mei) musika Rock aktualmente ta forma un medio importante pa transmiti mensahenan diaboliko ku palabranan obseno i blasfemadó kontra Dios. Pakiko Rock? Esei tambe nos ta puntra nos mes, e kontesta kisas ta ku e zonido ku e tipo di musika aki ta krea i ku fasilmente por kamufla kualke mensahe. Hecho ta ku gruponan ku ta dedika nan mes na praktika di satanismo ta husa e tipo di musika aki durante nan seremonianan. Personanan ku ta kontra e praktika aki na hopi okashon a denunsia esakinan, hopi mayor a prohibi nan yiunan pa kumpra sorto di diskonan asina, indikando ku esaki no ta saludabel pa nan mente, ademas e ta bai kontra nan kreensha religioso. Na Merka porehempel e lucha aki a haña proporshonan grandi, e lucha tambe ta tuma luga riba disko,

OZZY OSBOURNE

tantu e gruponan di merkado 'pretu' komo esnan religioso ta presenta komposishon ku ta liña rekta kontra otro.

Algun grupo i kantante publikamente ta laga hende sá nan pensamentunan i nan intenshonnan, sea ku nan aktuashon, nan temanan, nan bistimentu i simbulonan i tambe nan nomber! E grupo Black Sabbath por ehempel ta un di esnan mas konosi den e ambiente aki. Na Inglatera pais di origen di e grupo nan a konkista merkado ku varios komposishon den e esfera mistiko ku komposishonan manera: IRON MAN i PARANOID. Durante sierto tempu e grupo no a presenta mas riba esenario, a surgi problema i e kantante principal Ozzy Osbourne a bandona e grupo i aktualmente ta riba su mes i aparentemente ta gosa di hopi popularidat. Despues di esaki e grupo a lansa un Lp ku kolekshon di nan hitnan titula: WE SOLD OUR SOUL FOR ROCK 'N ROLL, indikando klaramente nan pensamentunan.........

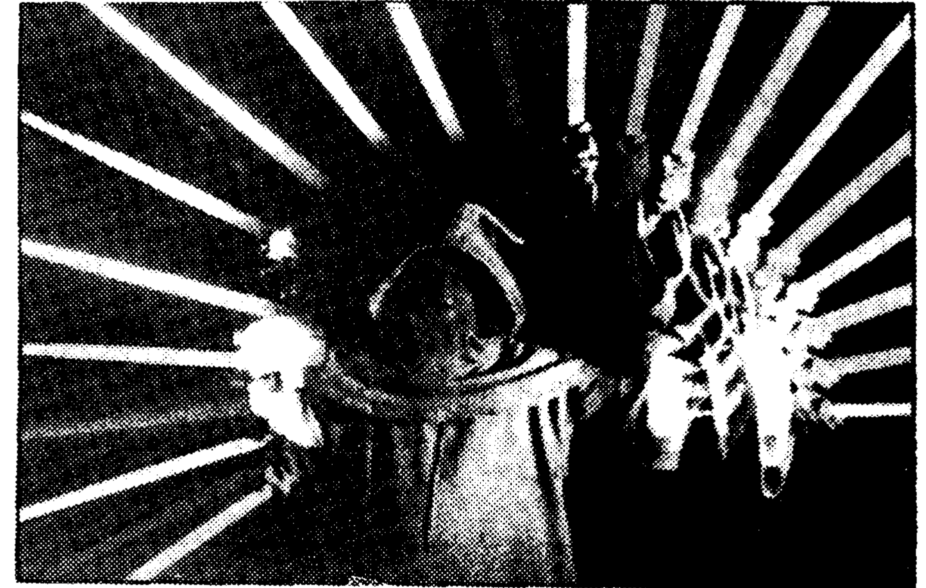
Despues di a reorganisa e grupo: RONNIE JAMES DIO a tuma lugar di Ozzy i huntu ku TOMMY IOMMI, GEEZER (TERRY) BUTLER i VINNIE APPICE (ku a tuma lugar di Bill Ward) e grupo a kuminsa un tempu nobo. Nan a graba dos Lp konsekutivo ku a haña masha kritika, tantu bon komo malu; HEAVEN AND HELL i esun ultimo MOB RULES. E estilo di e grupo no a kambia masha, kisas nan musika a bira poko mas rafina, pero e mensahenan misterioso tei ketu bai...

Otro grupo ku tambe a ser indiká di ta praktika satanismo den su musika ta Queen, ku su prinsipal homber FREDDY MERCURY, kantante. Aunke no tin prueba evidente ainda ku nan ta forma parti di e sekta aki, hecho ta ku den algun di nan komposishonan a sali varios mensahe misterioso. Porehempel den e kansion ANOTHER ONE BITES THE DUST (tradusi: otro ku a bai bou di tera) toká den direkshon kontrali ta bisa: "since I started to smoke marihuana". Asina tin varios prueba mas di e grupo aki ku hopi hende no ta realisa, pero ku ta pasa e mensahenan aki atraves di nan sub-konsiente......!

LED ZEPPELIN

Un di e gruponan mas kontroversial den ambiente Rock ta LED ZEPPELIN ku awendia no ta eksisti mas, pero ku su integrantenan kada un manteniendo nan mes den ambiente musikal. Meskos ku Black Sabbath i Queen nan tambe ta prosedente di Inglatera, na unda e movementu aki a mira un kresementu grandi ultimo tempu! Nan prome hit internashonal ya a presenta ku un mensahe diaboliko: WHOLE LOTTA LOVE: ku musika ruidoso i gritunan eskalofriante. ROBERT PLANT, JIMMY PAGE, JOHN PAUL JONES i JOHN BONHAM a forma parti di e grupo aki ku durante un dekada a influensha musika rock i a hala miles di hoben tras di nan.

Aunke nunka nan a atmiti di ta forma parti di un sekta okulto, ta konosi ku Plant i Page tabata mashá interesá den mytología i bruhería. Page, esun mas metí den e ambiente aki, no ta skonde su identidat, su amistat ku ALEISTER CROWLEY, un miembro prominente di e sekta aki na Escosia a lanta hopi spekulashon. Huntu ku algun persona mas nan tabata biba den un lugar yama Loch Ness, den un mansion o kasteel antiguo riba baranka kantu di laman, meskos ku den pelikulanan di teror! Na varios okashon habitantenan a skucha zonidonan straño i musika Rock durante nan seremonianan, esaki tabata un indikashon ku Page sin duda tabata forma parti di e sekta aki. Ademas e ta doño di un librería ku nan a lanta tempu ku Crowley tabata na bida, (ela muri sinku aña pasá) na London, yamá: Equinox, esaki tabata spesialisá den benta di produktonan di bruhería i bukinan di okultismo.

.....esena di e pelikula "Song remains the same" (Led Zeppeling)

JIMMY PAGE

Aktualmente Page ta biba den e mansion menshoná rondona pa e ambiente mistiko aki ku hasta su amigunan tin miedu di bishité. E dekorado ta speshalmente diseña pa otro miembro di e sekta, Charles Pace. E influensha i dominio ineksplikabel di Page riba e otro integrantenan a bira na sierto momento angustioso. Kosnan straño a kuminsa sosode na momentu di negligensha, porehempel; malesa repentino, aksidente i morto misterioso. (John Bonham a muri misteriosamente, Robert Plant a sufri un aksidente di auto grave, tambe e yiu di Plant; Karac (2 aña) a muri repentinamente i asina kosnan a sigui). Mientras tantu Page mes no a sufri aparentemente ni un rasgo...! Komo sifuera un poder sobrenatural tabata protehe..... Segun Page a deklara: e kosnan aki no tin nada di haber ku okultismo sino ta simpel sirkumstansha di destino! Hecho ta ku su influensha tabata grandi riba e grupo, hasta ela disidi pa lanta nan propio kompania di disko; SWAN SONG, ku komo emblema un figura maskulino (sunu) ku hala, posiblemente representando e angel lucifer (satanas)

Ku e vershon di STAIRWAY TO HEAVEN nan a sá di kautivá miles di hende ront mundu, ku un melodia bunita i ku palabranan filosófiko, pero ku enrealidat tabatin otro mensahe su tras, un kanto komo adorashon na satanas i blasfemia kontra Dios! Ku tur esaki ainda hopi hende no ke kere loke ta ser bisá di e grupo aki. Hecho ta ku miembronan di e grupo no ta huntu mas i no kier bini huntu, mientras tantu ainda nan influensha ta riba esnan ku ta sigui nan....!

Un denominashon nobo ku nan a duna Rock ta Heavy Metal den esaki ta inklui esnan ku ta interpreta e ritmo Rock mas pisá aki den tambe tin mayoria di e gruponan ku ta okupa nan mes ku satanismo manera: BLUE OYSTER CULT, JUDAS PRIEST, NAZARETH, RUSH i OZZY OSBOURNE huntu ku su grupo. Pa esnan ku ta fanatiko di e estilo aki, ta bon pa nos adverti nan di influensha di e musika aki, ku ta parse great i inofensivo ku melodia sensibel pero ku ta kontene poder pa penetra den mente di hende te hibé na destrukshon...!

Tophits

KIM CARNES
.....voyeur.....

TOM TOM CLUB
.....under the boardwalk.....

KC & THE SUNSHINEBAND
....(you'd said) you'd gimme some.......

POINTER SISTERS
.......american music......

OLIVIA NEWTON JOHN
.....heart attack.....

HOWARD JOHNSON
.....so fine.....

THE TIME
.....walk.....

JULIO IGLESIAS
.....momentos.....

DULCE
.....cara a cara.....

Samen met veroordeling als ketters

Schorsing blanke kerken zware slag Zuid Afrika

JOHANNESBURG — De beslissing van de Wereldbond van gereformeerde/hervormde kerken (WARC) om twee blanke Afrikaanse kerken als lid te schorsen en Apartheid als 'ketterij' te veroordelen, zal meer invloed hebben op de Zuidafrikaanse politiek dan alle andere internationale acties die tot dusver tegen dit land werden ondernomen. Zo stelt Allister Sparks vast in een beschouwing voor NRV/Handelsblad.

De schorsing zal een zware morele druk op de Afrikaners plaatsen, in een tijd waarin ze toch al met diepe politieke verdeeldheid kampen en er grote morele en intellectuele verwarring heerst over de rassendoctrine die de blanken 34 jaar lang aan de macht heeft gehouden.

Het besluit betekent misschien het einde van premier Botha's hoop dat hij de 'kleurlingen' kan overhalen om mee te doen aan zijn nieuwe constitutionele systeem, een systeem dat nu door kleurlingen-dominees van de Nederduits Gereformeerde Kerk (NGK) op theologische gronden zal moeten worden afgewezen.

Het zal drastische veranderingen brengen in de structuur van de NGK, die nu bestaat uit een blanke 'moederkerk' en 'dochterkerken' - voor 'kleurlingen', zwarten en Indiers. Er zullen twee geheel afzonderlijke kerken ontstaan: een blanke, geisoleerd en als 'ketters' aangemerkt, en een die alle andere rassen omvat en door de Wereldbond zal worden erkend.

KIEZEN

'Verligte' dominees en leden van de NGK zullen partij moeten kiezen: lid blijven van de blanke kerk met haar ketterij, of opstappen en zich aansluiten bij de nieuwe multiraciale NGK. Door de gebeurtenissen is er een belangrijk nieuwe persoon op het Zuidafrikaanse politieke toneel verschenen in de persoon van de in Nederland opgeleide Allan Boesak, die het initiatief nam tot het schorsingsbesluit en die tot voorzitter van het WARC werd gekozen. Met zijn nieuwe verworven prestige zal Boesak vrijwel zeker de leiding nemen over de nieuwe multi-raciale kerk en daarmee van een belangrijke nieuwe radikaal element in Zuid-Afrika.

De gevolgen van de schorsing zijn veel ernstiger dan in 1960, toen de Afrikaner kerken uit de Wereldraad van kerken stapten omdat ze weigerden soortgelijke resoluties te onderschrijven. Dit keer komt de afwijzing vanuit de eigen gereformeerde/hervormde hoek.

REACTIES

De officiele reacties varieerden van een gepijnigd "dit verdienen we niet" van Kobus Potgieter, de moderator van de NGK (verreweg de grootste van de blanke kerken), tot een uitdagend "we stappen er hoe dan ook toch uit" van professor Oberholzer, hoofd van de kleinere Nederduitsch Hervormde Kerk — de conservatiefste kerk, de Gereformeerde Kerk, bleef buiten schot omdat deze nooit lid is geweest van het WARC.

Het zijn de 'verligtes' binnen de NGK die het hardst door het besluit zullen worden getroffen. De aanhangers van de harde lijn, inclusief de leiders van de NGK, zullen hun schouders ophalen en besluiten hun eigen weg te gaan. Misschien met een verdere ruk naar rechts in de richting van Andries Treurnicht's Conservatieve Partij.

PIJNLIJK

Maar de 'verligtes' staan voor een zeer pijnlijke beslissing. In juni publiceerden 123 blanke dominees een brief waarin ze de rassenpolitiek van de regering op bijbelse gronden vierkant afwezen en de kerk opriepen een positievere rol te gaan spelen bij de rassenkwestie.

In oktober houdt de NGK haar nationale synode en zal dan vrijwel zeker de verklaring van de WARC verwerpen en met een hernieuwe bevestiging van haar oude standpunt inzake de Apartheid komen. Op dat moment zullen de 123 dominees, samen met duizenden leden van de NGK die het met hen eens zijn, moeten beslissen wat ze doen: blijven of opstappen.

Opstappen betekent voor de dominees tevens dat ze hun ambt neerleggen. Hun salaris wordt door hun gemeenten betaald en de 'dochter'-kerken hebben niet genoeg geld om een groot aantal blanke dominees te gaan onderhouden. Desondanks zullen toch velen naar verwacht de blanke kerk verlaten.

ERNSTIG

Het ernstigste gevolg van het WARC-besluit voor de regering is de invloed van de uitspraak op de kleurlingengemeenschap met alle gevolgen voor Botha's nieuwe grondwetsvoorstellen vandien.

Ongeveer een derde van de veelal Afrikaans sprekende kleurlingengemeenschap is lid van de Nederduits Gereformeerde Sendingskerk. Dit is het conservatiefste deel van de gemeenschap, en Botha had er op gerekend dat de kleurlingen-dominees hun invloed zouden aanwenden deze groep voor deelname aan zijn nieuwe constitutionele bestel te winnen. Maar nu zijn de vooruitzichten drastisch veranderd. Tot zover Allister Sparks in NRC/Handelsblad.

Poolse migranten gewaarschuwd

LONDEN — De Zuidafrikaanse bisschoppen hebben Polen die de laatste tijd met tientallen per week in Zuid-Afrika arriveren, gewaarschuwd voor het onrecht in hun nieuwe vaderland. "Dit land is geen blank paradijs, maar een anti-communistisch bastion dat in wezen gebaseerd is op onderdrukking die niet minder erg is dan in Polen".

De brief van de bisschoppelijke commissie voor Gerechtigheid en verzoening, die in Zuid-Afrika aan Poolse immigranten wordt verspreid, is in Londen gepubliceerd door het Katholiek instituut voor rassenrelaties. De rk hulpwerkorganisatie Caritas te Wenen weigert echter deze brief te verspreiden onder de Poolse vluchtelingen die in opvangcentra in Oostenrijk verblijven.

De brief wijst er op dat de leiders van de vrije vakbonden in Zuid-Afrika, die veel overeenkomst vertonen met de verboden Poolse vakbond Solidarnosc, in hun werk gehinderd, zelfs gevangen genomen of gemarteld worden. "Kortgeleden is een hunner, Neil Aggett, in de gevangenis overleden".

De katholiek kerk verzet zich fel tegen de ideologie van de staat, aldus de brief. Daarin wordt een vergelijking getrokken tussen de Zuidafrikaanse en de Zuidamerikaanse opvatting van nationale veiligheid. Poolse immigranten weten uit eigen ervaring wat het betekent om in een onrechtvaardige maatschappij te leven. In Zuid-Afrika wordt het onderscheid niet gemaakt op basis van het partijlidmaatschap, maar van de huidskleur, aldus de bisschoppelijke waarschuwing.

Thuis voelen

DE PLAATS waar de gehandicapte zich zeker zou moeten thuis voelen, is de parochiekerk. Allen — de mentaal gehandicapten in het bijzonder — zouden er zich gemakkelijk en op hun plaats moeten voelen, aanvaard en gesteund door een broederlijke gemeenschap. Is dat in feite het geval?

Dan zullen de gehandicapten mogen ervaren en voelen, dat zij hun plaats hebben in het hart van de kerk. Zijzelf en diegenen die hun omringen, zullen dan beter de nabijheid van God aanvoelen en van het heil dat de verrezen Heer heeft gebracht. Zijn Geest zal hen de moed en de kracht geven om de toekomst tegemoet te gaan met een steeds meer vernieuwde hoop.

Het Belgische episcopaat in een brief bij gelegenheid van het Jaar van de gehandicapten in 1981.

Bisschop moet aftreden

KAAPSTAD — De Anglicaanse bisschop van het bisdom Kimberley en Ruruman in Zuid-Afrika, Graham Chadwick (59), heeft aangekondigd eind van dit jaar af te treden. De bisschop kon vanwege de Zuidafrikaanse regering zijn ambt niet meer uitoefenen, omdat hij begin van dit jaar opgekomen is voor een priester en enkele studenten, die gearresteerd waren.

De bisschop werd in maart van dit jaar door de Zuidafrikaanse regering het land uitgezet. Sindsdien woont hij in de zendingspost van Pathlaros in het thuisland Baphuthatswana dat internationaal overigens nog niet als zelfstandig land wordt erkend.

Bij een routinebezoek van de veiligheidspolitie in Kimberley werd de bisschop tijdelijk vastgezet. Sindsdien moet hij weer een visum voor Zuid-Afrika hebben, waarvan hij lange tijd was vrijgesteld. Bisschop Chadwick voelt zich genoodzaakt af te treden, omdat hij sindsdien zijn werk in zijn bisdom niet meer kan uitoefenen.

Financien Raad van Kerken in onderzoek

PRETORIA — In Pretoria is een regeringscommissie het onderzoek begonnen naar de financien van de Raad van Kerken. Aanleiding daartoe is de onthulling van vorig jaar dat de voormalige secretaris-generaal van de raad, John Rees, geld uit een onbekend fonds op 51 privérekeningen had gestort. Ook de huidige secretaris-generaal, de zwarte Anglicaanse aartsbisschop Desmond Tutu, had ongeveer 400.000 gulden ontvangen voor de aankoop van een huis in Soweto. Hij heeft het geld inmiddels teruggestort. Rees weigert de herkomst van het geld bekend te maken.

De raad van Kerken heeft inmiddels zelf een onderzoek ingesteld. De jurist van de raad, Sydney Kentridge, bekritiseerde tijdens de hoorzitting de instelling van een regeringscommissie door de Zuidafrikaanse overheid, daar het zijns inziens een interne aangelegenheid van de Raad van Kerken is.

Waarnemers zien in het onderzoek, dat maanden kan duren, een poging van de overheid om de Raad van Kerken een kopje kleiner te maken. De raad heeft zich de laatste jaren steeds feller verzet tegen de Apartheidspolitiek. Bisschop Tutu raakte vorig jaar zijn pas kwijt nadat hij in Europa had opgeroepen om Zuid-Afrika economisch te boycotten.

Aan het begin van zitting heeft Tutu in een twee-en-een-half uur durende toespraak de theologische basis van de Raad van Kerken uiteengezet. Het politieke systeem in Zuid-Afrika is volgens hem gebaseerd op "onrecht" uitbuiting en onderdrukking". Verder verwierp hij de beschuldiging dat de raad terroristische aanslagen steunt.

PAUL MARCINKUS
...niet voor het leven...

Kard Benelli: geen baan voor leven

Aftreden verwacht van leider Vaticaanse bank

VATICAANSTAD — Er wordt in Vaticaanse kringen driftig gespeculeerd over het tijdstip, waarop aartsbisschop Paul Marcinkus zal aftreden als president van de Vaticaanse bank, het "Instituut voor religieuze werken". Zijn aftreden wordt verwacht vanwege zijn relaties met de Banco Ambrosiano in Milaan, die kortgeleden vanwege een enorme buitenlandse schuld failliet is gegaan.

Als opvolger van Marcinkus wordt de Italiaanse bisschop Giovanni Cheli genoemd. Deze is thans apostolisch nuntius en permanent waarnemer bij de organisaties van de Verenigde Naties in New York. Aartsbisschop Cheli is Vaticaans diplomaat en was als zodanig werkzaam in Guatemala, Spanje en Italie. Sedert 1967 is hij de rechterhand van de staatssecretaris van het Vaticaan, kardinaal Casaroli en vooral belast met Buitenlandse zaken.

Het is zijn directe chef, kardinaal Casaroli, die de speculaties over het spoedige aftreden van aartsbisschop Marcinkus, heeft aangewakkerd in een interview met het tijdschrift "Espresso". Hierin zegt Casaroli onder meer, dat Marcinkus met zijn functie van pro-president van de pauselijke commissie voor de Vaticaanse staat zijn handen al vol heeft, vooral ook omdat Marcinkus als "pauselijk reismaarschalk" heel wat extra werk te verzetten heeft. Met andere woorden: de functie van bankpresident is te veel voor Marcinkus.

Kardinaal Benelli, voormalig pro-staatssecretaris maar nu aartsbisschop van Florence, heeft hetzelfde gesuggereerd toen hij in Rio de Janeiro tegenover journalisten opmerkte, dat Marcinkus wel een vriend van de paus is maar dat dit niet betekent, dat hij zijn banen tot aan zijn dood zal behouden. In de kerk heeft niemand een baan voor zijn leven, aldus Benelli, die zelf zijn hoge functie aan het staatssecretariaat moest verruilen voor een plaats in de pastorale periferie.

Kerk en wereld

Traditionalisten houden been stijf

Breuk dreigt in Braziliaanse kerk

SAO PAULO — Een schisma dreigt in de Braziliaanse katholieke kerk. De "traditionalisten", aanhangers van de Latijnse misviering die ruim driehonderd jaar geleden door paus Pius V is ingevoerd, verzekeren dat zij een eigen katholieke kerk zullen oprichten. Dit dreigement is een reactie op een ultimatum dat zij van de kerkelijke leiding hebben ontvangen.

Het ultimatum dat op 25 october afloopt, eist de onderwerping aan de regels van het tweede Vaticaans concilie. De traditionalisten hebben bisschop Navarro in Rio de Janeiro laten weten dat zij noch aan zijn ultimatum noch aan de daarbij vergezelde brief van paus Johannes Paulus II gehoor zullen geven.

De traditionalistische geestelijken zijn begonnen hun kerkgebouwen, waarvan zij er in Rio zo'n vijftigtal bezetten, met hand en tand te verdedigen. Onlangs leidde dit tot een ware veldslag in de parochie Riachao, waar de politie vele malen in de lucht moest schieten om de gelovigen die elkaar met kerkbanken te lijf gingen, te scheiden.

De opstandige, conservatieve priesters willen niet alleen een eigen traditionele kerk in Brazilie oprichten, maar deze ook uitbreiden over de rest van het continent. Zij verklaren hiervoor steun te genieten van de kleine, in Latijns-Amerika vrij invloedrijke politieke organisatie TFP (Traditie, familie en eigendom).

Helsinki groep in Rusland opgeheven

MOSKOU — De "Helsinki-groep" in Moskou, die al zes jaar lang de aandacht vestigde op schendingen van de mensenrechten in de Sovjet-Unie, heeft zichzelf opgeheven. Zij had door arrestaties nog maar drie leden. Dit heeft Jelena Bonner, de vrouw van de in ballinschap levende Nobelprijsdrager Andrej Sacharov, in Moskou meegedeeld. Eerder was tegen een nog op vrije voeten zijnd lid, de 75-jarige dissidente advocate Sofia Kallistratova, een aanklacht ingediend wegens haar activiteit voor de groep. "Onder die omstandigheden kan de organisatie de taken die zij op zich had genomen, niet uitvoeren en ziet zij zich, onder de druk van de overheid, genoodzaakt, haar werk te staken", aldus mevrouw Bonner, mevrouw Kallistratova en Naum Mejman. Andere Helsinki-groepen, in de Oakraine, Litouwen, Georgie en Armenie, waren al eerder wegens arrestaties genoodzaakt hun werk op te geven.

De in mei 1976 in Moskou opgerichte groep heeft 194 documenten samengesteld over schendingen van de mensenrechten die volgens haar leden in de Sovjet-Unie zijn gepleegd en die in strijd geacht worden met de slotakte van Helsinki. "In de huidige situatie, die steeds gecompliceerder wordt, kan de groep niet meer aan haar verplichtingen voldoen. Zij moet derhalve, onder de druk van de overheid, haar activiteit onderbreken", aldus de bekendmaking. "Sedert de oprichting van de groep zijn haar leden wreed vervolgd. Op het ogenblik zitten 16 leden van de groep van Moskou in de gevangenis of in een kamp". Onder hen bevinden zich de natuurkundige Yoeri Orlov en de computerdeskundige Anatoli Sjtsjaranski. Andrei Sacharov zit in interne ballingschap in Gorki. Sofia Kallistratova, tegen wie een aanklacht is ingediend, kan tot een gevangenisstraf van drie jaar worden veroordeeld.

Kerk zijn in Brazilie: gevaarlijk

SAO PAULO — De Franse paters Aristides Camio en Franciscus Gouriou werden een jaar geleden gearresteerd. De militaire rechtbank veroordeelde hen in eerste instantie tot tien en vijftien jaar gevangenisstraf, omdat zij landloze boeren tot gewapend verzet zouden hebben aangezet. Volgens de Braziliaanse bisschoppenconferentie zijn de Franse paters onschuldig en deden zij niets anders dan het uitdragen van de sociale leer van de kerk, en met name de keuze voor de armen. Onlangs werd de Methodistische predikant Orvandil Barbosa door een militaire rechtbank in Porto Alegre tot 2,5 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Volgens de kerkelijke leiding ging het ook hier om een politiek proces, waarbij valse getuigenissen zijn gebruikt.

De buitenlandse missionarissen ondervinden niet alleen moeilijkheden om Brazilie binnen te komen, maar ook werpen de autoriteiten bij het verlengen van verblijfsvergunningen steeds meer hindernissen op. Ook verschillende Nederlandse geestelijken zijn hiervan reeds het slachtoffer geworden.

Dat het werkklimaat voor buitenlandse priesters in Brazilie slechter wordt, heeft ook de uit Weesp afkomstige pater Jan Koopmans ondervonden. De 40-jarige Nederlander verzeker de dat hij in zijn parochieplaats Itanhem in de staat Bahia, op straat met de dood is bedreigd. Ook veroorzaakten primitieve bommen lichte schade aan zijn kerkgebouw. De dreigementen zijn volgens hem afkomstig van een grootgrondbezitter en van de plaatselijke leider van de regeringspartij. Volgens de regionale vakbond houdt een en ander verband met de steun die de Nederlandse pater verstrekt aan landarbeiders en stakende onderwijzers.

VOLGENS DE AFRIKAANSE kerkelijke nieuwsdienst zijn een miljoen Angolezen in feite vluchteling in hun eigen land als gevolg van het optreden van Zuid Afrika dat invallen deed in Angola. De vernietigingen welke door het Zuidafrikaanse leger worden aangericht zijn veel groter dan men zich kan voorstellen, aldus deze nieuwsdienst.

Pater Paul Brenneker O.P. is met een nieuw denkproject begonnen: de Korsow reeks, waarvan het eerste nummer als gedachte meekreeg: Dat de wereld er met al die kristenen niet beter uitziet komt door de halve kristenen. De Korsow reeks wil mensen tot nadenken brengen en tot gesprek met elkaar. De eerste circulaire kreeg als afbeelding de bovenstaande tekening van pater Brenneker mee. Zaterdagmiddag tussen drie en zes uur kan men bij hem terecht aan de Daimarieweg 22 voor een vergroting van de afbeelding.

Boesak fervent tegen apartheid

OTTAWA — De wereldbond van Reformatorische kerken (WARC) heeft Allan Boesak, predikant van een kleurlingengemeente in Zuid-Afrika, in Ottawa gekozen als zijn nieuwe voorzitter. De benoemingscommissie die zijn kandidatuur had gesteld onderstreepte de noodzaak een voorzitter te kiezen die duidelijk stelling neemt tegen de Apartheidspolitiek. Een dag voor Boesaks verkiezing had de Wereldbond, waarin 149 kerken uit 76 landen zijn verenigd, de twee blanke Zuidafrikaanse kerken, de Nederduits gereformeerde en de Nederduits hervormde, als lid geschorst vanwege hun steun aan de apartheid.

Boesak werkt als predikant voor de kleurlingenstudentegemeente van de universiteit van Westkaap. Hij studeerde enige tijd aan de Vrije Universiteit van Amsterdam bij de zendingstheoloog prof Verkuyl. Boesak geldt als fervent bestrijder van de apartheid. Hij had tijdens de conferentie voorgesteld de apartheid als "ketterij" te veroordelen.

In Ottawa stonden mensenrechten en apartheid centraal. Vooral de kerken uit de VS, Nederland, West-Duitsland, Groot-Brittannie en Kameroen bestreden de Apartheidspolitiek zeer heftig. De schorsing van de blanke Zuidafrikaanse kerken werd met 388 van de 400 stemmen gesteund. Een vertegenwoordiger van een zwarte Zwartafrikaanse kerk zei dat hij de schorsing had gesteund, ofschoon hij vreesde voor maatregelen bij terugkeer, zoals intrekking van paspoorten.

Voor Tutu tijdelijk uitreis visum

PRETORIA — De Zuidafrikaanse regering heeft bisschop Desmond Tutu een tijdelijk uitreisvisum toegezegd voor het bijwonen van een kerkelijke conferentie in de VS. Dit heeft de Zuidafrikaanse minister van Binnenlandse Zaken, F.W. de Klerk, bekendgemaakt. Tutu is secretaris-generaal van de Zuidafrikaanse raad van kerken (SACC) en een uitgesproken tegenstander van het apartheidsbewind.

Tutu moest april vorig jaar zijn paspoort aan de autoriteiten afgeven wegens kritiek op de regering. De Klerk zei dat de bisschop dat paspoort niet terugkrijgt, maar dat "gezien het religieus karakter van de conferentie" hij wel tijdelijke uitreispapieren kan aanvragen. Tutu deed eerder een vergeefs verzoek om zijn paspoort terug te komen.

Prijs ter bevordering verdraagzaamheid

BERLIJN — De 84-jarige Eva Gabriele Reichmann heeft de naar Moses Mendelssohn (1729-1786) genoemde prijs ter bevordering van de verdraagzaamheid ontvangen, die West-Berlijn sinds 1980 eens per twee jaar toekent. Mevrouw Reichmann die in Opper-Silezie werd geboren was na een studie in de economie in de jaren '20 en '30 in Berlijn werkzaam als hoofdredacteur van het joodse maandblad ,Der Morgen' en als hoofd van de culturele afdeling van de Centrale vereniging van Duitse burgers van het joodse geloof. In 1939 emigreerde zij naar Engeland, waar zij van 1948 tot 1965 de onderzoeksafdeling van de ,Wiener library' leidde. In 1956 publiceerde zij ,Die Flucht in Den Hass' waarin zij trachtte de oorzaken van het Nationaal-socialistische antesemitisme vast te stellen.

Moses Mendelssohn, naar wie de Westberlijnse onderscheiding is genoemd, was een van de voornaamste zogenoemde ,Verlichtingsfilosofen'.

In 1763 won hij, als autodidact, een prijsvraag van de Berlijnse academie van wetenschappen over ,,De evidentie in de metafysische wetenschappen''. Wegens zijn jood-zijn werd hij echter niet als lid van de academie toegelaten.

Zagladin: Sovjet Unie staat sterk in Reagan-oorlog

Moskou kijkt met hoop en vrees naar VS

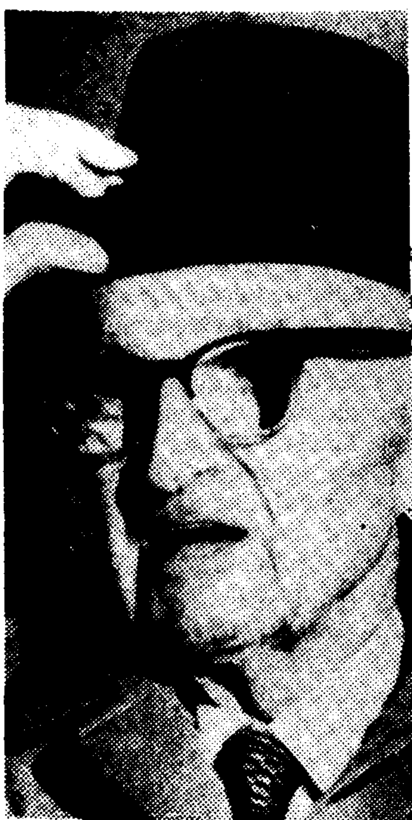
DE NIEUWE Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, George Shultz, is "zonder twijfel een intelligente, welingelichte man met goede kwalificaties", zei onlangs de bekende Sovjet-commentator Aleksandr Bovin voor de televisie. Maar in het vervolg van Shultz' loopbaan had hij een hard hoofd. Bij Shultz vergeleken zijn de andere leden van de regering-Reagan 'pygmeeen', meende hij. "Men kan zich moeilijk voorstellen dat Shultz kan opschieten met de kleinzielige, beperkte geesten die Reagan tegenwoordig omringen".

Dit oordeel lijkt typerend voor de mengeling van vrees en hoop waarmee de Sovjet-leiders dezer dagen in de richting van Washington kijken. Zo schrijft Raymond van den Boogaard in NRC/Handelsblad. Een hoge Sovjet-bureaucraat, Vadim Valentinovitsj Zagladin, drukte het zo uit: "Persoonlijk koester ik geen illusies. Ik begrijp dat ideale betrekkingen met de VS in de huidige periode niet tot stand kunnen komen. Maar die relaties kunnen wel beter worden dan ze nu zijn. Wat ik niet weet, is of dat nog kan onder de huidige Amerikaanse regering, of dat we op de volgende moeten wachten". De in 1927 geboren Zagladin is plaatsvervangend hoofd van de Internationale afdeling van het Centraal comité in Moskou. Hij deed zijn uitspraak in een uitvoerig vraaggesprek met Radio Praag over de toekomst van de Oost-Westbetrekkingen. Zagladins werk behelst het onderhouden van het contact met communistische partijen buiten de Sovjet-Unie, met name die in West-Europa. De afgelopen jaren is hij daarnaast opgetreden als een gezaghebbende vertolker van Brezjnevs buitenlands beleid.

Het interview met Radio Praag is vooral opmerkelijk omdat Zagladin aangeeft, waarop het zelfvertrouwen van de Sovjet-leiding tegenover Washington gebaseerd is, en omdat hij een toespeling maakt op verschillen van inzicht over het beleid dat tegenover het Westen gevoerd zou moeten worden.

GELUKKIG

"Als de wederzijdse betrekkingen (tussen VS en USSR) geheel en al afhangen van de houding en de bedoelingen van de Verenigde Staten zou ik geen hoop op verbetering hebben", zegt Zagladin, die de strijd tussen de Sovjet-Unie en haar

HARRY TRUMAN

bondgenoten beschouwt als "de voornaamste komponent" van de Amerikaanse strategie onder Reagan. Maar "gelukkig" is de Sovjet-Unie er ook nog, meent hij, en die blijft onverkort de lijn van "vreedzame coexistentie" handhaven.

Deze doctrine in de buitenlandse politiek van de USSR, die door partijleider Chroesjtsjov in de jaren zestig is geformuleerd en later door Brezjnev overgenomen, behelst het streven naar de afwezigheid van oorlog en samenwerking tussen de beide supermachten, zonder dat daarbij rivaliteit wordt uitgesloten. Reagan meent dat de VS en de Sovjet-Unie thans in politiek opzicht met elkaar in staat van oorlog zijn, aldus Zagladin. "Ik denk niet dat wij met elkaar in oorlog zijn, zelfs niet in politieke zin".

Daarmee is nog niet gezegd dat de regering-Reagan, die "rechtser en reactionairder" is dan de regering-Truman uit de tijd van de "vorige" Koude oorlog van de jaren vijftig, geen schade zou hebben toegebracht aan wat in de jaren zeventig tussen Oost en West is bereikt, zegt Zagladin. Hij noemt die schade zelfs "moeilijk herstelbaar". "We hebben geen al te groot vertrouwen in de Verenigde Staten. De VS houden hun woord niet, op economisch- noch op handelsgebied. Met zo'n partner kun je niet veel beginnen". Desondanks, aldus de Sovjet-politicus, wil Moskou met de VS blijven onderhandelen.

VERGISSING

De Amerikaanse leiders streven er vooral naar de economie van de Sovjet-Unie en haar bondgenoten te gronde te richten, zegt Zagladin. In dat kader moeten ook de opgevoerde bewapeningsinspanningen van de VS worden bezien, die niet in de eerste plaats gericht zijn op een "onmiddellijke oorlog".

Deze Amerikaanse taktiek is gebaseerd op de "volkomen onjuiste veronderstelling" dat de Sovjet-Unie zich economisch, zoniet in een crisis, dan toch in buitengewoon ernstige moeilijkheden bevindt.

"U en ik kennen onze moeilijkheden", houdt Zagladin zijn Tsjechoslowaakse gehoor voor. "Wij weten dat er problemen zijn en dat we tijd nodig hebben om ze op te lossen. Maar het gaat niet om problemen die in onze economie een crisis zouden kunnen veroorzaken", want de socialistische economie beschikt over "immense reserves".

Dat de Amerikanen dit niet begrijpen komen door hun onmacht zich te verplaatsen in de problemen van andere economische stelsels dan hun eigen. "Ze zijn ervan overtuigd dat er in ons land sprake moet zijn van een crisis, omdat ze hun eigen maatstaven hanteren".

Zagladin vergelijkt de Amerikaanse vergissing met die van een noorderling, die in de dierentuin een giraf ziet. Lange tijd kijkt hij naar het beest en zegt dan: "dit dier kan niet bestaan".

De Sovjet-Unie staat er in de huidige "crisis in de internationale verhoudingen" heel wat beter voor dan in de "eerste Koude oorlog", meent Zagladin. In de jaren vijftig werden de socialistische landen nog duidelijk in het defénsief gedrongen. Sindsdien heeft echter in veel gevallen het Westen de aftocht moeten blazen door de opkomst van nationale en sociale bevrijdingsbewegingen.

Ook de bewapeningsinspanningen van de Sovjet-Unie werpen hun vruchten af. Het "evenwicht de strategisch-militaire sfeer tussen het imperialisme en het socialisme" van nu zorgt voor "een nog ongekend machtsevenwicht in de wereld", meent Zagladin.

De recente spanningen tussen de Verenigde Staten en West-Europa zijn, zegt hij, "buitengewoon ernstig". "Zij hebben diepliggende oorzaken en zullen vérstrekkende consequenties hebben". De bondgenoten van de Verenigde Staten doen hun uiterste best de 'Atlantische discipline' te bewaren en waar mogelijk één lijn te trekken met de VS, "maar het valt ze steeds moeilijker".

Eén van de oorzaken is Reagans verbod op de toepassing van Amerikaanse technologie bij de gasleiding van de Sovjet-Unie naar West-Europa dat, zegt Zagladin, de Sovjet-Unie niet schaadt, maar wel de Westeuropeanen.

Maar de zaak ligt dieper. De Westeuropeanen zijn de laatste tien, vijftien jaar gewend geraakt aan een zekere mate van samenwerking met de socialistische landen, de publieke opinie in West-Europa verzet zich tegen doorvoering van de lijn-Reagan en de handel met Oost-scheiden omvang, de Westeuropese leiders de mogelijkheid althans een deel van hun economie stabiel te houden.

West-Europa wijst Reagans opvatting dat de belangentegenstelling met de socialistische lande met geweld kan worden opgelost in het algemeen af, constateert Zagladin. De Europeanen geven de voorkeur aan vreedzame ontwikkeling van de betrekkingen. Hij waarschuwt dat de Westeuropeanen niet als gevaarlijk mogen worden beschouwd: "Natuurlijk koesteren zij hoop. Zij denken en zullen blijven geloven dat ze onder vreedzame omstandigheden in staat zullen zijn onze landen van binnenuit te ondermijnen".

Aan het eind van het vraaggesprek maakt Zagladin een voor Oosteuropese begrippen zeer ongebruikelijke toespeling op meningsverschillen in de Sovjet-Unie over het beleid dat tegenover het Westen moet worden gevoerd. Hij verwijst naar de publieke opinie in de USSR, maar het is niet ondenkbaar dat hij ook doelt op discussies in leidende kringen in de Sovjet-Unie.

Die indruk wordt versterkt als Zagladin zegt dat dezelfde verschillen van mening leven in Tsjechoslowakije. In dat land bestaat namelijk sinds jaren een duidelijke tegenstelling tussen voorstanders van een voorzichtige (economische) samenwerking met Westerse landen en aanhangers van een hardere "isolationistische" politiek.

"Er zijn", meldt Zagladin, "mensen die zeggen dat de situatie zo moeilijk is dat er geen uitweg is, dat alleen het allerergste te verwachten valt, dat we aan de rand van de oorlog zijn. Dit is natuurlijk een extreme visie en zij is onjuist. Er zijn namelijk een aantal positieve factoren. Onze strijdvaardigheid en het bestaande machtsevenwicht vormen de garantie, dat wij vooruit kunnen, en kunnen verhinderen dat het imperialisme zijn plannen verwezenlijkt". Tot zover Raymond van den Boogaard in NRC/Handelsblad.

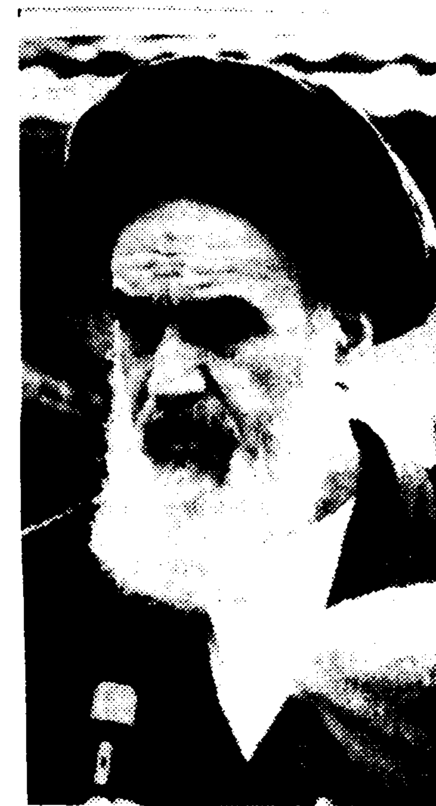
Moedjahedin-afgezant Radjavi:

Chomeini verliest steun van het volk

HET BEWIND VAN Ajatollah Chomeini verliest in Iran steeds meer steun. Uit een onlangs in het geheim gehouden steekproef concludeert de oppositiebeweging Moedjahedin-E-Chalq dat slechts 10 procent van het Iraanse volk het bewind van de geestelijkheid in Teheran nog steunt. Dit heeft Kazem Radjavi, broer en afgezant van de leider van de Moedjahedin-E-Chalq, Massoud Radjavi, verklaard op een persconferentie in Den Haag.

Met executies op grote schaal, volgens Radjavi 50 à 60 per dag, gevangenzettingen en de steeds verslechterende economische situatie, maakte het bewind van de geestelijkheid zich steeds onmogelijker in de ogen van de bevolking, aldus Radjavi die in Den Haag het gezichtspunt van de Nationale raad van verzet (NCR) kwam toelichten. De in Parijs zetelende NCR staat onder leiding van oud-president Abolhassan Bani-Sadr en Massoud Radjavi.

Volgens hem wordt het de Iraanse bevolking steeds duidelijker dat men niet kan leven in een land waar voedselgebrek is, de werkloosheid enorm oploopt, geen verstrooing bestaat, de cultuur dood is, de landbouw in

CHOMEINY
.....10 procent van Iraniers.....

het slop zit en de economie grondig verstoord. Er zijn meer dan 20.000 mensen geexecuteerd sinds het begin van de Islamitische revolutie, februari 1979. Duizenden mensen zitten in gevangenissen en worden gemarteld. Meer dan vier miljoen mensen zitten zonder werk en er zijn meer dan 2 miljoen vluchtelingen in het land. Hij gaf het bewind Chomeini nog een jaar voordat het omver geworpen zou zijn. De geestelijke leiders in Teheran verplaatsen zich in gepantserde voertuigen uit vrees voor aanslagen.

Het vrijdaggebed in Teheran, waaraan enkele jaren geleden wekelijks meer dan een miljoen mensen deelnamen, trekt nu nog slechts enkele tienduizenden gelovigen. En dan worden zij nog op allerlei manieren gedwongen tot bijwoning, aldus Radjavi. Zo worden rantsoeneringsbonnen voor eten uitgedeeld op vrijdag bij de universiteit, waar het gebed gehouden wordt. Arbeiders uit fabrieken worden verplicht tot deelneming, lijsten met namen worden bijgehouden. Vluchtelingen uit het zuidwesten worden met vrachtwagens aangevoerd.

Dat ondanks deze geringe steun de protesten tegen de geestelijkheid het afgelopen jaar minder werden, verklaart Radjavi, die in juni nog in Teheran was, uit de meedogenloze repressie van de Pasdaran (Revolutionaire garde). Onder de sjah kwam de repressie na de protesten, nu zijn de mensen zo bang gemaakt dat ze niet meer de straat op durven om te protesteren. Volgens hem zijn veel geheime agenten van de gevreesde Sawak uit de tijd van de sjah nu werkzaam voor het regime-Chomeini. Martelingen, waarvoor de Sawak destijds berucht was, vinden nu op ongekend grote schaal plaats.

De Moedjahedin-E-Chalq (Islamitische strijders voor het volk) genieten in Iran nog steeds grote steun, zo stelt Radjavi. Vooral onder studenten, arbeiders en bazaari's (de kleinhandelaren in de steden) en in verschillende sectoren van het leger zou de aanhang groot zijn. Radjavi geeft toe dat het gebrek aan communicatieverbindingen een probleem is bij de ondergrondse strijd. Maar velen namen de wapens op tegen het bewind in Teheran. Naast de Moedjahedin zijn ook verschillende groeperingen van de Fedajien, onafhankelijke communisten (de officiele communistische partij, Toedeh, voert een politiek die neerkomt op samenwerking met de geestelijkheid) en ethnische minderheidsgroepen actief. Vooral het verzet van de Koerdische democratische partij (KDP) zou effectief zijn. De partij, die volgens Radjavi steunt 40 procent van de bevolking in Iraanse Koerdistan, slaagde er onlangs in het regionaal hoofd van de Pasdaran uit de weg te ruimen.

De Islamitisch republikeinse partij (IRP) die de verkiezingen in 1980 met grote meerderheid won, is niet langer meer een grote partij, zo zei hij. De Moellahs, geestelijke leiders, van de IRP interpreteren de Islam op een reactionaire manier, zo zei Radjavi. Chomeini gebruikt de Islam zelfs om de terechtstellingen te rechtvaardigen. Volgens de afgezant van de Moedjahedin is er ook een "realistische" interpretatie mogelijk van de Islam die meer rekening houdt met de geest van deze tijd.

Veto van Begin

HET WAS TE verwachten dat de eerste reacties op het plan-Reagan voor het Midden-Oosten verdeeld zouden zijn, in het bijzonder in Israël. Daar doet zich de splitsing voor die in alle politiek herkenbaar is, tussen aanhangers van de harde en van de gematigde lijn, tussen duiven en havikken. Premier Begin is de 'havik': hij moet niets van het plan-Reagan hebben. Dat laat zich verklaren uit de politieke conceptie die hij er voor het Midden-Oosten op na houdt en uit – wat men zou kunnen noemen – de 'overwinningsroes'. Want hoe men ook over het beleid van de Israëlische premier denken mag, vast staat dat hij de afgelopen maanden een militaire overwinning heeft behaald op zijn verbitterde tegenstander, de PLO. De voordelen daarvan wil hij tot het uiterste uitbuiten.

DE OPPOSITIE in Israël, de socialisten, reageert aanzienlijk gematigder: zij nemen de houding van de 'duiven' aan. In het plan van de Amerikaanse president herkennen zij veel van hun eigen opvattingen en hebben dat onomwonden uitgesproken. Als te doen gebruikelijk heeft Begin voor deze houding passende woorden gevonden: hij citeerde Golda Meir die eens de voorstanders in eigen land van een vorig Amerikaans plan 'landverraders' had genoemd. Dat geldt nu volgens Begin voor allen die met het plan-Reagan sympathiseren. Hij houdt van een eenvoudig wit-zwart-schema. De Verenigde Staten wachten met enige rust af: de oplossing van het Midden-Oosten-probleem is niet een kwestie van dagen of weken, maar van geduldig onderhandelen. De zaak moet betijen.

HET IS BEGRIJPELIJK dat de Arbeiderspartij in Israël gematigd positief reageert: het voorstel-Reagan vertoont overeenkomsten met het plan dat de socialist Allon verwierp voor een oplossing van het Palestijnse vraagstuk. Daarin wordt van een territoriaal compromis op de westelijke Jordaanoever uitgegaan: de Arbeiderspartij wil alleen op een beperkt aantal punten in de bezette gebieden nederzettingen handhaven, namelijk op die plaatsen die voor Israël van strategisch belang worden geacht. Daarmee is tegelijkertijd aangegeven dat Jordanië in het vredesproces een belangrijke rol kan spelen, samen met Egypte. De reacties van beide landen – ze zijn nu nog terughoudend – zijn dan ook van het grootste belang.

TOT NU TOE traden de Arabieren zelden als een eenheid op: er werd meer geruziëd dan samengewerkt. Misschien dat het plan-Reagan in dit kamp mede tot eensgezindheid leidt. Egypte viel destijds uit de boot nadat het de akkoorden van Camp David had ondertekend, maar toont nu duidelijke neiging om zich weer in het grotere geheel te voegen. Omgekeerd lijkt er bij de Arabische staten bereidheid te bestaan om Egypte in de consultaties te betrekken. De overeenstemming op de Arabische top verleden week in Marokko houdt steun in voor de Amerikaanse president en is tevens een waarschuwing aan het adres van Israël.

IN DAT GEVAL zijn namelijk het onmiskenbare isolement van Israël vermoedelijk nog groter worden. Tekenend is dat de Nederlandse regering al instemming met het plan-Reagan heeft betuigd, in andere Westeuropese landen wordt er eveneens welwillend op gereageerd. Hoe stelt de compromisloze Begin zich de toekomst voor in een wereld die vindt dat zijn regering onmogelijke eisen stelt? Hoe zal de verhouding in eigen land worden als blijkt dat grote groepen in het plan wel degelijk mogelijkheden zien voor de veiligheid van hun staat in de toekomst? De verdeeldheid in eigen land – nu al een gegeven – zal dan toenemen en het regeren moeilijker worden.

HET PLAN GAAT vergezeld van enkele signalen die voor de Israëli's even zovele tekenen aan de wand moeten zijn. Bijvoorbeeld: Reagan maakte zijn voorstellen in eigen land per tv-toespraak bekend, daarmee het gewicht onderstrepend ook voor de binnenlandse politiek. Onmiddellijk kreeg hij een positieve reactie van zijn voorganger en politieke tegenstander Carter en ook dat was tekenend: Carter voelt zich de architect van de Camp David-akkoorden en hij vindt het plan passen bij de geest van deze overeenkomst, een opvatting die dwars ingaat tegen die van Begin, die het in strijd acht met geest en letter van deze akkoorden.

HET PLAN-REAGAN lijkt een voorzichtige stap op weg naar de vrede in het Midden-Oosten en verdient meer waardering dan de regering-Begin op dit ogenblik kan opbrengen. Zoals het nu ter tafel ligt, zal het zeker niet onveranderd worden aanvaard, maar dat is iets anders dan het norse en onjuiste veto dat tot nu toe van Begins lippen is gekomen. De internationale verhoudingen en het denken over Israël hebben zich in de afgelopen jaren zo gewijzigd dat er voor de Israëlische regering alle aanleiding is om de voorstellen van de Amerikaanse president ernstig te nemen.

Het bovenstaande commentaar van hoofdredacteur De Kok verscheen in de Haagsche Courant.

Amigoe Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1.afstammelingen; 5.verschillend, oneffen; 10.verhoogde lichaamstemperatuur; 14.aardig, prettig; 15.papegaai; 16.brandstof; 17.mededinger; 18.vluchtig stof; 19.reep; 20.blijvende vijandschap; 22.mijt; 25.windrichting; 27.graanpakhuis; 29.peulvrucht; 31.manier; 33. zojuist; 34. bosmeertje; 35.bergkloof; 38.bleek, teer; 40.muzieknoot; 41.dans; 42.vreemde munt; 43.zilverpopulier; 45.marterachtig roofdiertje; 46.soort kers; 48.dierenwereld; 50.verkoopplaats op markt; 52.oxydatie; 55.zwartsel; 58. ten name (afk.) ; 59.deel van de bijbel; 60.gordijnwieltje aan rail; 63.grote vloot; 65.bloem; 66.8e toon van grondtoon af; 67.waterkering; 69.woenstijnvos; 71.bedaardheid; 74.Mohammedaanse opperhoofd; 77.hofbal; 79.god van de liefde; 81.lichtende kring om zon/maan; 83. persoonlijk voornaamwoord; 84.aardr. aanduiding; 86.deel van een molen; 89.bevestiging; 90.verbrandingsrest; 91.gezicht, snoet; 92.roofvogel; 93.water in Friesland; 94.landbouwwerktuig; 95.niet plezierig; 100.persoonlijk voornaamwoord; 101.ambtshalve; 103.fier, trots; 105.houding; 106.tocht; 107.slaapziekte; 110.dopheide; 114.leus; 117.ik; 119.voelhoorn van een insekt; 120.boomstomp; 122.herrie, kabaal; 124.jasmijnachtig gemengd klein wit bloempje; 126. nikkel; 127.voorzetsel; 128.iemand die verstand heeft van een bepaalde zaak; 130.gelooide dierenhuid; 133.razernij, drift; 135.wondvocht; 136.naam; 140.familielid; 142.bijbelse figuur; 144.roem; 145.tint; 147.vrucht; 149.samenhangende hoeveelheid wollige stof; 150.vertrek; 152.deel van het oor; 153.gebogen been; 155.hoekpilaster; 156.vreemde munt; 158.rijstbrandewijn; 160.vergiffenis; 162.zwemvogel; 164.gele verfstof; 166.gewrichtsknobbel; 168.afstammelingen in rechte lijn; 170.tweehoofdige opperarmspier; 171.honingbij; 172.mal, dwaas; 173.groente; 174.uit naam van; 175.vertroosting, verlichting; 176.dik wollen weefsel.

VERTICAAL: 1.geweerriem; 2.onzeker, wankel; 3.klap; 4.aantal; 5.armholte; 6.loon; 7.tijdrekening; 8.vracht; 9.huls; 10.dun ijs; 11.mallejan; 12.lekkernij; 13.soort voetstuk; 20.deel van de hand; 21.kever; 23.lidwoord; 24.zotte, dwaze vent; 26.gekheid; 27.vreemde munt; 28.wild zwijn; 30.afslagplaats bij golf; 32.familielid; 34.tuimeling; 36.overal; 37.toegewijde vlijt; 39.durf; 41.ovale metalen bak; 44.weg met bomen; 45.in vertwijfeling; 46.korf; 47.korte, lokkende blik; 49.vrucht; 50.hengselmand; 51.dakbedekking voor inlandse huizen; 53.voedsel; 54.het treffen; 56.boven het normale; 57.gemeen; 61.melkklier; 62.dame van gemengd bloed (Ind.); 64.jongere broer of zuster; 65.Japanse parelduikster; 68.slotwoord (Lat.); 70. jong dier; 71. bitter vocht; 72.steen; 73.mannelijk dier; 75.lengtemaat; 76.meerstemmige compositie; 78.licht scheel; 80.spelleiding; 81.ligplaats voor schepen; 82.soort stof; 85.vogeleigenschap; 87.roem; 88.kleur; 89.broodbeleg; 93.snel uitbreidende besmettelijke ziekte; 95.evenzo; 96.wortel; 97.uniek; 98.open plek in een bos; 99.doordringende kreet; 102.benedenverdieping; 104.overblijfsel/overschot om weg te werpen; 108.sterrenbeeld; 109.vruchtbaar makende stof; 111.veerkracht; 112.halskraag; 113.ijzeren pen; 115.zonder beweging; 116.deel van het hoofd; 118.telwoord; 119.Japanse rijstdrank; 121.ontkenning; 123.koraaleiland; 125.levenslucht; 129.akelig; 131.uitgave; 132.waterplant; 133.nog steeds; 134.vreemde munt; 136.telwoord; 137.wiel; 139.metselspecie; 140.pul, kruik; 141.omheind stuk grond; 143.register; 146.eikeschiller; 147.schouwburgrang; 148.rivier; 150.vreemde munt; 151.deel van een boom; 153.waarnemend staatshoofd; 154.waterbekken; 157.vakantie van een Bestuurscollege; 159.serie; 161.zuiver; 163.hertog van Venetie; 164.zwaardwalvis; 165.graanpakhuis; 167.onderricht; 169.dun, tenger; 170.projectiel.

Oplossing Kruiswoordpuzzel

WINNARES van de Amigoe Kruiswoordpuzzel dd. **10 september 1982.**

Mevr. F. Arends
Dr. Henriquezstraat 32
Aruba

Zij kan langs komen bij de Redaktie Amigoe Aruba om haar prijs (fl. 25,–) op te halen.

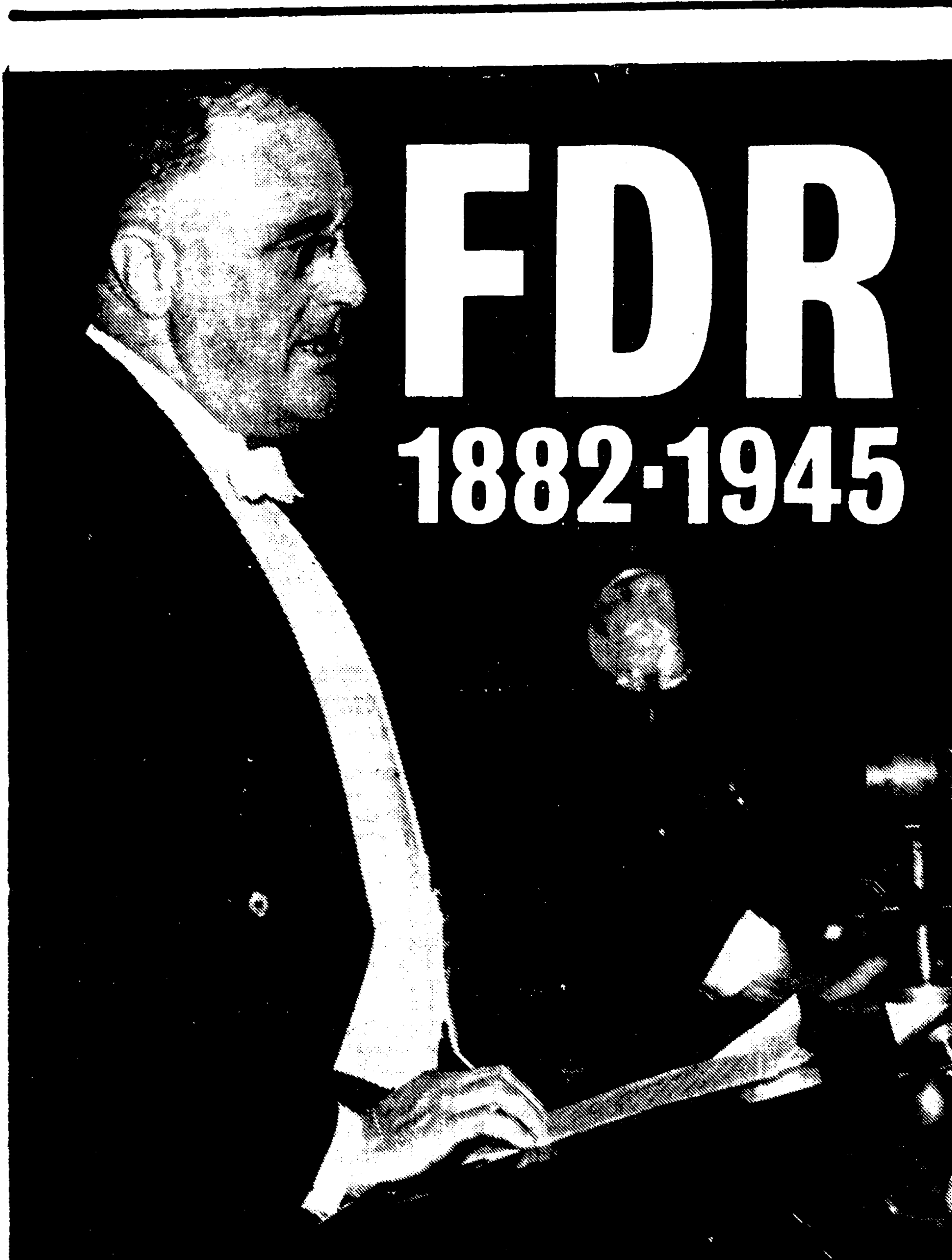
Oplossingen van deze week dienen vóór **24 september 1982** in het bezit te zijn van de Redaktie Amigoe, Scherpenheuvel z/n, of P.O.B. 577.

Deelnemers aan de Kruiswoordpuzzel op Aruba en Bonaire dienen hun oplossing vóór **23 september 1982** in te dienen. Aruba - Nassaustraat 110, Bonaire - bij de heer Linkels, Gouverneur N. Debrotweg z/n of P.O.B. 122 en op St. Maarten: Vance James.

Op de enveloppe duidelijk vermelden:

KRUISWOORDPUZZEL.

```
TREKTOCHT...SCHRANDER
E...E.O.RATEL.E.L...E
G.ERGERNIS.RETRAITE.F
E.R.E.V.BEZEM.E.M.R.E
NEGENDE.U...I.MEEETER
S.O.K.E.NURSE.I.N.S.E
TA.MORENE.A.LEEGTE.EN
ADREM.R..AKS..T.ALERT
NA.ESP.RISKANT.GIF.EI
D.N.TOL..EER..DAR.B.E
.BOS.EELT.R.KIEV.ORE.
KARTETS.OA.GR.NERGENS
OSIRIS.VAL.AAK.LEEMTE
K.AAS.HOSPITAAL.ENS.C
O..A.VAST.N.IRON.D..O
SPYT.AV..EED..KO.IRAN
N..O.TELE.R.STER.E..D
O.KRO.REDETWIST.ANE.A
ONAGER.ODE.ENA.KLAREN
TOVEREN.EM.DD.SIGARET
.PEL.GIER.L.SNEE.ROK.
H.L.ZES..BOT..NUT.R.H
ES.PYN.STATION.WYN.IE
ROTAN.L..REK..G.DEMER
BL.DEPILE.R.KORIST.RD
E.S.N.L.VRYER.A.C.S.E
RENSTAL.E...O.SCHEPEN
G.E.W.I.NEGEN.H.R.A.K
I.LEERPLAN.EIDOOIER.I
E...G.U.AGAME.E.F...N
REFLECTOR...KUNSTLONG
```


gigant met menselijke trekken

„De President noemden velen hem eerbiedig.
Vol verachting en zelfs woede schilderden anderen hem af als „Die Man":
Franklin Delano Roosevelt.
Hij is onbetwist Amerika's president met de meeste dienstjaren, twaalf in totaal.
Dit jaar is het een eeuw geleden dat deze al bijna legendarische politicus in een statig landhuis aan de oever van de Hudson-rivier werd geboren.
Een gebeurtenis die de Amerikanen herdenken met een lawine aan tentoonstellingen, herdenkingsboeken, kranslegginen, monumenten en televisie-documentaires.
Een geschreven portret van de hand van Sytze van de Zee uit het NRC Handelsblad.

OFSCHOON NA ZIJN dood in 1945 alweer acht presidenten zijn beedigd, spreekt Roosevelt nog altijd zeer sterk tot de verbeelding. Toen onlangs vijftig vooraanstaande Amerikaanse historici de vraag kregen voorgelegd, wie zij de beste presidenten vonden, deelden zij Roosevelt — FDR, zoals hij tot op de dag van vandaag wordt genoemd — na Abraham Lincoln en George Washington bij de topcategorie in.

Voor een meerderheid van de Amerikanen is hij immers de man die tijdens twee zware crises, de economische catastrofe van de jaren dertig en de Tweede Wereldoorlog, op inspirerende wijze leiding aan zijn land heeft gegeven. In deze verering zit ook een stuk overreactie, want Roosevelt volgde de onzalige Republikeinse president Herbert Hoover op, met wie de laatste tijd Ronald Reagan wel eens wordt vergeleken.

In 1929 geconfronteerd met de grote crisis wist Hoover slechts één oplossing te bedenken: afwachten. Op den duur zou het wel weer beter gaan, verzekerde hij. Het resultaat was dat de economie totaal in elkaar klapte. In 1932 was het Amerikaanse nationaal inkomen van 87,4 op 41,7 miljard dollar teruggevallen en waren 12 miljoen mensen werkloos, wat op 25 procent van de beroepsbevolking neerkwam. Rond 27,5 miljoen Amerikanen hadden geen inkomen.Miljoenen waren van het verstepte platteland naar de steden getrokken, waar ze in zelfgebouwde hutten woonden. "Hoovervilles" werden deze ellendige nederzettingen genoemd. Vooral minderheidsgroeperingen in de VS vragen zich thans af of Reagan in de voetsporen van zijn partijgenoot Hoover zal stappen en of hij alles ongedaan zal maken wat sindsdien is bereikt. Zij hebben geen enkel vertrouwen in zijn "Nieuw Federalisme", waarmee hij naar hun mening de economische problemen slechts probeert te verdoezelen.

Reagan zelf kan voor dit soort overwegingen en uitingen van protest geen begrip opbrengen, aangezien hij zich juist als een groot bewonderaar van Roosevelt beschouwt. Hij heeft deze 'een van de echt monumentale figuren uit de geschiedenis' genoemd.

Volgens Reagan was Roosevelt de grote held uit zijn jeugd op wie hij alle vier de keren tijdens de presidentsverkiezingen waaraan FDR deelnam, heeft gestemd. Als het even kan, probeert hij ook in elke redevoering een Roosevelt-citaat te stoppen. Maar op de echte Rooseveltianen maakt dit alles geen enkele indruk. In hun ogen is Reagan slechts een doctrinaire conservatief die bezig is de erfenis van de enige echte president te demonteren, met als voornaamste mikpunt het stelsel van de sociale zekerheid.

Voor de jongste zoon van Roosevelt, Franklin jr, was dit zelfs reden een uitnodiging voor een lunch af te wijzen die Reagan ter ere van zijn vader in Het Witte huis gaf. 'De Reagan-regering doet de maatregelen teniet die mijn vaders regering veertig tot vijftig jaar geleden heeft genomen', aldus een boze Franklin jr. Op grond van dezelfde overwegingen weigerde hij de gemeenschappelijke zitting van het Huis van Afgevaardigden en de Senaat bij te wonen, waar zijn vader werd herdacht.

Voor de trouwe neoconservatieve volgelingen van Reagan is het allemaal erg verwarrend. Onder de indruk van diens retorische capriolen doen zij er voorlopig maar het zwijgen toe, wat in het Roosevelt-jaar al heel wat is. Jarenlang, zelfs tot na zijn dood, is Roosevelt het mikpunt van een haatcampagne geweest die conservatieve blanke Amerikanen tegen hem hadden ontketend. "Een verrader van zijn klasse" werd hij al gauw genoemd, toen hij in de jaren dertig met zijn New Deal begon.

Toch was Roosevelt zeker geen revolutionair of een hervormer, hooguit een hervormingsgezind, sociaal bewogen politicus die zich realiseerde dat er in de VS iets fundamenteels moest veranderen. Want tot in de jaren dertig was Amerika het bolwerk van de zogenaamde WASP's, een afkorting voor *White, Anglo-Saxon, Protestant*. Zij hadden het op alle gebieden voor het zeggen, in het bedrijfsleven, in de politiek, op de universiteiten, en weigerden ook maar een centimeter op te schuiven.

De andere bevolkingsgroepen bungelden er slechts een beetje bij, de katholieken, de joden, de zwarten, de Hispano's, de Amerikanen van Aziatische afkomst. Hun rechten waren veelal beperkt, ook al varieerde dat per groep. Terwijl zwarte en Aziatische Amerikanen zwaar werden gediscrimineerd, kregen hun joodse landgenoten nog kansen in het bedrijfsleven. Bovendien konden zij universiteiten bezoeken, ook al had de beroemde Harvarduniversiteit een numerus clausus van tien procent voor joodse studenten vastgesteld.

Voor Roosevelt vertegenwoordigden al deze mensen 'de vergeten man op de bodem van de economische piramide': de werklozen, de maatschappelijke verschoppelingen, de onderdrukten. Het zou een heel moeizaam proces worden om deze groepen te integreren, omdat de WASP's niet bereid waren hun geprivilegieerde positie zonder slag of stoot prijs te geven. Vooral de conservatieven haatten FDR uit de grond van hun hart en werkten hem op alle manieren tegen.

Zakenlieden plachten kaartjes met grappig bedoelde opschriften te verdelen als: 'Wanneer je bij mij geen order plaatst, zal ik weer voor Die Man stemmen. Er werd beweerd dat Roosevelt een alcoholist was, een pathologische leugenaar, een communist, een dief, een syfilislijder. Niemand deed enige moeite om zijn racistische gevoelens te verheimelijken, zoals uit een rijmpje op Roosevelt en diens vrouw Eleanor blijkt:

You kiss the Negroes
I'll kiss the Jews
We'll stay in the White House
As long as we choose.

Zelfs op het hoogste niveau, tot aan het Amerikaans Opperrechtshof toe werd alles ondernomen om de WASP-gemeenschap intact te houden. De eerste jaren na zijn verkiezing moest Roosevelt een reeks van tegenslagen incasseren, omdat de negen oerconservatieve, stokoude rechters, de ene wet na de andere in strijd met de grondwet verklaarden. Maar de president was niet iemand die zich door zoiets liet intimideren.

Hij verklaarde het Opperrechtshof de oorlog en hoewel hij geen succes had bij publicist Joseph Alsop, schrijver van het recent verschenen boek *FDR: a Centenary Remembrance* heeft in ieder geval zeker veertig procent van het Amerikaanse volk het aan Roosevelt te danken dat het gelijke rechten heeft gekregen.

Het lijkt een ietwat te rooskleurige voorstelling van zaken, eveneens gezien het feit dat er nu nog steeds scholen en clubs in de Verenigde Staten bestaan die mensen uit racistische overwegingen afwijzen. Bovendien slaagde ook Roosevelt er niet in om de meest schrijnende vormen van rassendiscriminatie, zoals die zich in de zuidelijke staten manifesteerden, uit de wereld te helpen. Een het Amerikaanse leger dat Europa hielp bevrijden, was een gesegregeerd leger.

Desondanks heeft Roosevelt de beslissende impuls voor de ontmanteling van de WASP-samenleving gegeven en dat terwijl hij zelf aanvankelijk als een steunpilaar van deze samenleving werd beschouwd. Zijn familie behoorde immers tot de groep van stichters, nadat de eerste Roosevelt in 1654 samen met andere Nederlandse kolonisten in het gebied bij de Hudson-rivier voet aan land had gezet, de zogenaamde patroons. Wegens zijn afkomst bleef Roosevelt voor zijn landgenoten altijd de landjonker, *the squire*.

Via de universiteit van Harvard, de advocatuur en de Senaat van de staat New York kwam hij in 1913 in Washington terecht, waar president Woodrow Wilson hem tot staatssecretaris van defensie benoemde. In de daaropvolgende jaren gold hij als een veelbelovend politicus die wellicht de voetsporen van zijn oudoom president Theodore Roosevelt zou kunnen volgen.

Maar aan deze droom leek abrupt een einde te komen, toen Roosevelt in 1921 tijdens een vakantie in Canada op 39-jarige leeftijd kinderverlamming kreeg en de controle over beide benen verloor. Volgens zijn biografen zijn de daaropvolgende jaren beslissend voor de uiterst vitale, maar tot dan toe wat weke man geweest. Zijn wilskracht kende opeens geen grenzen meer, nadat hij had gezworen weer te zullen lopen.

Zeven jaar lang probeerde hij van alles, massage, zoutwaterbaden, ultraviolet licht, elektrische schokken, speciaal geconstrueerde beugels, warm- en koudwaterbaden, paardrijden, osteopathie, de methode Coué. Niets mocht baten: Roosevelt zou nooit meer zelfstandig kunnen lopen. Zijn moeder, een heerszuchtige dame, adviseerde hem zich voorgoed op het familielandgoed bij Hyde Park terug te trekken, maar uiteindelijk wisten zijn vrouw en enkele vrienden hem ervan te overtuigen weer in de politiek te gaan al gingen daar vele heftige discussies aan vooraf.

Nadat hij in 1928 tot gouverneur van de staat New York was gekozen, slaagde hij er vier jaar later in de nominatie van de Democratische partij voor het presidentschap te verwerven. Het was op een tijdstip, waarop het land van de onbegrensde mogelijkheden voorgoed in een moeras van ellende, werkeloosheid en honger dreigde weg te zakken. Niemand had ooit gedacht dat zoiets in dit Amerika met zijn onuitputtelijke bodemschatten en rijkdommen mogelijk was.

In tegenstelling tot Hoover die voor afwachten pleitte, kondigde Roosevelt bruisend van energie en optimisme aan te zullen handelen. Op de Democratische Conventie in Chicago riep hij de Amerikanen op 'een nieuwe orde van bekwaamheid en moed' te stichten en sprak voor de eerste keer van een *Nieuw Deal*. Wat dit begrip inhield, wist eigenlijk nog niemand, Roosevelt zelf niet uitgezonderd. Hieraan werd pas tijdens de beroemde 'Honderd Dagen' vorm gegeven, nadat Hoover een verpletterende nederlaag had geleden en in 1933 was afgetreden.

Roosevelts plannenmakers, de zogenaamde New-Dealers, waren geen politici of mensen uit het bedrijfsleven, zoals gebruikelijk was en weer is, maar jonge, geestdriftige en geengageerde academici. Zij overspoelden Washington met een stroom van voorstellen, soms briljant, soms ook volstrekt onwerkelijk en utopisch. Het eerste wat Roosevelt tot stand bracht, was de hervorming van het bankstelsel. Vervolgens werd de gouden standaard losgelaten, het ministerie van Financien kreeg het recht de banken te inspecteren en het drankverbod op bier werd afgeschaft. Een van de belangrijkste verdiensten van Roosevelt was echter wel dat hij de Amerikanen weer hun zelfvertrouwen teruggaf. Hij deed dat door werklozen tenminste aan tijdelijk werk te helpen, bijvoorbeeld door middel van de 'Civil Works Administration' die 2,6 miljoen mensen werk verschafte, meestal simpele baantjes als het herstellen van wegen. In Washington werden honderd arbeiders aangetrokken die met ballonnen spreeuwen moesten verjagen.

Verder werden de 'Public Works Administration' (PWA) en de Works Progress Administration' (WPA) opgericht die allerlei projecten uitvoerden, zoals de bouw van bruggen, stuwdammen, haveninstallaties, vliegvelden en scholen. Onder de WPA viel ook het 'Federal Art Project' dat van 1935 tot 1943 meer dan vijfduizend Amerikaanse kunstenaars een minimuminkomen van 23,86 dollar per week garandeerde, in die tijd een heel bedrag.

Daarnaast begon Roosevelt landgenoten via de radio moed in te praten, waartoe hij zijn beroemde *fireside chats* ofwel praatjes-bij-de-haard hield. Bij deze gelegenheid legde hij uit, waarom hij bepaalde maatregelen had genomen en wat er nog verder nodig was om de nog altijd wrakke economie weer op de been te krijgen. En de kleine mensen, de werklozen met een tijdelijke baan en de zwarten hingen aan zijn lippen.

Veel wat Roosevelt en zijn New-Dealers hadden opgezet, is echter alweer na korte tijd verdwenen. Zoals de 'National Recovery Administration' die nieuw leven in de diverse industriele sectoren moest pompen.

Ofschoon deze instelling slechts een kort leven was beschoren, bleven enkele door haar uitgewerkte regelingen van kracht, waaronder het verbod op kinderarbeid, het recht om zich in vakbonden te organiseren en het minimumloon (toentertijd twaalf dollar per week).

Hetzelfde gold voor de 'Agricultural Adjustment Act', op grond waarvan werd besloten de landbouwproductie te beperken. Rond 22.000 veelal vrijwillige medewerkers van het ministerie van landbouw trachten de boeren ervan te overtuigen dat zij een kwart van hun bouwland weer moesten onderploegen, tegen een vergoeding van 6 tot 20 dollar per acre (rond vierduizend vierkante meter). Ook deze wet verdween, maar over bleef een stelsel dat de Amerikaanse boeren tot op de dag van vandaag minimumprijzen garandeert.

Toen Roosevelt in 1936 werd herkozen, waren er nog altijd geen wonderen verricht. Er waren twee miljoen werklozen minder en het bruto-nationaalproduct was met veertig procent gestegen. Maar het allerbelangrijkste was misschien wel dat de Amerikanen hun vertrouwen hadden teruggekregen en dat dit met democratische middelen was bereikt. Want ook in de VS liepen heel wat mensen rond die met het Europese nationaal-socialisme en fascisme flirtten.

Vele van deze mensen kozen in het begin van de Tweede Wereldoorlog voor isolationisme, toen Roosevelt wapens en munitie aan Groot-Brittannie begon te leveren. Desondanks zette Roosevelt zijn hulp voort, wat er eind 1941 na de Japanse aanval op Pearl Harbour toe leidde dat de VS aan de oorlog ging deelnemen.

Op dat tijdstip waren er in de Verenigde Staten nog altijd 6 miljoen werklozen, maar die verdwenen als sneeuw voor de zon. Onder druk van de oorlog werden nieuwe industrieen en steden uit de grond gestampt, als bewijs te meer voor het feit dat de Amerikanen hun zelfvertrouwen en vitaliteit hadden teruggevonden. De VS manifesteerden zich opeens zelfs als een grote mogendheid, zoals op de conferentie van Yalta die in februari 1945 plaatsvond.

Achteraf is wel gezegd dat Roosevelt bij deze gelegenheid te veel concessies tegenover Stalin zou hebben gedaan, onder meer de verdeling van Europa in twee invloedssferen. Er wordt beweerd dat hij te ziek was om de draagwijdte van deze afspraken te kunnen overzien. Het laatste woord is hierover nog niet gezegd. Vast staat in ieder geval dat Roosevelt wel degelijk heeft nagedacht over hoe Europa er na de oorlog zou moeten uitzien.

Bij verschillende gelegenheden heeft hij de Britse premier Winston Churchill ervan trachten te overtuigen dat de tijd van het kolonialisme voorbij was. Ook op de Fransen heeft hij ingepraat om Frans Indo-China onafhankelijk te verklaren, maar hij had hiermee geen enkel succes. Hetzelfde lot waren zijn pogingen beschoren om van Stalin de garantie los te krijgen dat deze een vrij Polen zou tolereren. Roosevelt wilde de hoop niet opgeven dat een vorm van vreedzame coexistentie tussen oost en west mogelijk was.

Hoe hij zich dat allemaal verder voorstelde, is niet bekend, want op 12 april overleed hij aan een hersenbloeding. Hij was net een jaar tevoren voor de vierde keer tot president gekozen, ofschoon zijn medewerkers ervan op de hoogte waren dat zijn gezondheidstoestand te wensen overliet. Voor de meeste Amerikanen was het alsof een wereld ineenstortte, toen zij het bericht van zijn overlijden hoorden. Velen liepen huilend de straat op om troost te zoeken.

Toch is het onjuist om het nu opeens te doen voorkomen, alsof Roosevelt de perfecte man zonder fouten en gebreken was. Zijn volgelingen, de Rooseveltianen door-dik-en-dun, hebben hier een handje van. Zwaar aangerekend moet hem zeker worden dat hij te weinig oog had voor het verschrikkelijk lot van de Europese joden. Terwijl vóór de oorlog slechts een beperkt aantal joodse vluchtelingen de VS werd binnengelaten, werd er ook in de oorlog nauwelijks iets gedaan om deze mensen van de ondergang te redden.

Bovendien had hij een paar eigenschappen die andere mensen bij deze politieke reus niet hadden verwacht. Zelfs zijn meest toegewijde biografen moeten toegeven dat hij niet altijd even eerlijk was, vaak kinderachtig in kleine aangelegenheden (vooral op het persoonlijke vlak), soms amateuristisch, praatziek en rancuneus.

En dan was hij gek op roddelen (ofschoon veel mensen dit wellicht niet als iets negatiefs zullen ervaren). Hij produceerde roddel en hij registreerde alles wat over hemzelf en andere mensen werd gekletst. Een fraaie blik in de keuken is thans mogelijk door een artikel dat de historicus prof. R.J.C. Butow in het blad *American Heritage* over de afluisteractiviteiten van Roosevelt heeft geschreven. Want Roosevelt was de eerste president die afluisterapparatuur in de Oval office van het Witte Huis liet installeren.

Hij besloot hiertoe, omdat enkele senatoren hem na afloop van een gesprek fout hadden geciteerd. Het apparaat functioneerde slechts korte tijd, van augustus tot november 1940, waarna de banden in een archief werden opgeborgen en vergeten, totdat prof. Butow ze onlangs weer boven water haalde. Op een ervan vertelt Roosevelt gnuivend over burgemeester Jimmy Walkere van New York, een man met een druk en gevarieerd liefdesleven.

Toen deze op een dag in een corruptieschandaal verwikkeld was geraakt, bood hij volgens Roosevelt, zijn vrouw die van hem gescheiden leefde, 10.000 dollar aan, opdat zij gedurende het onderzoek weer bij hem zou intrekken. 'En op zondag gingen ze samen naar de mis in de kathedraal van Albany', aldus een meesmuilende president. De eigenlijke aanleiding voor dit verhaal was zijn overweging of hij gebruik zou moeten maken van de wetenschap dat zijn tegenstrever in de presidentsverkiezingen, Wendell Wilkie, een affaire zou hebben. Het advies van de president: "Laten we het mondjesmaat rondvertellen".

Voor de echte Rooseveltianen zijn dergelijke onthullingen juist een bewijs temeer dat de reus ook een paar menselijke trekjes heeft. Voor hen blijft Franklin Delano Roosevelt de aristocraat met charisma en een enorme hoeveelheid gezond verstand, een groot leider waarover Amerika kon beschikken toen de nood het hoogst was. Tegelijk blijft deze markante FDR de raadselachtige sfinx die zelfs zijn vrienden nooit helemaal hebben kunnen doorgronden. (Overgenomen uit het NRC/Handelsblad).

(Overgenomen uit het NRC/Handelsblad).

De herontdekking...

(Vervolg van pagina 1)

terug om de plaats in te nemen die zij ziet als de opgave van haar leven.

HET DENKENDE HART

Etty Hillesum zag duidelijk haar capaciteit om het lijden te dragen. Zij heeft de gave om leed en onrecht te verdragen, daaronder niet te vertwijfelen en mensen in hun eenzaamheid en wanhoop te bemoedigen. Zo wordt zij "het denkende hart van de barak". Onder die titel zijn ook haar brieven uitgegeven die zij schreef vanuit het kamp aan haar vrienden die onder de indruk kwamen van haar menselijk meevoelen en haar geestelijk grootheid. Een aantal van deze brieven zijn opgenomen in het "DAGBOEK" maar een meer uitgebreide verzameling verscheen in mei van dit jaar en is thans reeds eveneens verschillende malen herdrukt. Jarenlang waren deze geschriften eigenlijk vergeten en er was geen uitgever voor te vinden totdat zij onder de ogen kwamen van een theologisch geschoold lezer van een kleine uitgeverij, die in staat was te doorzien welk een geestelijke rijkdom hier verborgen lag.

DE GENEZENDE KRACHT

Stapels brieven hebben sindsdien de uitgever bereikt die getuigen hoezeer velen geholpen zijn; niet alleen om het oorlogsleed van het verleden te verwerken, maar om beter te leven in deze tijd met de problemen van nu, ware grootheid stijgt boven de omstandigheden van plaats en tijd uit. Hier verschijnt een boek, geschreven in een vorige generatie, 40 jaar terug, maar iedereen kan er zijn eigen vragen in herkennen. In een tijd waarin veel geschreven wordt vanuit een schijnbaar uitzichtloze positie, triest en wanhopig, komt hier een levende mens op ons af die dit alles heeft meegemaakt en er boven uit is gestegen. Mystiek is een groot woord. Het betekent de ervaring van met God verbonden te zijn. In deze zin zijn dit mystieke geschriften. Heiligen kunnen door de hel gaan en er ongebroken weer uit oprijzen.

"En ondanks alles belandt men steeds weer bij hetzelfde: het leven is toch goed, aan God zal het niet liggen dat het zo scheef gaat soms, maar het ligt aan onszelf. En hier blijf ik bij, ook nu, ook wanneer ik samen met de hele familie naar Polen wordt doorgestuurd".

GOD IN AUSCHWITZ

Theologen hebben gespeculeerd hoe te schrijven over: God na Auschwitz. Etty Hillesum heeft het probleem zuiverder gezien: God is in Auschwitz. In een helderziendheid die niet meer van deze wereld is ziet zij Gods grootheid en goedheid in een wereld van ontbinding en vernietiging. En zij gaat er niet aan ten gronde. Zij groeit. Alleen het stof wordt afgeschud. "Ik wil een spoor nalaten", zei ze tegen vrienden. Dat zien we nu gebeuren. Een aangrijpend getuigenis, niet aan grenzen gebonden, over de grootheid van God die werkt in het verborgen totdat ineens de vlam uitslaat die dode mensen weer tot leven kan brengen.

MR E. SCHOENMAECKERS, S.J.

